

ARUTZA'TAR MIKEL

EUSKERAZ IKASTEKO

BIDE

ERAZA

(BIGAREN AGERALDIA)

BILBO'N

VERDES-ATXIRIKA'REN IRARGUAN

1934'gfen urtean

NEURE ALABARIK ZAAÑENARI

*Begoñe, artu egizu aitaren eskutiko
bezuza txikar auxe, ta izan zaitez, zure
bizitza guztian, gogoz ta izkuntzaz, gaur
artean zarean lango euskaldun uts-utsa.*

Egilea.

*Bilbo'n, 1934'gko Mikel Donearen
egunean.*

PL 76362
F 76305

AV
32717

ITZAURĒA

BILBOKO EUSKERA-IRAKASLE MIGEL AŔUZA YAUNARI

ITZAURĒTXO bat eskatu daustazu, aspaldiko adiskide ta liburu onen egile zaudazan orék. Banekian, norbaiti entzunda, aurten Bilbon gure izkera zar au Berlitzzen erara askok ikasten eragoiela, ziarduela. Enenduan gitxi poztu baŕi onek. Poz onezaz batera gomuta zar bat sortu yatan buruan, biotzean baŕiz bai ta ingiratxo bat bere.

Orain berogeŕi bat urte, iru edo lau mutil ikaskide nebazala, Bilbon berton inglesa aldi baten eta beste aldi baten alemanen izkera gaitza ikasten iardu neban. Ikaskera egokia ta ikasleentzat pozgaŕia.

Gomuta onek ingira (eskrupulu) txiki bat biotzean sortu ta ernerazo daust. Berlitzzen baŕi nekian onek ¿zegaitik eneban, irakasle nintzan orduko ta geroko urte aretan, neure irakaskera zaŕa Berlitzkeratu? ¿Zer zala - ta, zuk orain egiten diarduzuna, eneban neuk orduan egin? Eztot gomuta irakaspide ori nik aintzat ez artzea zegaitik izan etezan.

Zu arazo onetan asita zagozala yakiŕnak nire ingiratxo au ezagun-ezagunean bigundu daust.

Ekin, Aŕuza, zure lan eder orŕi; ekin alemana baizen gaitza ta zala dogun gure izkera zar eder onen ikastea eraztu, liraindu ta atsegindu arte.

Bilbon 1933'ko urtaŕilaren 4'an.

R. M. AZKUE

Lenengo ikaskaya

Liburua (<i>idaztia</i>)	Lumea (<i>idazkortza</i>)	Maya
Lapitze (<i>arkatza</i>)	Silea (<i>arkia</i>)	Atea
Papela (<i>ingia</i>)	Kajea (<i>kutxea</i>)	Bentanea (<i>leyoa</i>)

¿Zer da au? *Idaztia, arkatza, maya, lumea, kutxea, la abar.*

¿Au idaztia da? { Bai, idaztia da.
Ez, ez da idaztia.

¿Au arkatza da? ¿*lumea?*, ¿*arkia?*, ¿*maya?*, ta abar.

Esan egizu (*esaizu*) *maya, atea, kutxea*. Ia, esan bañiro, *maya, atea*, ta abar.

SONEKOAK: *yakea, txalekoa (koratiloa) frakak, txapela, eskuzoñoa, idunekoa, oñetakoa, yantzia, korbatea (tataña, papañekoa) eskutuñekoa (eskutuñetakoa), sur-zapia.*

¿Zer da au? *Yakea, txapela, yantzia*, ta abar. ¿*Idunekoa* da au? ¿*koratiloa?* ¿*sur-zapia?*, ta abar. ¿Zer da ori? *Frakak, sur-zapia*, ta abar.

1	2	3	4	5
bat	bi	iru	lau	bost

Esazu *bat*. Ia, esan bañiro: *bat, bi*, ta abar.

Bigaren ikaskaya

Margoak: Goñia, urdiña, oria, belegia, ori - urdiña, baltza zuria, baltzerana, aña. Gris

Arkatza goñia da; idaztia urdiña da; kutxea oria da; tataña goñia da; yantzia oria da; esku-zoñoa aña da; yakea baltzerana da.

- ¿Arkatza goñia da? Bai, arkatza goñia da.
- ¿Arkatza ori-urdiña da? Ez, arkatza ez da ori-urdiña.
- ¿Zelango margoduna da arkatza? Arkatza goñia da.
- ¿Idaztia baltzerana da? Ez, idaztia ez da baltzerana.
- ¿Zelango margoduna da idaztia? Idaztia urdiña da.
- ¿Zelango margoduna da yantzia? Yantzia ori-urdiña da.
- ¿Zelango margoduna da arkatza? Baltza da.
- ¿Zelango margoduna da tataña? Goñia da.

¿Zein margotakoa da {
 idaztia? Urdiña da.
 kutxea? Urdiña da.
 esku-zofoa? Oria da.
 yantzia? Oria, belegia da.

Idunekoa zuria da	Eskutufekoa zuria da
Arkatza baltzerana da	Maya baltzerana da
Kapela afea da	Tataña afea da
Ingia ori-urdiña da	Kutxea ori-urdiña da

¿Zein margotakoa da {
 idunekoa? Zuria da.
 eskutufekoa? Zuria da.
 arkatza? Baltzerana da.
 maya? Baltzerana da.

- ¿Arkatza baltzerana da? Bai, baltzerana da.
- ¿Ingia goñia da? Ez, ez da goñia.
- ¿Zein margotakoa da maya? Baltzerana da.
- Idaztia goñia ta baltza da. ¿Zein margotakoa da idaztia? Kutxea urdiña ta zuria da. ¿Zein margotakoa da kutxea?

Largo Corto

LUZEA, LABUÑA, ZABALA, ESTUA, ANDIA, TXIKIA.

Arkatz baltza luzea da. Arkatz goñia ez da luzea, labuña da. Zuzenkin oria luzea da, zuzenkin baltza labuña da.

- ¿Arkatz baltza luzea da? ¿Arkatz baltza labuña da?
- ¿Arkatz goñia labuña da? ¿Zuzenkin oria labuña da?

Arak = regla = norma

Arkatz baltza, ¿luzea ala labuía da?

Idazti baltzerana, zabala da; idazti gofia ez da zabala, estua da.

Leyoa zabala da; atea estua da.

¿Idazti baltzerana zabala ala estua da? ¿Atea zabala da? ¿Leyoa zabala ala estua da?

Idazti gofia luzea ta zabala da; andia da.

Idazti afea labuía ta estua da; txikia da.

Leyoa andia da; maya txikia da.

¿Idazti afea andia da? ¿Zein margotakoa da idazti andia? ¿Zein margotakoa da arkatz txikia? ¿Maya andia da? ¿Atea txikia da? ¿Ingi gofia andia da? ¿Zein margotakoa da idazti txikia? ¿Zein margotakoa da idazti andia?

6	7	8	9	10
sei	zazpi	zortzi	bederatzi	amar

Esazu *sei*. *Sei*. Esazu *zazpi*. *Zazpi*. Ez dozu ondo esan; ia, esan bañiro. *Zazpi*. Orain ederto esan dozu. Olan esaten da. ¿Zelan esaten da euskeraz 6? *Sei*. Ez dozu ondo esan. Ia, esan bañiro. *Sei*. Ederto, olantxe esaten da.

Irugarren ikaskaya

Neuñiak. Luzea, luzeagoa, luzeena; labuía, labuíaagoa, labuñena; zabala, zabalagoa, zabalena; estua, estuagoa, estuena; zoñia, zoñiagoa, zoñiena; lodia, lodiagoa, lodiena; argala, argalagoa, argalena; andia, andiagoa, andiena; txikia, txikiagoa, txikiena; meya, meyagoa, meyena; gofia, gofiagoa, goñiena.

Maya zabala da. Aulkia baltzerana da. Zuzenkiña belegia da. Zuzenkiña luzea da. Leyoa, zabala da. Atea andia da. Ormea zuria ta andia da. Arkatza labuía da. Idaztia lodia da. Ingia meya da. Lumea zoñotza da. Arkia estua da. Kutxea txikia da.

¿Maya zabala da? Maya, ¿zabala al da? Aulkia, ¿baltzerana ete da? Bai, jauna, aulkia baltzerana da. Atea ¿zabala ete da? Bai jauna, atea zabala da. ¿Arkatza labuía da? Bai, jauna, arkatza labuía da. ¿Arkatza luzea da? Ez, jauna, arkatza ez da luzea. ¿Arkatza zoíotza da? Bai, jauna, arkatza zoíotza da. Ez, jauna, arkatza ez da zoíotza, amotza da. ¿Maya luzea da? Bai, jauna, maya luzea da. ¿Maya labuía da? Ez, jauna; maya ez da labuía, luzea da? ¿Arkatza luzea da? Ez, jauna, arkatza ez da luzea, labuía da. Arkatza ez da luzea, labuía baño.

Maya, luzea, andia ta estua da. Leyoa, txikia ta zabala da. Ormea andia ta zabala da. Luía luzea ta zabala da. Goya bere, luzea ta zabala da. Luía ta goya bardiñak dira. Atea ta leyoa ez dira bardiñak; atea da, leyoa baño andiagoa, ta leyoa da, atea baño txikiagoa. Maya ta arkatza ez dira bardiñak; maya da arkatza baño andiagoa, ta arkatza da maya baño txikiagoa. Maya da arkatza baño luzeagoa ta arkatza da maya baño labuíaagoa. Ormea ta leyoa ¿bardiñak ete dira? Ez, jauna, ez dira bardiñak; ormea da leyoa baño zabalagoa, ta leyoa da ormea baño estuagoa. Arkatz au goía da; baña beste au goiagoa da. Iduneko au zuria da, baña beste au zuriagoa da. ¿Zein da zoíotzagoa, arkatza ala lumea? Lumea da arkatza baño zoíotzagoa, jauna. ¿Zein da andiagoa maya ala arkatza? Maya da arkatza baño andiagoa.

Oñetako au eta beste au bardiñak dira. Bardin-bardiñak dira oñetakoak. ¿Ibaíetxebea jaunaren oñetakoak bardiñak dira? Bai jauna, bardin - bardiñak dira. Ez, jauna, ez dira bardiñak. ¿Atea ta maya bardiñak ete dira? Ez, jauna, ez dira bardiñak, atea da maya baño andiagoa ta. Luía ta arkatza ¿bardiñak ete dira? Ez, jauna, luía da arkatza baño luzeagoa ta. Maya ta idaztia ¿bardin-bardiñak dira? Ez, jauna zelan izango dira bardiñak ba, maya da idaztia baño andiagoa ta

Zu, Ibaíetxe jauna, ¿idaztia ta ingia bardin-bardiñak dira? Ez, jauna, zelan izango dira bardin-bardiñak ba, ingia da idaztia baño meyagoa ta. A, bai, izan bere, zu-

efectivamente

zen zagoz, ingia da idaztia baño meyagoa, ta idaztia da ingia baño lodiagoa. ¿Zein da baltzagoa nire yakea ala Mentxaka neskatilaren yantzia? Zure yakea da baltzagoa... ta abar.

Arkatza labuía da, maya luzea da, luía luzeagoa da. Luía da luzeena. ¿Zein da luzeena ¿arkatza, maya ala luía? Luía da luzeena. ¿Zein da labuíena? Arkatza da labuíena. Leyoa zabala da, kutxea estua da, zuzenkiña estuagoa da. Zuzenkiña da estuena. ¿Zein da estuena, leyoa, kutxea ala zuzenkiña? Zuzenkiña da estuena. ¿Zein da zabalena? Leyoa da zabalena. Atea andia da. Maya txikia da. Arkatza txikiagoa da. Arkatza da txikiena. ¿Zein da txikiena, atea, maya ala arkatza? Arkatza da txikiena. ¿Zein da andiena? Atea da andiena.

Como y tan Baizen, ain. = tan = besteko

¿Leyoa atea baizen andia da? Ez, ez da ain andia, txikiagoa da. ¿Arkatza maya baizen luzea da? Ez, ez da ain luzea, labuíagoa da. ¿Atea ormea baizen zabala da? Ez, ez da ain zabala, estuagoa da. Somera kalea labuía da, Gran-Vía kalea bañiz, luzea da. ¿Zein da luzeagoa, Somera kalea ala Gran-Vía kalea? Gran-Vía kalea da Somera kalea baño andiagoa.

Esaisu astiro-astiro: *maya zabala da. Ma-ya za-ba-la da.* ¿Zer esan dozu? Maya zabala dala esan dot.

'la

Esaisu arin-arin: *aulkia baltzerana da. Aulkia baltzerana da.* ¿Zer esan dozu? Aulkia baltzerana dala esan dot.

Zuzenkiña belegia da. ¿Zer esan dot? Zuzenkiña belegia dala esan dozu.

Zuzenkiña luzea da. ¿Zer esan dot? Zuzenkiña luzea dala esan dozu.

Leyoa zabala da. ¿Zer esan dot? Leyoa zabala dala esan dozu.

Atea andia da. ¿Zer esan dot? Atea andia dala esan dozu.

Ormea zuria ta andia da. ¿Zer esan dot? Ormea zuria ta andia dala esan dozu.

Etxebarieta jauna, esaizu: *idaztia lodia da*. ¿Zer esan dau Etxebarieta jaunak? Idaztia lodia dala esan dau Etxebarieta jaunak.

Esan egizue (esaizue): "*ingia meya da*" *Ingia meya da*. ¿Zer esan dabe Galastegi'k eta Etxebarieta jaunak? Ingia meya dala esan dabe Galastegi'k eta Etxebarieta jaunak. Esaizue: *Lumea zoñotza da*. Lumea zoñotza da. ¿Zer esan dozue? Lumea zoñotza dala esan dogu. Bengoetxea jauna, esaizu nigaz batera: "*arkia estua da*". ¿Zer esan dogu? Arkia estua dala esan dozue.

Oñetako au ta beste au bardiñak dira. ¿Zer esan dot? Oñetako ori ta beste ori bardiñak dirala esan dozu. Oñetakoak bardin-bardiñak dira. ¿Zer esan dot? Oñetakoak bardin-bardiñak dirala esan dozu, ta abar.

¿Goya ta luía zabaleran bardiñak dira? Bai, jauna, goya ta luía zabaleran bardin-bardiñak dira. ¿Goya ta leyoa andieran bardiñak dira? Ez, jauna, goya ta leyoa andieran ez dira bardiñak, bardingeak baño. ¿Maya ta arkatza luzeeran bardiñak ete dira? Ez, jauna, maya ta arkatza luzeeran ez dira bardiñak, bardingeak baño. ¿Goya ta ormea bardin-bardiñak dira? Ez, jauna, goya ta ormea ez dira bardin-bardiñak. ¿Zegaitik? Goya ormea baño andiagoa dalako, ta ormea goya baño txikiagoa dalako. ¿Zer esan dozu? Goya ta ormea ez dirala bardin-bardiñak esan dot.

Zer da au?

Zer da ori?

Zer da a?

Laugaren ikaskaya

Irakaslea, ikaslea, ikaskidea, nire, zure, bere, gure,
zuen, euren.

Ni irakaslea naz. Ni ez naz irakaslea. Neu naz irakaslea. Zu ikaslea zara. Zu ez zara irakaslea. Zeu zara irakaslea. Ajubita jauna ikaslea da. Ajubita jauna da ikaslea. Ajubita jauna ez da irakaslea, ikaslea baño. ¿Nor da ikaslea? Ajubita jauna da ikaslea ¿Zer da ajubita jauna? Ajubita jauna ikaslea da. Neu naz irakaslea. ¿Nor da irakaslea? Zeu zara irakaslea, (berori da irakaslea) ¿Zer naz ni? Zu irakaslea zara (berori irakaslea da). Berori ez da irakaslea ikaslea baño.

Zeu zara nire ikaslea (ikaslea zaitut). Neu naz zure irakaslea (irakaslea nozu). Ajubita jauna da zure ikaskidea (Ajubita jauna ikaskidea dozu) Ajubita jauna ikaskidea dozu? Bai, jauna. Ajubita jauna ikaskidea dot. ¿Neu naz zure irakaslea? (¿irakaslea nozu?) Bai, jauna, zeu zara nire irakaslea, (bai, jauna, irakaslea zaitut). Ajubita jauna ikaslea dot (Ajubita jauna nire ikaslea da) ¿Ajubita jauna ikaslea dot? Bai, jauna, Ajubita jauna ikaslea dozu (Ajubita jauna zure ikaslea da) ¿Nor dot nik ikaslea? Ajubita jauna dozu ikaslea. Ajubita jaunaren irakaslea naz ni (Ajubita jaunak irakaslea nau). ¿Nor naz ni? Ajubita jaunaren irakasle zara zu. ¿Zer naz ni? Zu iraskalea zara. ¿Nor da Ajubita jaunaren irakaslea? Zeu zara ajubita jaunaren irakaslea. Ajubita jaunak ¿zer nau ni? Ajubita jaunak irakaslea zaitu zu.

Zubero jauna ikaslea da. Zubero jauna ikaskidea dot (Zubero jauna nire ikaskidea da) Zubero jauna ikaslea dozu (Zubero jauna zure ikaslea da) ¿Zer dozu zuk Zubero jauna? Nik Zubero jauna ikaskidea dot. ¿Zer dot nik Zubero jauna? Zubero jauna zuk ikaslea dozu (Zubero jauna zure ikaslea da) ¿Zer dau Ajubita jaunak Zubero jauna? Ajubita jaunak Zubero jauna ikaskidea dau.

Zu ikaslea zara. Zeu zara ikaslea. ¿Nor da ikaslea? Neu naz ikaslea. ¿Zer zara zu? Ni ikaslea naz. Zu Ajubita jaunaren ikaskidea zara. ¿Nor da Ajubita jaunaren ikaskidea? Neu naz Ajubita jaunaren ikaskidea. Ajubita jaunak ni ikaskidea nau. Nik Ajubita jauna ikaskidea dot. Zuk Ajubita jauna ikaslea dozu. Zubero jaunak Ajubita jauna ikaskidea dau. Zubero jaunak eta nik Ajubita jauna ikaskidea dogu (Ajubita jauna da Zubero jaunaren eta nire ikaskidea).

Gu ikasleak gara. Gu zure ikasleak gara (ikasleak gaituzu). Ez gaituzu ikasleak. ¿Zer zaituet nik zuek? Ikasleak gaituzu. Irakaslea zaitugu. ¿Zer nozue ni? Guk zu irakaslea zaitugu (Zu zara gure irakaslea). ¿Noren irakaslea naz ni? Gure irakaslea zara zu. Geu gara Lañondo jaunaren ikaskideak (Lañondo jaunak ikaskideak gaitu) ¿Nortzuk dira Lañondo jaunaren ikaskideak? Geu gara Lañondo jaunaren ikaskideak. ¿Geu al gara Lañondo jaunaren ikaskideak. Bai, zuek zaree Lañondo jaunaren ikaskideak. Lañondo jaunak ikaskideak zaitue.

Zuek ikasleak zaree. Zuek Ibaña jaunaren eta nire ikasleak zaree (Ibaña jaunak eta nik ikasleak zaituegu, ¿Zer zaituegu Ibaña jaunak eta nik. Lañondo jauna ta zu? Ikasleak gaituzue, eta guk irakasleak zaituegu. Gu zuen ikasleak gara eta zuek gure irakasleak zaree. ¿Nik irakaslea zaitut zu? Ez, jauna, ez nozu irakaslea ikaslea nozu (ni ez naz zure irakaslea, zure ikaslea naz),

Eurek ikasleak dira. Eurek gure ikasleak dira (ikasleak ditugu eurek). Eurek nire ikasleak dira (ikasleak ditut). Eurek zure ikaskideak dira (ikaskideak dituzu). Eurek euren ikaskideak dira (ikaskideak ditue). Eurek gure ikasleak dira (ikasleak ditugu). Eurek zuen ikaskideak dira (ikaskideak dituzue). Ibañondo jaunaren ikaskideak dira eurek, (ikaskideak ditu). Zuen ikaskideak dira. Eurek (ikaskideak dituzue).

ni	zure irakaslea naz	=	irakaslea nozu	=	zuek ni irakaslea nozu
	bere »	=	» nau	=	berak ni » nau
	zuen »	=	» nozue	=	zuek » » nozue
	euren »	=	» nabe.	=	eurak » » nabe
zu	nire irakaslea zara	=	ikaslea zaitut	=	nik zu irakaslea zaitut
	bere »	=	» zaitu	=	berak » » zaitu
	gure »	=	» zaitugu	=	guk » » zaitugu
	euren »	=	» zaitue	=	eurak » » zaitue
bera	nire irakaslea da	=	ikaslea dot...	=	nik bera irakaslea dot
	zure ikaskidea da	=	ikaskidea dozu...	=	» ikaskidea dozu
	bere irakaslea da	=	irakaslea dau...	=	berak » irakaslea dau
	gure ikaskidea da	=	ikaskidea dogu...	=	» ikaskidea dogu
	zuen ikaskidea da	=	ikaskidea dozue...	=	» ikaskidea dozue
	euren irakaslea da	=	irakaslea dabe...	=	eurak » irakaslea dabe
gu	zure ikaskideak gara	=	ikaskideak gaituzu...	=	zuek gu ikaskideak gaituzu
	bere ikaskideak »	=	ikaskideak gaitu...	=	berak gu ikaskideak gaitu
	zuen irakasleak »	=	irakasleak gaituzue.	=	zuek gu irakasleak gaituzu
	euren irakasleak »	=	ikasleak gaitue...	=	eurak gu irakasleak gaitue
zuek	nire irakasleak zaree	=	ikasleak zaituet..	=	nik zuek irakasleak zaituet
	bere »	=	zaitue...	=	» » zaitue
	gure »	=	zaituegu...	=	» » zaituegu
	euren »	=	zaituee...	=	» » zaituee
eurek	nire irakasleak dira	=	ikasleak ditut...	=	nik eurek irakasleak ditut
	zure »	=	dituzu...	=	» » dituzu
	bere »	=	ditu...	=	» » ditu
	gure »	=	ditugu...	=	» » ditugu
	zuen »	=	dituzue...	=	» » dituzue
	euren »	=	ditue...	=	» » ditue

Boskaren ikaskaya ibili, egon, etori, yoa

Ni eskolan batetik bestera nabil. Zu eskolan batetik bestera zabiltz. Bereziartua jauna eskolan batetik bestera dabil. Eskolan gu batetik bestera gabiltz. Zuek eskolan batetik bestera zabilte. Eurek eskolan batetik bestera dabiltz.

Neu nabil, ni ez nabil (*enabil*); zeu zabiltz, ez zabiltz (*etzabiltz*); bera dabil, ez dabil bera (*eztabil*); geu gabiltz, gu ez gabiltz (*ezkabiltz*); zuek zabilte, zuek (*etzabilte*); eurak dabiltz, ez dabiltz (*eztabiltz*).

¿Zelan irakurten da euskeraz “*ez nabil*”? Onetara: “*enabil*”.

¿Zelan irakurten da euskeraz “*ez zabiltz*”? Onetara: “*etzabiltz*, ta abar.

Ni yañita nago (*nao*), zu yañita zagoz (*zaoz*), bera yañita dago (*dao*), gu zutunik gagoz (*gaoz*), zuek zutunik zagoze (*zaoze*), eurak zutunik dagoz (*dao*).

¿Zelan irakurten da “*nago*”? Onetara: “*nao*”.

¿Zelan irakurten da euskeraz “*zagoz*”? Onetara: “*zaoz*”, ta abar.

Zu yañita zagoz, zu ez zagoz (*etzaoz*) yañita, zutunik baño. Ni arki baten yañita nago, ni ez nago (*enao*) arki baten yañita, aulki baten baño, ta abar.

Ni leyotik nator, ni ez nator (*enator*) leyotik, atetik baño; zu leyotik zatoz, zu ez zatoz (*etzatoz*) leyotik, atetik baño; bera maitik dator, bera ez dator (*eztator*) maitik, arkitik baño; gu atetik gatoz, gu ez gatoz (*ezkatoz*) atetik, leyotik baño: zuek maitik zatoze, zuek ez zatoze (*etzatoze*) leyotik, maitik baño; eurek maitik datoz, eurek ez datoz (*eztatoz*) maitik, atetik baño.

Ni atera noa, ni ez noa (*enao*) atera, leyora baño; zu kalera zoaz, zu ez zoaz (*etzoaz*) kalera, etxera baño; bera etxera doa, bera ez doa (*eztoa*) etxera, kalera baño; gu eskolara goaz, gu ez goaz (*ezkoaz*) eskolara kalera baño; zuek etxera zoaze, zuek ez zoaze (*etzoaze*) etxera, kalera

baño; eurak kalera doaz, eurak ez doaz (*eztoaz*) kalera, etxera baño.

Ni leyo aurean yarıta nago (*nao*), ni ez nago (*enao*).
leyo aurean yarıta ate aurean baño, ta abar.

¿Ni nun nabil? Zu eskolan zabiltz, batetik bestera.
¿Ni kalean batetik bestera nabil? Ez, zu ez zabiltz (*etzabiltz*) kalean batetik bestera eskolan baño.

neu nabil	ez nabil ni (<i>enabil ni</i>)
neu nago (<i>nao</i>)	ez nago ni (<i>enao ni</i>)
neu nator	ez nator ni (<i>enator ni</i>)
neu noa (<i>noya</i>)	ez noa, ez noya ni (<i>enao, enoya ni</i>)
zeu zabiltz	ez zabiltz zu (<i>etzabiltz zu</i>)
zeu zatoz	ez zatoz zu (<i>etzatoz zu</i>)
zeu zagoz, (<i>zaoz</i>)	ez zagoz zu (<i>etzaoz zu</i>)
zeu zoaz, (<i>zoyaz</i>)	ez zoaz, ez zoyaz (<i>etzoaz, etzoyaz zu</i>)
bera dabil	ez dabil bera (<i>eztabil bera</i>)
bera dago (<i>dao</i>)	ez dago bera (<i>eztao bera</i>)
bera dator	ez dator bera (<i>eztator bera</i>)
bera doa (<i>doya</i>)	ez doa, ez doya bera (<i>eztoa, eztoya bera</i>)
geu gabiltz	ez gabiltz gu (<i>ezkabiltz gu</i>)
geu gagoz (<i>gaoz</i>)	ez gagoz gu (<i>ezkaoz gu</i>)
geu gatoz	ez gatoz gu (<i>ezkatoz gu</i>)
geu goaz (<i>goyaz</i>)	ez goaz, ez goyaz gu (<i>ezkoaz ezkoyaz gu</i>)
zuek zabiltze	ez zabiltze zuek (<i>etzabiltze zuek</i>)
zuek zagoze (<i>zaoze</i>)	ez zagoze zuek (<i>etzagoze zuek</i>)
zuek zatoze	ez zatoze zuek (<i>etzatoze zuek</i>)
zuek zoaze (<i>zoyaze</i>)	ez zoaze, ez zoyaze zuek (<i>etzoaze, etzoyaze zuek</i>)
eurak dabiltz	ez dabiltz eurak (<i>eztabiltz eurak</i>)
eurak dagoz (<i>dao</i>)	ez dagoz eurak (<i>eztaoz eurak</i>)
eurak datoz	ez datoz eurak (<i>eztatoz eurak</i>)
eurak doaz (<i>doyaz</i>)	ez doaz, ez doyaz eurak (<i>eztoaz, eztoyaz eurak</i>).

Esaizu nigaz batera “*ni eskolan batetik bestera nabil*”...

Ia, esan bañiro... ¿Zer esan dogu? Eskolan batetik bestera nabilela esan dogu. Ia, esan nigaz batera, “*eskolan batetik bestera dabiltz*”...

(ia 'n)

¿Zer esan dogu? Eskolan batetik bestera dabilzela esan dogu. ¿Eskolan batetik bestera dabiltz? ¿Zer esan dot? Eskolan batetik bestera dabiltzan esan dozu. Eskolan batetik bestera nabil. ¿Zer esan dot? Eskolan batetik bestera zabilzela esan dozu. ¿Eskolan batetik bestera gabiltz? ¿Zer esan dot? Ia, eskolan batetik bestera gabiltzan. Eskolan batetik bestera dabil Orue jauna. ¿Zer esan dot? Orue jauna eskolan, batetik bestera dabilela esan dozu.

¿Yarita nago? ¿Zer esan dot? Yarita zagozan esan dozu. ¿Zutunik zaoz? ¿Zer esan dot? Zutunik nagon esan dozu. ¿Etxenike jauna zutunik dago? ¿Zer esan dot? Etxenike jauna zutunik dagon esan dozu. ¿Eskolan gagoz? ¿Zer esan dot? Eskolan gagozan esan dozu. Eskolan gagoz. ¿Zer esan dot? Eskolan gagozala esan dozu.

¿Atetik zatoz? ¿Zer esan dot? Atetik natoñen esan dozu (ia, atetik natoñen esan dozu). Ni leyotik natoñ. ¿Zer esan dot? Zu leyotik zatozala esan dozu. ¿Oribe jauna maitik dator? ¿Zer esan dot? Ia Oribe jauna maitik datoñen esan dozu. ¿Atetik zatoze? ¿Zer esan dot? Ia gu atetik gatozan esan dozu. Eurek atetik datoiz. ¿Zer esan dot? Eurek atetik datoizala esan dozu.

¿Ni maira noa? ¿Zer esan dot? Zu maira zoazen (ia zu maira zoazen) esan dozu. Atera zoaze. ¿Zer esan dot? Gu atera goazela esan dozu. Esaizu *gu atera goaz...* ¿Zer esan dozu? Gu atera goazela esan dot. Ia, ezaizu bañiro. Ni ez noa atera. ¿Zer esan dot? Zu ez zoazela atera esan dozu. Ni ez noa kalera. ¿Zer esan dot? Zu ez zoazela kalera esan dozu. ¿Zuek ez zoaze etxera? ¿Zer esan dot? Ia gu etxera ez goazen esan dozu. Esan bañiro...

Ederto esan dozu, olantxe esaten da. Orain biar artean, agur.

Saigaren ikaskaya

SOIN ATALAK: burua, atzamaña, belaña, begia, bekokia, okotza, eskua, besoa, eskuturra belauna, ukondoa, aurpegia, (*arpegia*),

muñer

es do

fruste

espana, aboa, agiña, garia, lepoa, iduna, samea, sorbaldea, sapatza, bizkaña, bulaña, iztaña, orkatila, oña, beatza, galtzarpea, giltza, suña, betuleak, bepuruak, uleak, matralak, azuñak, sabela, urdala, esteak, orpoa.

Au burua da. Au atzamaña da. Au eskua da, ta abar.

¿Zer da au?	}	burua
¿Zer da ori?		atzamaña
¿Zer da a?		besoa
		begia
		belaña

ditut
dituztu
ditu
dituzgu
dituzue
ditue

¿Au eskua da?: ¿iztaña?, ¿bepuruak?, ¿besoa?, ¿okotza?, ¿burua?, ¿orpoa?, ta abar.

Au nire eskua da (au eskua dot). Ori zure burua da (burua dozu), Landeta jaunak ori burua dau (bere burua da). ¿Au besoa dot? Bai, ori besoa dozu. ¿Au arpegia dot? Ez, ori ez dozu arpegia eskua baño. ¿Au atzamaña dot? Ez, ori ez dozu atzamaña okotza baño. ¿Ori espana dozu? Ez, au ez dot espana, bekokia baño. ¿Ori Landeta jaunaren aboa da? (¿Landeta jaunak ori aboa dau?) Ez, ez dau aboa burua baño. Au atzamaña dot; onek atzamañak ditut. Au belaña dot; onek belañaik ditut. Ori besoa dozu; orek besoak dituzu. Ori begia dozu; orek begiak dituzu. Ori Landeta jaunak belaina dau; orek Landeta jaunak belainak ditu. Ori Landeta jaunak espana dau; orek Landeta jaunak espanak ditu, ta abar.

¿Ori idaztia dozu? Bai au nire idaztia da (idaztia dot). ¿Ori arkatza dozu? Ez, au ez dot arkatza, idaztia baño. ¿Orek idaztiak dituzue? Bai, onek idaztiak, belañaik, besoak, belainak, espanak, begiak, atzamañak, matralak, sorbaldak, iztañak, orpoak, beatzak, zañak, azuñak, bepuruak, uleak ditut. Ez, ez ditut atzamañak, ez ditut espanak, ez ditut besoak iztañak baño, ta abar. ¿Zer dozu ori? Au burua dot. ¿Zer dituzu orek? Onek belainak ditut. ¿Zer dot au? Ori bekokia dozu. ¿Zertzuk dituzu orek? Onek giltzak ditut, ta abar.

¿Idaztia, burua, suuía, arpegia, sabela, dot au? Bai, ori idaztia burua, suuía, arpegia, sabela dozu. ¿Atzamañak ete ditut onek? Ez, ez dituzu atzamañak, uleak baño.

¿Au nire arkatza al da? Bai, ori zure arkatza da. ¿Zure liburua ete da au? Bai, ori nire liburua da. Ez, ez da nire liburua, Etxenike jaunarena baño. ¿Etxenike jaunaren idaztiak dira onek? (Etxenike jaunak idaztiak ditu onek?) Ez, ez ditu idaztiak belaunak baño.

Nik buru bat, lepo bat, arpegi bat, suuñ bat, abo bat, gañi bat, bular bat, bekoki bat eta sabel bat daukot. Nik begi bi, matraña bi, iztañ bi, eskutur bi, ukondo bi, belaun bi ta sorbalda bi daukodaz.

¿Zenbat atzamar ta zenbat beatz daukozuz? Nik amar atzamar eta amar beatz daukodaz. Nik bere, amar atzamar eta amar beatz daukodaz.

Ori ¿nire atzamaña al da? Ez, au ez da zure atzamaña nirea baño. Ori ¿burua al dot. Ez, au ez da zure burua nirea baño. ¿Atzamañak al ditut oñek? Ez, onek ez dira zure atzamañak nireak baño. ¿Zure burua ete da ori? Ez, ori ez da nire burua Kortazar jaunarena baño. ¿Au zure buru da? Ez, ori ez da nire burua zurea baño.

¿Zure espana al da au? Ez, ori ez da nire espana zure burua baño. ¿Zure atzamañak ete dira onek? Ez, oñek ez dira nire atzamañak zure espanak baño.

Goiko espana; beeko espana. Eskumako besoa; ezkeñeko besoa. Eskumako belaña; ezkeñeko belaña. Eskumako sorbaldea; ezkeñeko sorbaldea. Eskumako matraña; ezkeñeko matraña, Eskumako eskua; ezkeñeko eskua. ¿Eskumako besoa dot au? Bai, ori eskumako besoa dozu. ¿Goiko espana ete dot au? Bai, ori goiko espana dozu. ¿Beeko espana ete dot au? Bai, ori beeko espana dozu, ta abar.

¿Nire eskumako besoa ete da au? Bai ori zure eskumako besoa da (eskumako besoa dozu). ¿Nire ezkeñeko begia ete da ori? Ez, au ez da zure ezkeñeko begia nire eskumako begia baño, ta abar.

¿Nun daukozu begia? Emen daukot begia. ¿Nun

daukazuz begiak? Bekoki azpian daukodaz begiak. ¿Nun daukot galtzarpea? Beso azpian daukozu galtzarpea. ¿Nun dauko Egurbide jaunak suuía? Bekoki ta aboaren bitartean dauko Egurbide jaunak suuía. ¿Nun dakogu okotza? Abo azpian daukogu okotza. ¿Nun daukogu bekokia? Ementxe, buruan daukogu bekokia. ¿Nun daukoguz agiñak? Abo bañuan daukoguz agiñak eta matralagiñak. ¿Nun daukoguz esteak? Sabelean daukoguz esteak. ¿Nun daukoguz zanak? Gorputz guztian daukoguz zanak.

Odola goña da. Odola zanetatik dabil. ¿Nundik dabil odola? Zanetatik dabil odola.

Au nire eskua da. Au eskua dot. ¿Zer esan dot? Ori eskua dozula esan dozu. *Esaisu au burua dot.* Au burua dot. Ia, esan bañiro. Au burua dot. ¿Zer esan dozu? Au burua dodala esan dot. Landeta jauna, esaisu: *au besoa dot.* Au besoa dot. ¿Zer esan dau Landeta jaunak? Ori besoa dauala (debela) esan dau Landeta jaunak. Esaisue: *au idaztia dogu.* Au idaztia dogu. ¿Zer esan dozue? Au idaztia dogula esan dogu. Landeta jauna, esaisu nigaz batera: “*au arkatza dogu*” ¿Zer esan dogu? Ori arkatza dozuela esan dozue. Esaisue: “*au kapela dogu*”. Au kapela dogu. ¿Zer esan dabe Landeta ta Iribañen jaunak? Ori kapela dabela esan dabe.

Onek atzamañak ditut. ¿Zer esan dot? Oñek atzamañak dituzula esan dozu. Esaisu mesedez: “*Onek espanak ditut*”. Onek espanak ditut. ¿Zer esan dozu? Onek espanak ditudala esan dot, ta abar.

Zazpigaren ikaskaya

Jaun bat. Andra bat. Anderaño bat.

¿Jaun bat al da au? ¿Andra bat al da au? ¿Anderaño bat al da au?

Au Ibañondo jauna da; Ibañondo andrea da au; au Ibañondo anderañoa da.

¿Ibañondo jauna al da au? Bai, ori Ibañondo jauna da. Ez, ori ez da Ibañondo jauna.

¿I... andrea al da au? Bai, andra ori I... andrea da. Ez, andra ori ez da I... andrea.

¿I... anderañoa al da neskatiña au? Bai, neskatiña ori, I... anderañoa da. Ez, neskatiña ori ez da I... anderañoa.

¿Ibañondo jauna al da jaun au? Ez... ¿Intxausti jauna al da jaun au? Ez... ¿Etxebarria jauna al da jaun au? Ez... ¿Nor da ba? Ibañondo jauna da.

¿Nor da jaun au? X... jauna da. Andra au ¿nor ete da? X... andrea da. Anderaño au ¿nor ete da? X... anderañoa da.

Jaun au Artxanko jauna da. Andra au Ariola andrea da. Goizueta anderañoa da neskatiña au.

Zeu al zara X... jauna? ¿Ni al naz X... jauna?

¿X... jauna zara zu? Bai, neu naz X... jauna. Ez, ni ez naz X... jauna.

¿Neu naz X... jauna? Bai, berori da X... jauna. Ez, berori ez da X... jauna.

¿Nor naz ni? Berori X... jauna da. ¿Nor da berori? Ni X... jauna naz.

¿Nor da andra au? X... andrea da.

¿X... jauna nor da? Berori da.

¿X... anderañoa nor da? Neu naz.

Neu al naz X... jauna? Bai berori da X... jauna. Ez, berori ez da X... jauna.

Zeu al zara X... jauna? Bai, neu naz X... jauna. Ez, ni, ez naz X... jauna.

¿Nor naz ni? ¿Nor zara zu? ¿Nor da jaun au? ¿Nor da andra au? ¿Nor da neskatiña au?

Ni zutunik nago; zu yañita zagoz; Etxebarria andrea yañita dago. Zulueta anderañoa zutunik dago.

Neu naz (nago), zeu zara (zagoz), bera da (dago); ni ez naz (ez nago), zu ez zara (ez zagoz), bera ez da (ez dago). ¿Neu naz? (¿nago?). ¿Zeu zara? (¿zagoz?) ¿Bera da? (¿dago?).

Gañean, azpian,'n

Idaztia mai gañean dago. Kutxea mai azpian dago.
Kapela arki gañean dago. Arkatza mai azpian dago.
Lumea kutxan dago. Ingia idazti buñuan dago.

¿Idaztia arki gañean al dago? Ez, ez dago arki gañean. ¿Mai azpian dago? Ez...

¿Nun dago idaztia? Mai gañean dago.

¿Nun dago kutxea? Mai azpian. ¿Nun dago lumea? Kutxa buñuan, eta abar.

Auñean, atzean (ostean) baño.

Atea nire auñean dago. Leyoa nire ostean dago.

Maya zure auñean dago. Ormea zure ostean dago.

¿Nun dago atea? Zure auñean. ¿Nun dago leyoa? Nire ostean, (nire atzean).

¿Nor zara zu? Ni X... jauna naz. ¿Nun zagoz zu? Mai auñean. ¿Nor naz ni? Zu X... jauna zara (*berori X... jauna da*). ¿Nun nago ni? Mai ostean (mai atzean).

Maya ez dago zure auñean ostean baño. Idazkuron-tzia ez dago mai azpian gañean baño.

¿Arkia zure auñean al dago? Ez, jauna, ez dago nire auñean, nire ostean baño.

Au, ori, a

Idazti aña nire auñean dago; idazti baltza leyo auñean dago. Idazti au aña da; idazti ori baltza da. Arkatz au goña da; arkatz ori baltza da; arkatz a zuria da. Kutxa au andia da; kutxa ori txikia da; kutxa a zabala da.

¿Zein arkatz da au? Arkatz goña. ¿Zein arkatz da ori? Arkatz baltza. ¿Zein arkatz da a? Arkatz urdiña. ¿Zein kutxa da au? Kutxa andia. ¿Zein kutxa da ori? Kutxa txikia. ¿Zein kutxa da a? Kutxa zabala.

¿Zein da idazti aña? Idazti au. ¿Zein da idazti baltza? Idazti ori. ¿Zein da idazti urdiña? Idazti a. ¿Zein da luma goña? Luma au.

Idaztia. Idazti au. Kutxea. Kutxa ori. Leyoa. Leyo a

11	12	13	14	15
amaika	amabi	amairu	amalau	amabost

Esaizu *amaika*. Amaika. Ez dozu ondo esan. Ia, esan bañiro. Amaika. Oingoan ederto esan dozu. Olantxe esaten da. ¿Zelan esaten da 14 euskeraz? Amalau. Ia, esan egizu obeto (esaizu obeto) ez dozu ondo esan eta. Amalau. Esaizu astiro-astiro (geldi-geldi) *amabost*. A-ma-bost. Ederto, olantxe esaten da. Esaizu astiro-astiro *atea nire aurrean dago*. *A-te-a nire aurre-an dago*. Esaizu astiroago. *A-te-a ni-re aurre-an da-go*. Esaizu bañiro ez dot ondo entzun eta. *A-te-a ni-re aurre-an da-go*. Ederto, oraintxe entzun dot ondo; olantxe esaten da.

Zortzigaren ikaskaya

Irakasleak artzen dau idaztia. Irakasleak sartzen dau idaztia kutxa bañuan. Irakasleak artzen dau zuzenkiña. Berak iminten dau mai azpian zuzenkiña. Irakasleak zabaltzen dau idaztia. Berak izten dau idaztia.

¿Irakasleak artzen dau idaztia? Bai, berak artzen dau idaztia. Ez, berak ez dau artzen idaztia. ¿Irakasleak artzen dau arkatza? ¿Kutxea artzen dau? Ez, berak ez dau kutxea artzen. ¿Zuzenkiña artzen dau berak? Ez. ¿Zer artzen dau berak? Kutxea artzen dau berak. ¿Irakasleak iminten dau kutxea mai gañean? Bai, berak iminten dau kutxea mai gañean. Ez, berak ez dau iminten kutxea mai gañean. ¿Irakasleak zabaltzen dau idaztia? Bai, berak zabaltzen dau idaztia. Ez, berak ez dau zabaltzen idaztia. ¿Berak zabaltzen dau atea? Bai, berak zabaltzen dau atea. Ez, berak ez dau zabaltzen atea. ¿Berak izten dau leyoa? Ez, berak ez dau izten leyoa. ¿Zer egiten dau irakasleak? Kutxea zabaldu egiten dau, ta abar.

Irakaslea leyorantza doa. Bera zугanantza dator. ¿Irakaslea aterantza doa? Bai, bera aterantza doa. Ez,

bera ez doa aterantza. ¿Nora doa bera? Bera leyorantza doa. ¿Irakaslea zure auretik dator? Bai, bera nire auretik dator. Ez, bera ez dator nire auretik.

¿Zer egiten dau irakasleak? Bera leyorantza doa. ¿Zer egiten dau irakasleak? Bera niganantza dator.

Neu naz irakaslea. Neuk artzen dot idaztia. Artu egizu idaztia, jauna. Zeuk artzen dozu idaztia. Neuk sartzen dot idaztia kutxa baruan. Imiñi egizu idaztia mai gañean, anderañoa. Zeuk iminten dozu idaztia mai gañean.

¿Zeuk artzen dozu idaztia? Bai, nik artzen dot idaztia. Ez, nik ez dot artzen idaztia. Neuk artzen dot kutxea? Bai, zuk artzen dozu kutxea. Ez, zuk ez dozu kutxea artzen. ¿Zeuk iminten dozu idaztia arki gañean? Bai, nik iminten dot idaztia arki gañean. Ez, nik ez dot iminten idaztia arki gañean. Neuk sartzen dot arkatza sakelean? Bai, berořek sartzen dau arkatza sakelean. Ez, berořek ez dau sartzen arkatza sakelean. ¿Zer artzen dot nik? Zuk idaztia artzen dozu. Artu egizu arkatza. ¿Zer artzen dozu zuk? Arkatza artzen dot nik.

Neuk zabaltzen dot idaztia. Zabaldu egizu idaztia, jauna. Idaztia zabaltzen dozu zuk. Idaztia izten dot nik. Itzi egizu idaztia. Zeuk izten dozu idaztia.

¿Zeuk zabaltzen dozu atea? Bai, nik zabaltzen dot atea. Ez, nik ez dot zabaltzen atea. ¿Neuk zabaltzen dot leyoa? Bai, zuk zabaltzen dozu leyoa. Ez, zuk ez dozu zabaltzen leyoa. ¿Zeuk izten dozu atea? Bai, nik izten dot atea. Ez, nik ez dot izten atea. ¿Neuk izten al dot leyoa? Bai, berořek izten dau leyoa. Ez, berořek ez dau izten leyoa.

Neuk zalbaten dot idaztia. ¿Neuk artzen al dot idaztia? Ez, berořek ez dau artzen idaztia. ¿Neu al naz idaztia mai gañean iminten dodana? Ez, berořek ez dau iminten idaztia mai gañean. ¿Neu naz idaztia izten dodana? Ez... ¿Zer egiten dot nik? Idaztia zabaltzen dau berořek (*idaztia zabaldu egiten dau berořek*).

¿Zer egiten dot nik? (¿Zer da nik egiten dodana?) ¿Zer egiten dozu zuk? (¿Zer da zuk egiten dozuna?) ¿Zer egiten dau X... jaunak?

Ni aterantza noa. Zoaz aterantza, jauna (yoan beite aterantza, jauna). Aterantza doa berori. ¿Ni al naz aterantza doana? Bai, berori doa aterantza. ¿Laukirantza noa ni? Ez, berori ez doa laukirantza. ¿Nora noa ni? (¿norantza noa ni?) ¿Leyorantza noa ni? Ez, berori ez doa leyorantza. ¿Nora doa berori? Ni aterantza noa. Ni zure aufetik dator. ¿Zure aufetik datořena ni al naz? Bai, berori dator nire aufetik, (bai berori da nire aufetik datořena). Ez, berori ez dator nire aufetik, (ez, berori ez da nire aufetik datořena).
¿Zer egiten dot nik? ¿Zer egiten dozu zuk? ¿Zer egiten dau ořek?

¿Nora noa ni? ¿Nora doa berori? ¿Nora doa andra ori? Artu egizu arkatza, jauna. ¿Idaztia artzen dau berořek? Ez, jauna, nik ez dot artzen idaztia arkatza bařo.

Yoan zaitez leyorantza, neskatila. ¿Aterantza zoaz? Ez, jauna, ni ez noa aterantza leyorantza bařo.

Artu egizu idaztia, neskatila. ¿Larabeiti neskatileak arkatza artzen al dau? Ez, jauna, berak eztau arkatza artzen idaztia bařo.

¿Atea zabaltzen al dot nik? Ez, jauna, berořek ez dau atea zabaltzen leyoa bařo.

¿Idaztia artzen al dozu zuk? Bai, artzen dot.

¿Kutxea artzen dozu zuk? Bai, artzen dot.

¿Kapela artzen al dozu zuk? Ez, nik ez dot artzen.

¿Zuk izten dozu atea? Bai, nik izten dot. Ez, nik ez dot izten.

¿Irakasleak zabaltzen al dau leyoa? Bai, berak zabaltzen dau. Ez, berak ez dau zabaltzen.

Artu

neuk artzen dot	berak artzen dau	zeuk artzen dozu
neuk ez dot artzen	berak ez dau artzen	zeuk ez dozu artzen

Imiņi

neuk imiten dot	berak iminten dau	zeuk iminten dozu
neuk ez dot iminten	berak ez dau iminten	zeuk ez dozu iminten

Sartu

neuk sartzen dot	berak sartzen dau	zeuk sartzen dozu
neuk ez dot sartzen	berak ez dau sartzen	zeuk ez dozu sartzen

Itxi, izi

neuk izten dot	berak izten dau	zeuk izten dozu
neuk ez dot izten	berak ez dau izten	zeuk ez dozu izten

Zabaldu

neuk zabaltzen dot	berak zabaltzen dau	zeuk zabaltzen dozu
neuk ez dot zabaltzen	berak ez dau zabaltzen	zeuk ez dozu zabaltzen

Yoan

neu noa (noya)	bera doa (doya)	zeu zoaz (zoyaz)
neu ez noa (ez noya)	bera ez doa (ez doya)	zeu ez zoaz (ez zoya)

Etoñi

neu nator	bera dator	zeu zatoz
neu ez nator	bera ez dator	zeu ez zatoz

¿Zer egiten dot?	¿Zer egiten dozu?	¿Zer egiten dau?

16	17	18	19	20
amasei	amazazpi	amazortzi	emeretzi	ogei

Nik idazki bat artzen dot. Nik idazki bi artzen ditut. Nik ate bat zabaltzen dot. Nik ate bi zabaltzen ditut. Berak ate bat zabaltzen dau. Berak iru ate zabaltzen ditu, ta abar.

Bederatzigaren ikaskaya

1 bat	41 befogetabat
2 bi	42 befogetabi
3 iru	50 befogetamar
4 lau	51 befogetamaika
5 bost	52 befogetamabi
6 sei	60 irurogei
7 zazpi	61 irurogetabat
8 zortzi	62 irurogetabi
9 bederatzi	70 irurogetamar
10 amar	71 irurogetamaika
11 amaika	72 irurogetamabi
12 amabi	80 larogei
13 amairu	81 larogetabat
14 amalau	82 larogetabi
15 amabost	90 larogetamar
16 amasei	91 larogetamaika
17 amazazpi	100 eun
18 amazortzi	200 befeun
19 emeretzi	300 irureun
20 ogei	400 laureun
21 ogetabat	500 bosteun
22 ogetabi	600 seireun
30 ogetamar	700 zazpireun
31 ogetamaika	800 zortzireun
32 ogetamabi	900 beberatzireun
40 bofegei	1.000 mila
	10.000 amar mila.

1928 mila bederatzireun eta ogetazortzi.

Zenbatzen dot: bat, bi, iru, lau, ta abar.

Zenbatu egizu mesedez: bat, bi, iru, lau, ta abar.

Zuk zenbatu egiten dozu. ¿Zer egiten dozu zuk?
¿Zer egiten dot nik?

20 zenbakia da. ¿Zein zenbaki dira? 3, 13, 30, 55,
ta abar? **NUMERO**

Idazti bat, idazti bi, iru idazti, lau idazti; arki bat,
arki bi, iru arki, ta abar.

2 ta 2, 4 dira. ¿Zenbat dira 3 ta 5?

Bi biko lau dira. ¿Zenbat dira iru bosteko?

Beso bat, beso bi, iru beso; eskumaldeko besoa, ezke-
keko besoa, beso biak.

Esku bat, eskumako eskua, ezkeko eskua, esku biak

Oin bat, eskumako oña, ezkeko oña, oin biak.

Begi bat, begi biak, Belañi bat, belañi biak. Iztar bat,
iztar biak.

Burua, uleak, atzamaña, amar atzamañak.

¿Zer da au? { Idaztia da. Kutxea da.
Idaztiak dira. Kutxak dira.
Idazti bat da. Kutxa bat da.
Idazti batzuk dira. Kutxa batzuk dira.
Eskumako oña da. Oñak dira.
Eskumako eskua da. Eskuak dira.

¿Zelango margoa dau idazti onek? Goñia da.

¿Zelango margoa dabe idazti onek? Goñiak dira.

¿Arkatx onek urdiñak al dira? Ez, ez dira urdiñak.

¿Zelango margoa dau arki onek? Belegia da.

¿Zelango margoa dabe arki onek? Belegiak dira.

¿Kutxa onek areak dira? Ez, ez dira areak.

¿Zelango margoa dabe idazti orek? ¿Idazti arek?

Bata goñia, ta bestea baltza dira.

¿Nor da jaun au? Arkotxa jauna da.

¿Nortzuk dira jaun onek? Arkotxa ta Laburu jaun-
nak dira.

¿Nor da andra au? Beaskoetxea andrea da.

¿Nortzuk dira andra onek? Beaskoetxea ta Lizañituñi
andrak dira.

¿Nor da neskatila au? Agiñe anderañoa da.

¿Nortzuk dira neskatila onek? Agiñe ta Pagazartun-
dua neskatilak dira.

Neskatila, ¿euskalduna al zara? Bai, ni euskalduna
naz. ¿Euskaldunak al zaree, neskatilak. Bai, euskaldunak
gara. Jaunak, ¿euskaldunak al dira eurok? Ez, ez gara eus-
kaldunak, erdaldunak baño.

¿Zelan esaten da erderaz ezkeko besoa da au?

¿Zelan esaten da erderaz, eskumako belaña da au? ¿esku-
mako oña da au? ¿ezkeko eskua da au?, ta abar.

Esaisu geldi-geldi “*au ezkerreko besoa da*”. *Au ez-ke-ri-ko be-so-a da*. Esaisu arin-arin “*au eskumako besoa da*”. *Au eskumako besoa da*. Ederto esan dozu oraintxe; alantxe esaten da.

Amargaren ikaskaya

Irakasleak igeltsoa artzen dau; ol-baltzean idazten dau. Abedea idazten dau. A, B, D, F, G, ta abar. ¿Zer egiten dau irakasleak? ¿Nun idazten dau? ¿Zer idazten dau? ¿Nok idazten dau ol-baltzean? Artu egizuz arkatza ta ingia. Idatzi egizu abedea. Zeuk idazten dozu abedea ingi zurian. Artu egizu igeltsoa eta idatzi egizuz olbaltzean izkiak. Neuk idazten dot, zeuk idazten dozu. Nik abedea idazten dot. ¿Zeuk idazten dozu? ¿Nun idazten dozu zuk? ¿Zer da zuk idazten dozuna? ¿Izkiak idazten ditut nik? ¿Nok idazten dau? ¿Zer da nik idazten dodana? ¿Nun idazten dot nik?

Neuk artzen dot liburu bat eta irakurten dot. Artu egizu liburu bat eta irakuri egizu. Neuk irakurten dot, zeuk irakurten dozu. ¿Zer egiten dozu zuk? ¿Zer egiten dot nik? Nik abedea irakurten dot. A, B, D, ta abar. ¿Zer da nik irakurten dodana? Neuk idazten ditut zenbaki batzuk ol-baltzean. Irakuri egizuz zenbaki onek.

¿Zer irakurten dozu zuk? X jauna, irakuri begi berofek idazia. Z neskatila, irakuri begi berofek (irakuri egizu) nik ol-baltzean idatzi dodana. ¿Zer egiten dozu? ¿Zer egiten dau berak? Berak irakuri egiten dau.

Nik izkiak idazten ditut. Ona izki bat. Ora beste izki bat. ¿Zer da au? Izki bat da ori. ¿Zein izki da? ¿Zein da bere izena? F da izki ori. Ona A. izkia. Ora D. izkia ta abar. ¿Zein izki da au?

Nik izen batzuk idazten ditut, Ona izen bat..., ora beste izen bat... ¿Zenbat izki ditu izen onek? ¿Zenbat izki ditu nik idatzi dodan izen onek?

Izkintza bat idazten dot nik. Ona izkintza bat. Ora beste izkintza bat. ¿Zenbat itz ditu izkintza onek?

Ona Inglesko itz bat: “*Gentleman*”. Oña alemanerazko itz bat: “*Her*”. Ara erderazko itz bat: “*Señor*”.
¿Zein da izki au euskeraz? ¿Zein da ingleses izki au?
¿Zein da frantzesez izki au? ¿Idazti au erderazkoa al da?
¿Italerazkoa al da idazti au?

Erderaz onetara irakurten da “*M-A-D-R-I-D*” itza: “*Madrid*” ¿Zelan irakurri ta ^{pronunciari} oguzten da euskeraz itz ori?
¿Zelan oguzten dira euskeraz G-I-Z-O-N-A, I-K-A-TZ-A ta G-A-TX-A?

Paris'en frantzeraz egiten, da; Berline'n doitzera egiten da. London'en ingelanderaz, egiten da; Madrid'en erderaz egiten da; Erroma'n italeraz egiten da; Donostia'n euskeraz egiten da.

Ingelanderaz irakurten ¿badakizu? Frantzeraz idazten ¿ba aldakizu? Doitzera ¿badakizu? Nik euskeraz irakurten, idazten eta itz egiten dakit; baña ez dakit ez frantzeraz, ez ingelanderaz ez doitzera egiten. Erderaz ¿badakizu? Ez, nik ez dakit erderaz egiten, baña irakurten bai.

Nik abedea esaten dot: A, B, D, E, F, G, I, J, K, L, M, N, Ñ, O, P, R, R', S, T, TS, TX, TZ, U, X, Y, Z Esan egizu abedea, Oleaga jauna. ¿Zer egiten dau Oleaga jaunak?

'gañen

Euskerazko abedea A'gaz asi ta Z gaz amaitzen da. A da lenegoko izkia, B, biga'ña, D iruga'ña, E lauga'ña, F boska'ña, G seiga'ña ta abar. ¿Zenbat izki daukoz euskal abedeak? ¿Zenbaka'ña da D izkia, biga'ña ala iruga'ña? ¿Zein da euskal abedearen lenegoko izkia? ¿Zein da azkena? ¿Zein da izkintza onen lenegoko itza? ¿Zein ofitan amaitzen da idazti onen lenego ikaskaya? ¿Zenbaka'ñen oña dogu au? ¿Zenbaka'ñen ofitan amaitzen da iruga'ñen ikaskaya?

A izkia, B izkiaren aurretik agiri yaku. ¿Nun agiri da G izkia, F izkiaren aurretik ala atzetik? ¿Zein da U izkiaren aurretik agiri dan izkia? ¿Zein da G izkiaren

atzetik agiri dan izkia? ¿Zein izki agiri da M ta O izkien bitartelan?

Itaunak

¿Arkatza urdiña da?
¿Idunekoa afea da?
¿Zer egiten dozu zuk?
¿Idaztia nun dago?
¿Zer da au?

Erantzunak

Bai, urdiña da
Ez, ez da afea.
Irakurri egiten dot
Mai gañean dago
Idaztia da.

Nik itaune bat egiten dot: ¿Nor da jaun au? Erantzun itauneari, andrea. “Ibañondo jauna da”. ¿Zer egin dozu zuk, andrea? Zure itauneari erantzun egin dautsat. Itaune bat egiozu jaun oñeri. ¿Nok egin dau itaunea? Jauna, erantzun egiozu andra oñek zuzendu dautzun itauneari.

Irakaslea. Ikaslea. Ikaskidedea. Irakatsi.
Ikasi. Norbera izan.

Ni irakaslea naz; zu bañiz ikaslea zara. Ibañondo jauna bere, ikaslea da. Ibaña jauna ta ni irakasleak gara. Zuek ikasleak zaree. Ibañondo ta Garate jaunak ikasleak dira. Ni ez naz irakaslea, ta abar.

Zerbait izan

Zuk ni irakaslea nozu. Nik zu ikaslea zaitut. Ibañondo jaunak eta zuk ni irakaslea nozue. Nik Ibañondo jauna ta zu ikasleak zaituet. Ibañondo jaunak ni irakaslea nau. Ibañondo ta Garate jaunak ni irakaslea nabe. Ibañondo jaunak zu ikaskidea zaitu. Ibaña jaunak eta nik zu ikaslea zaitugu. Ibañondo eta Garate jaunak zu ikaskidea zaitue. Zuk Ibaña jauna ta ni irakasleak gaituzu. Nik Ibañondo jauna ikaslea dot. Zuk Ibañondo jauna ikaskidea dozu. Garate jaunak Ibañondo jauna ikaskidea dau. Ibaña jaunak eta biok Garate

jauna ikaslea dogu. Ibañondo jaunak eta zuk Garate jauna ikaskidea dozue. Garate jaunak eta Montoya neskatileak Ibañondo jauna ikaskidea dabe. Garate jaunak eta zuk Ibaña jauna ta biok irakasleak gaituzue, ta abar.

Zuk ni ez nozu ikaslea, irakaslea baño. Nik zu ez zaitut irakaslea ikaslea baño. Garate jaunak ni ez nau ikaskidea, irakaslea baño, ta abar.

Neu naz, ni ez naz; zeu zara, zu ez zara; bera da, bera ez da; geu gara, gu ez gara; zuek zaree, zuek ez zaree; eurak dira, eurak ez dira.

Ni nozu, ni ez nozu; ni nau, ni ez nau; ni nozue, ni ez nozue; ni nabe, ni ez nabe; zu zaitut, zu ez zaitut; zu zaitu, zu ez zaitu; zu zaitugu, zu ez zaitugu; zu zaitue, ez zaitue zu; bera dot, ez dot bera; bera dozu, ez dozu bera; bera dau, ez dau bera; bera dogu, ez dogu bera; bera dozue, ez dozue bera; bera dabe, ez dabe bera; gu gaituzu, ez gaituzu gu; gu gaitu, ez gaitu gu; gu gaituzue, ez gaituzue gu; gu gaitue, ez gaitue gu; zuek zaituet, ez zaituet zuek; zuek zaitue, ez zaitue zuek; zuek zaituegu, ez zaituegu zuek; zuek zaituee, ez zaituee zuek; eurek ditut, ez ditut eurek; eurek dituzu, ez dituzu eurek; eurek ditu, ez ditu eurek; eurek ditugu, ez ditugu eurek; eurek dituzue, ez dituzue eurek; eurek ditue, ez ditue eurek.

Amaikagaren ikaskaya

yagi, yaso, norbera yañi, norbait yañi

Neu yagiten naz. Arkitik yagiten naz. Arkitik yagiten zara. Ibañondo jauna luñetik yagiten da. Aulkitik yagiten gara. Aulkietatik yagiten zaree. Luñetik yagiten dira. Ez naz yagiten. Ez zara yagiten. Ez da yagiten. ¿Yagiten naz? ¿Yagiten dira aulkietatik Ibaña ta Soraluze jaunak? Ez, eurek ez dira yagiten. ¿Nor yagiten da? Berori yagiten da. Ez da berori yagiten.

Yagi zaitez, Zubero jauna. Zubero jauna yagi egin da. Ez zaitez yagi, Zubero jauna. X jauna ez da yagi. Yagi zaitez. X eta Z jaunak yagi egin dira. X jauna yagi da. ¿Nor yagi da? Zu Yagi zara. Bera yagi da. Ez zara yagi. Ez da yagi. Yagi naz. Yagi zara. Yagi da. Yagi gara. Yagi zaree. Yagi dira. Ez naz yagi. Ez zara yagi. Ez da yagi. Ez gara yagi. Ez zaree yagi. Ez dira yagi. ¿Yagi zara? ¿Yagi al zara? ¿Yagi ete da? ¿Ez ete da yagi? ¿Ez ete dira yagi?, ta abar.

Yagiko naz. Yagiko zara. Yagiko da. Yagiko gara. Yagiko zaree. Yagiko dira. Ez naz yagiko. Ez zara yagiko. Ez da yagiko. Ez gara yagiko. Ez zaree yagiko. Ez dira yagiko. ¿Yagiko ete zara? ¿Yagiko ete zaree? ¿Yagiko ete dira? Ez, ez dira yagiko. Ez, ez gara yagiko. ¿Yagiko al zara! ¿Yagiko al zara, alper ori! X jauna biar yagiko da. Z jauna gero yagiko da. Ez da yagiko. Ez dira gaur yagiko. Yagi zaitez mesedez, X jauna. ¿Nor yagi da? X jauna yagi da. ¿Zer egin dau X jaunak? Yagi egin da X jauna.

Neu yarten naz. Irala jauna yarten da. Nuek yasoten dot. Zeuk yasoten dozu. Berak, Bedialauneta jaunak yasoten dau. Geuk yasoten dogu papel bat luřetik. Zuek yasoten dozue. Eurak yasoten dabe. Ez dot nik yasoten. Ez dozu zuk yasoten. Ez dau berak yasoten. Ez dogu guk yasoten. Ez dozue zuek yasoten. Ez dabe eurek yasoten. ¿Nok yasoten dau papela luřetik? Neuk yasoten dot papela luřetik. Neu yagiten naz. Neuk yasoten dot. Zeu yagiten zara. Zeuk yasoten dozu. Bera yagiten da. Berak yasoten dau. Ez naz ni yagiten. Ez dot nik yasoten. Ez zara zu yagiten. Ez dozu zuk yasoten. Ez da bera yagiten. Ez dau berak yasoten. Ez gara gu yagiten. Ez dogu guk yasoten. Ez zaree zuek yagiten. Ez dozue zuek papela luřetik yasoten. Ez dira euren arkietatik yagiten. Ez dabe eurak kapela luřetik yasoten. ¿Nok yaso dau kapela luřetik? Bedialauneta jaunak yaso dau irakaslearen kapela luřetik. ¿Zer yaso dau Bedialauneta jaunak luřetik. Irakaslearen kapela yaso dau Bedialauneta jau-

nak luřetik. ¿Nundik yaso dau Bedialauneta jaunak irakaslearen kapela? Luřetik yaso dau Bedialauneta jaunak irakaslearen, maisuaren, kapela. ¿Zer egin dau Bedialauneta jaunak? Yaso egin dau Bedialauneta jaunak maisuaren kapela luřetik. Yaso egizu luřetik maisuaren kapela, Bedialauneta jauna. ¿Zer egin dau Bedialauneta jaunak? Zu Pikabea jauna ¿zer egin dau Bedialauneta jaunak? Yaso egin dau luřetik irakaslearen kapela. Yaso egizu. Yagi zaitez. Yaso egizue. Yagi zaitez. Yaso egizuz luřetik irakasle jaunaren idaztiak. Yaso egizu idazti bat. Yaso egizuz idazti bi. Yaso egizue idazti bat. Yaso egizuez idazti bi. Ez egizu yaso. Ez zaitez yagi. Ez egizue yaso. Ez zaitez yagi, ta abar.

Neu yaři naz. Ez naz ni yaři. Zeu yaři zara. Ez zara yaři. Bera, Zinkunegi jauna, yaři da. Ez da yaři Zinkunegi jauna. ¿Nor yaři da? Zinkunegi jauna yaři da. ¿Zer egin dau Zinkunegi jaunak? Yaři egin da Zinkunegi jauna.

Luřean yařiko naz. Arkian yařiko naz. Mai gañean yařiko gara. Ate auřean. Ementxe, mai gañean yařiko naz. Ez zara mai gañean yařiko ta abar.

Irakaslea bere aulkitik yagi, ta luřetik ingi zati bat yaso dau. ¿Nok yaso dau luřetik ingi zati bat? Irakasleak yaso dau luřetik ingi zati bat. ¿Nor yagi da bere aulkitik? Irakaslea yagi da bere aulkitik. Ingi zati bat yaso dau irakasleak luřetik. ¿Zer yaso dau irakasleak luřetik? Ingi zati bat yaso dau irakasleak luřetik. ¿Nundik yagi da irakaslea? Bere aulkitik yagi da irakaslea. ¿Nundik yaso dau irakasleak ingi zati bat? Luřetik yaso dau irakasleak ingi zati bat, ta abar.

Yaři naz. Yaři nozu, yaři nau, yaři nozue, yaři nabe. Zuk yaři nozu zure aulkian. Irakasleak yaři nau bere aulkian. Zuek yaři nozue zuen aulkian. Eurek yaři nabe euren aulkian. Neu yaři naz nire aulkian. ¿Nor yaři da bere aulkian? Neu yaři naz nire aulkian. ¿Nun yaři zara zu? Nire aulkian yaři naz ni. ¿Nok yaři zaitu bere aulkian? Zeuk yaři nozu zure aulkian, berak yaři nau bere

aulkian, zuek yaíi nozue zuen aulkian, eurak yaíi nabe auren aulkian.

Yaíi zara. Yaíi zaitut, yaíi zaitu, yaíi zaitugu, yaíi zaitue. Neuk yaíi zaitut nire aulkian. Irakasleak yaíi zaitu bere aulkian. Geuk yaíi zaitugu gure aulkian. Eurak yaíi zaitue euren aulkian. Zeu yaíi zara zure aulkian ¿Nun yaíi zara zu? Zure aulkian yaíi zara zu. ¿Nok yaíi nau bere aulkian? Neuk yaíi zaitut nire aulkian; berak, irakasleak, yaíi zaitu bere aulkian; guk yaíi zaitugu gure aulkian; eurek yaíi zaitue euren aulkian. Yaíi zaitez zure aulkian mesedez.

Bera yaíi da irakasle jaunaren aulkian. Neuk yaíi dot X jauna mai gañean, zuk yaíi dozu Z jauna arkian. Berak yaíi dau I jauna bere arkian, guk yaíi dogu X jauna luñean, zuek yaíi dozue B jauna bere aulkian, eurek yaíi dabe X neskatila bere lekuan. ¿Nor yaíi da nire aulkian? Z jauna yaíi da zure aulkian. ¿Nok yaíi dau Z jauna luñean? Neuk yaíi dot, zuek yaíi dozu, berak yaíi dau; geuk yaíi dogu, zuek yaíi dozue, eurek yaíi dabe.

Geu yaíi gara gure aulkietan. Ez gara gu gure aulkietan yaíi, Ez gara gu gure aulkietan yaíiko. Zeuk yaíi gaituzu zure aulkietan. Irakasleak yaíi gaitu eskolako aulkietan, zuek yaíi gaituzue zuen aulkietan, eurak yaíi gaitue euren aulkietan. Yaíi zaiteze eskolako aulkietan. Ez zaiteze yaíi luñean. ¿Nor yaíi da eskolako aulkietan? Geu yaíi gara eskolako aulkietan. ¿Nok yaíi zaitue eskolako aulkietan? Zeuk yaíi gaituzu, berak, Zubero jaunak, yaíi gaitu eskolako aulkietan, zuek yaíi gaituzue eskolako aulkietan, eurek yaíi gaitue eskolako aulkietan.

Zuek yaíi zaree eskolako aulkietan. ¿Nun yaíi gara gu? Eskolako aulkietan yaíi zaree. ¿Nok yaíi gaitu eskolako aulkietan? Neuk yaíi zaituet, berak yaíi zaitue, geuk yaíi zaituegu, eurek yaíi zaituee. Ez zaituet yaíiko mai gañean. Ez zaituegu yaíiko arkian.

Eurak yaíi dira. Ez dira eurak yaíi. Ez dira eurak yaíiko. ¿Nortzuk yaíi ete dira? Eurak yaíi dira. ¿Eurak yaíi al dira? Bai, jauna, eurek yaíi dira. Neuk yaíi ditut

eskolako aulkietan, zeuk yañi dituzu, berak yañi ditu, guk yañiko ditugu, zuek yañiko dituzue, eurek yañiko ditue. Ez ditut nik yañiko, ez dituzu zuk yañiko. ¿Nok yañi ditu? ¿Nok yaso ditu luñeko ingiak? Nik yaso ditut, zuk yaso dituzu, ta abar. Yaso egizuz mesedez luñeko idaztiak. Yaso egizuez mesedez luñetik idaztiak.

Yagiten naz, yagi naz, yagiko naz; yasoten nozu, yaso nozu, yasoko nozu; yasoten nau, yaso nau, yasoko nau, yasoten nozue, yaso nozue, yasoko nozue, yasoten nabe, yaso nabe, yasoko nabe. Yagiten zara, yagi zara, yagiko zara; yasoten zaitut, yaso zaitut, yasoko zaitut, yasoten zaitu, yaso zaitu, yasoko zaitu, yasoten zaitugu, yaso zaitugu, yasoko zaitugu, yasoten zaitue, yaso zaitue, yasoko zaitue. Yagiten da, yagi da, yagiko da; yasoten dot, yaso dot, yasoko dot; yasoten dozu, yaso dozu, yasoko dozu; yasoten dau, yaso dau, yasoko dau; yasoten dogu, yaso dogu, yasoko dogu; yasoten dozue, yaso dozue, yasoko dozue; yasoten dabe, yaso dabe, yasoko dabe. Yagiten gaña, yagi gara, yagiko gara; yasoten gaituzu, yaso gaituzu, yasoko gaituzu; yasoten gaitu, yaso gaitu, yasoko gaitu; yasoten gaituzue, yaso gaituzue, yasoko gaituzue; yasoten gaitue, yaso gaitue, yasoko gaitue. Yagiten zaree, yagi zaree, yagiko zaree; yasoten zaituet, yaso zaituet, yasoko zaituet, yasoten zaitue, yaso zaitue, yasoko zaitue; yasoten zaituegu, yaso zaituegu, yasoko zaituegu; yasoten zaituee, yaso zaituee, yasoko zaituee. Yagiten dira, yagi dira, yagiko dira; yasoten ditut, yaso ditut yasoko ditut; yasoten dituzu, yaso dituzu, yasoko dituzu; yasoten ditu, yaso ditu, yasoko ditu; yasoten ditugu, yaso ditugu, yasoko ditugu; yasoten dituzue, yaso dituzue, yasoko dituzue; yasoten ditue, yaso ditue, yasoko ditue.

'ri

Neuk yaso dot igeltsoa luñetik eta irakasle jaunari emon dautsot. Zeuk yaso dozu luñetik ingi zati bat eta niri emon daustazu. Ibañetxe jaunak yaso dau lañetik

idazti bat eta niri emon daust, zuri emon dautzu, berari emon dautso, guri emon dausku, zueri emon dautzue, eurei emon dautse. ¿Nori emon dautso Ibañetxebea jaunak luéko ingi zatia? Niri, zuri, berari, guri, zueri, eurei. Niri emon..., zuri emon..., berari emon..., guri emon..., zueri emon..., eurei emon...

Neuk yaso dot luérik igeltso zati bat eta zuri emon dautzut, berari emon dautsot, zueri emon dautzuet, eurei emon dautset. ¿Nori emon dautsot nik luéko igeltso zatia? ¿Nori emon dautsozu zuk luéko igeltso zatia? Zuri emon... berari emon... zueri emon... eurei emon...

Zeuk yaso dozu luérik idazti bat eta niri emon daustazu, berari emon dautsozu, guri emon dauskuzu, eurei emon dautsezu. ¿Nori emon dautsot luéko idaztia? Niri emon..., berari emon..., guri emon..., eurei emon...

Mai gañetik artu dogu igeltso zatia ta irakasle jaunari emon dautsogu. Mai gañetik artu dogun igeltsu zatia irakasle jaunari emon dautsogu. ¿Nori emon dautsozue mai gañetik artu dozuen igeltsu zatia? Zuri emon dautzugu, berari, irakasle jaunari, X jaunari, emon dautsozu, zueri emon dautzuegu, eurei emon dautsegu.

Sakeletik atara dozue arkatza ta niri emon daustazue. ¿Nori emon dautsogu sakeletik atara dogun arkatza? Niri emon daustazue, berari, irakasle jaunari, emon dautsozue, guri emon dauskuzue, eurei emon dautsezue. Ez daustazue niri emon eurei emon dautsezue. Ez daustazue niri emon irakasle jaunari baño.

Zumeltzu ta Zamañipa jaunak arkatza atara dabe sakeletik eta irakasle jaunari emon dautse. ¿Nori emon dautse? Niri emon dauste, zuri emon dautzue, berari emon dautsoe, guri emon dauskue, zueri emon dautzuee, eurei emon dautsee.

Ia, Zufia jauna, esaizu nigaz batera: “*mai gañetik artu dogu igeltsoa ta Zamañipa jaunari emon dautsagu*”. ¿Zer esan dogu, zu, Akordagoitia jauna? Ba, igeltsoa artu dozuela mai gañetik eta Zamañipa jaunari emon dautsazuela. Ederto, olantxe esaten da. Orain esaizu zuk: “*mai gañetik artu dodan igeltso zatia irakasle jaunari*”

emon dautsat". Mai gañetik artu dodan igeltso ... ¿Zer esan dozu? Mai gañetik artu dodan igeltso zatia irakasle jaunari emon dautsadal_a esan dot. Ederto, olantxe esaten da. Arki gañetik artu ditudan idaztiak Bedialauneta jaunari emon dautsodaz ¿Zer esan dot? Arki gañetik artu dituzun idaztiak Bedialauneta jaunari emon dautsozuzala esan dozu. Ia, esan bañero nik zer esan dodan, ez dozu ondo esan eta. Ba, arki gañetik artu dituzun idaztiak Bedialauneta jaunari emon dautsozuzala esan dozu. Oraingoan bai, oraingoan ederto esan dozu; olantxe esan bear da. Nire aurrean dagon idaztia zabalik dago. ¿Zer esan dot? Zure aurrean dagon idaztia zabalik dagola esan dozu. Zure ostean dagon leyoa itxita dago. ¿Zer esan dot? Nire ostean dagon leyoa itxita dagola esan dozu ta abar.

Amabigaren ikaskaya

Euki

Neuk daukat, daukadaz
Zeuk daukazu, daukazuz
Berak dauko, daukaz
Geuk daukagu, daukaguz
Zuek daukazue, daukazuez
Eurek dauke, daukez

Nik ez daukat, ez daukadaz
Zuk ez daukazu, ez daukazuz
Ez dauko berak, ez daukaz
Ez daukagu guk, ez daukaguz
Ez daukazue zuek, ez daukazuez
Ez dauke eurek, ez daukez.

'ik

Artu egizu arkatz bat. Zuk arkatz bat daukazu eskuan. Nik arkatz bi daukadaz eskuan. Neskatileak kapela bat dauko buru gañean. Jaun onek ez dauko kapelarik. Zuk esku-zoro batzuk daukazuz. Nik ez daukat esku-zororik. Zuk yantzi urdiña daukazu. Zuk begi urdiñak daukazuz; nik begi baltzak daukadaz.

Zuk liburu bat daukazu, eta nik liburu bat daukat; liburuak daukaguz. Guk arkatz batzuk daukaguz. Guk ez-taukagu lumarik.

Irakasleak liburu bat dauko; ikasleak liburu batzuk daukez. Jaun onek yake laburak daukez. Andra orek ya-

ke luzeak daukez. Andrak buru gañean kapela bana dauke. Gizonak ez dauke kapelarik buruan.

¿Idaztirik ba aldaukazu? ¿Arkatzik badaukat nik? ¿Neskatila orek ba aldauko kapelarik buruan? ¿Zuk ba aldaukazu kapelarik buruan? ¿Yantzi urdiñik ba aldauko andra arek? (¿yantzi urdiña dauko andra arek?) ¿Begi urdiñak daukazuz? ¿Zer daukazu eskuan? ¿Zer daukat nik eskuetan? ¿Zer da jaun orek buru buruan daukana?

¿Esku-zoñoak daukaguz? ¿Oñetako baltzak daukaguz? ¿Jaun orek kapelarik ba dauke buruetan? ¿Andra arek ba dauke kapelarik buruetan? ¿Jaun onek yake laburak daukez? ¿Andra arek yake luzeak daukez?

Arkatz bi daukazuz zuk; nik bost daukadaz. ¿Zenbat arkatz daukazuz zuk?

¿Zenbat arkatz daukadaz nik? ¿Zenbat atzamar daukaguz? (Amar atzamar daukaguz bakotxak). ¿Zenbat esku daukaguz? ¿Zenbat idazti daukez ikasleak?

Nik kapela bat daukat. Nire kapela baltzerana da; zure kapela baltza da. Nire yakea baltza da; zuen yakeak areak dira. Nik papañeko bat daukat, zuk papañeko bat daukazu. Nire papañekoa baltza da, zure papañekoa areka da. Nire lumea goña da, zure lumea baltzerana da.

¿Baltzerana ete da nire kapela? Bai, beroñen kapela baltzerana da. ¿Baltza da nire papañekoa? Ez, beroñen papañekoa ez da baltza.

Nire arkatza, zure kapela, bere zapittoa, gure idaztia zuen irakaslea, euren etxea.

Nire esku-zoñoak, zure oñetakoak, bere eskutuñekoak gure ikaskayak, zuen yantziak, euren yakeak.

¿Au al da Gardeazabal jaunaren esku-zoñoa? ¿Bai jauna, ori da bere esku-zoñoa. ¿Au al da Piñerua jaunaren papañekoa? Ez jauna, ori ez da bere papañekoa bere zapittoa baño. ¿Au al da Ikatza andrearen kapela? Bai, jauna, orixe da bere kapela.

¿Zuen yantzia goña da? Ez, jauna, gure yantzia ez

da goñia, gure yantzia ori-undiña da. ¿Gure ikasgua andia al da? ¿Nor da gure irakaslea? X eta Y jaunak gure ikasguan al dagoz? (gure ikasguan al dabiltz) X eta Y jaunak euren ikasguan al dagoz? Neskatila oñen irakaslea ¿nor da? Ibañetxebea jauna da euren irakaslea. ¿Esku-zoñoren batzuk ba al daukazuz? ¿Nik ete daukadaz zure eskutuñekoak? ¿X jaunak ba daukaz bere idaztiak? ¿Zein margotakoak dira zure oñetakoak? ¿Gure eskutuñekoak zuriak al dira? ¿Zer ete da, neskatila oñek eskuetan daukena? Euren esku-zoñoak daukez.

Artu egizu idazti bat. Zuk idazti bat artzen dozu. Nik idazti bat artzen dot; guk idazti bat artzen dogu. ¿Zer egiten dozu? ¿Zer egiten dogu?

Akordagoitia jaunak bere kapela artzen dau. ¿Zer egiten dau Akorda jaunak?

Ikasleak euren kapelak artzen ditue. ¿Zer egiten dabe ikasleak?

Neuk iminten dot mai gañean nire idaztia. Nire idaztia iminten dot nik mai gañean. ¿Zer egiten dot nik? Imiñi egiten dozu zuk zure idaztia mai gañean.

Imiñi egizu zure liburua mai gañean. ¿Zer egiten dozu zuk? Imiñi egiten dot nire idaztia mai gañean.

Zabaldu egizue zuen idaztia. Zabaldu igizuez zuen idaztiak. ¿Zer eginten dozue? Zabaldu egiten ditugu gure idaztiak.

Geuk zabaldu egiten ditugu gure idaztiak. ¿Zer egiten dogu guk?

J. jaunak zabaldu egiten dau bere idaztia. ¿Zer egiten dau J. jaunak?

Guk leyoak itxi (izi) egiten ditugu. ¿Zer egiten dogu guk? Ikasleak zabaldu egiten ditue euren liburuak. ¿Zer egiten dabe eurek?

Ikasleak izi egiten ditue euren idaztiak. ¿Zer egiten dabe eurek?

Nik idatzi egiten dot, zuk idatzi egiten dozu, berak idatzi egiten dau. ¿Zer egiten dogu guk?

Idatzi egizu ingian. ¿Idatzi egiten dozu zuk ingian?
¿Ni al naz olbaltzean idazten dabena? Jaun batek idazten
dau. Jaun bik idazten dabe. Iru gizonek irakurten dabe.
¿Nun idazten dau irakasleak? ¿Nun idazten dabe ikas-
leak?

Antzokia eleizea, eskolea (ikasgua). Ni antzokira noa;
zu antzokira zoaz; gu antzokira goaz. Ezpeleta jauna
eleizara doa. Mikel eta Iñaki eskolara doaz.

Neu al naz antzokira doana? ¿Zuek zoaze antzokira?
¿Gu ete goaz antzokira? Ezpeleta jauna ¿nora doa? Mikel
eta Iñaki ¿nora ete doaz?

Gu ona gatoz. Ezpeleta'tar Mikel jauna ikasgura da-
tor. Ikasleak ikasgura datoz. ¿Nor dator ona? ¿Nor da-
tor ikasgura?

Neuk artzen dot
nik ez dot artzen
berak artzen dau
berak ez dau artzen.

Geuk artzen dogu
guk ez dogu artzen
eurak artzen dabe
eurak ez dabe artzen.

Neuk iminten dot
nik ez dot iminten
berak iminten dau
berak ez dau iminten.

Geuk iminten dogu
guk ez dogu iminten
eurak iminten dabe
eurak ez dabe iminten

Neuk zabaltzen dot
nik ez dot zabaltzen
berak zabaltzen dau
berak ez dau zabaltzen.

Geuk zabaltzen dogu
guk ez dogu zabaltzen
eurak zabaltzen dabe
eurak ez dabe zabaltze.

Neuk izten dot
nik ez dot izten
berak izten dau
berak ez dau izten.

Geuk izten dogu
guk ez dogu izten
eurak izten dabe
eurak ez dabe izten

Neuk idazten dot
nik ez dot idazten
berak idazten dau
berak ez dau idazten.

Geuk idazten dogu
guk ez dogu idazten
eurak idazten dabe
eurak ez dabe idazten.

Neuk irakurten dot
nik ez dot irakurten
berak irakurten dau
berak ez dau irakurten.

Geuk irakurten dogu
guk ez dogu irakurten
eurak irakurten dabe
eurak ez dabe irakurten.

Neu noa, gu goaz; bera doa, eurak doaz; Ni ez noa, gu ez goaz; bera ez doa, eurak ez doaz.

Neu nator, gu gatoz, bera dator, eurak datoz. Ni ez nator, gu ez gatoz; bera ez dator, eurak ez datoz.

¿Zer egiten dot nik? ¿Zer egiten dogu guk? ¿Zer egiten dau berak? ¿Zer egiten dabe eurak? Ni naz, gu gara; bera da, eurek dira.

Ni ez naz (ez nai ni), gu ez gara (ez gara gu); bera ez da (ez da bera), eurek ez dira (ez dira eurek).

Neuk dot, geuk dogu; berak dau, eurek dabe. Nik ez dot (ez dot nik), guk ez dogu (ez dogu guk); berak ez dau (ez dau berak), eurek ez dabe (ez dabe eurek).

Amairugaren ikaskaya

¿Zer? ¿Nork; ezer bere ez, inor bere ez; zer edo zer, (zerbait),
nor edo nor (norbait).

¿Zer egiten dozu? Ez dot ezer egiten. Zer edo zer egiten dot (zerbait egiten dot) ¿Zer egiten dozu? Ezer bere ez. Ez dau ezer egiten. Zer edo zer egingo dozu (zerbait egingo dozu). Ez ba, ez dot ezer bere egiten. Bai, zer edo zer egiten dot. ¿Zer zabaltzen dozu? Atea zabaltzen dot. Atea zabaldu dot. Ez dot ezer bere zabaltzen. Zerbait zabalten dot. Libura, arkatza, igeltsoa ingia, kapela, koratiloa, yakea, esku-zoñoa, ta abar artzen ditut.

¿Nor ikusten dozu? Ez dot inor ikusten. Inor bere ez (inorbez) Norbait (nor edo nor) ikusten dot. Irakasle jauna ikusten dot. Ez dot inor ikusten. Maya, atea, idaztia, leyoa, ormea, zuzenkiña, arkatza, luía, goya, ta abar ikusten ditut.

¿Nor sartzen da? Ez da inor sartzen. Norbait (nor edo nor) sartzen da. ¿Inor ikusten dozu? ¿Inor ikusten ete dozu? ¿Inor ikusten al dozu? Ez dot inor ikusten. Norbait ikusten dot. ¿Ez dozu inor ikusten? Bai, norbait ikusten dot.

¿Ezer egiten dozu? Ez dot ezer egiten. Ez dot ezer bere egiten. Zerbait egiten daragoyot (zerbait egiten diñardut, zerbait egiten ari naz). Ez daragoyot ezer egiten. Ez naz ezer egiten ari. Ez diñardut ezer egiten. Bearean daragoyozu, irakurten daragoyo, idazten daragoyot, olgetan daragoyozu, berbetan daragoyozue, atea zabaltzen daragoyoe.

daragoyot	diñartut	ari naz
daragoyozu	diñarduzu	ari zara
daragoyo	diñardu	ari da
daragoyogu	diñardugu	ari gara
daragoyozue	diñarduzue	ari zaree
daragoyoe	diñardue	ari dira

Zerbait egiten daragoyoe ta ez dabe ezer bere ikusten. Zerbait egiten ari dira ta ez dabe ezer bere ikusten. Zerbait egiten diñardue ta ez dabe ezer bere ikusten.

Idazten ari naz. Olbaltzean zerbait idazten ari da irakaslea. Bertan ari da idazten. Bertan idazten daragoyo. Bertan idazten diñardugu (diardugu). ¿Zetan ari zara? ¿Zetan daragoyozu? ¿Zetan diarduzu? Olbaltzean idazten ari naz, daragoyot, diardut. Idatzi egizu zer edo zer (idatzizu zeozer). Ekañi egizue zer edo zer (ekañizue zeozer). Ez dogu ezer ekañi gura. Ekañi gura dot. Ez dot ezer bere ekañiko. Beti iñor ohea. Beti iñoren yantziagaz. Irakasleak ez dau iñor ikusten. Irakasleak norbait ikusten dau. ¿Kalean iñor ikusi dozu? Bai, norbait ikusi dot.

zek, nok, ezek, iñok, zerbaitetek norbaitek'ik

Zek egin dau zarata ori? ¿Zek egin ete dau zarata andi ori? Arkiak egin dau zaratea. Ateak egin dau zaratea. Zerbaitetek egin dau zaratea. Ez dau ezek egin zaratarik. Ez dau ezek bere egin zaratarik.

¿Nok egin dau zaratea? Ibañondo jaunak egin dau zaratea. Onok egin dau zarata andi bat. Orek egin dau. Arek egin dau. Ez dau iñok zaratarik egin. Beti egiten dau iñok zaratea. ¿Zer da au? Beti egiten dau norbaitek

zaratea. ¿Nok itxi dau atea? Nik itxi dot atea. Ez dau iñok atea itxi. Iñok esan dautzu ori.

¿Iñok esan dautzu ori? Ez, ez daust iñok bere esan.

¿Iñok esan ete dautzu? Bai, norbaitek esan daust.

Iñok esan dautzu ori. Ori iñok esan dautzu, zuk ez dozu burutik atara. Bai, iñok esan daust ¿eta zer?

¿Iñok irakurten dau nire idaztia? Bai, jauna, Iba-fetxe jaunak irakurten dau beroñen idaztia. ¿Iñor ikusten al dozu kalean? Ez dot iñor ikusten. Norbait ikusten dot.

norgara, zergura

Eskolako atea zabalik itxi ezkeron norgura sartzen da gure eskolan. Norgura sartzen yaku ta zergura egiten dau. Oñek zergura egiten dau bere etxean.

Zuk zergura irakurten dozu. ¿Zer irakurten dozu zuk? Nik zergura irakurten dot eta oñek bere zergura irakurten dau.

Zein, non, noiz, zelan, zelangoa (zelakoa), zeinbat (zenbat, zenbet).

Edozein, edonon, edonoiz, edozelan, edozelangoa, edozeinbat. Iñok, iñoiz, ezelan, ezelangoa.

Zeinbait, nonbait, zelanbait, noizbait (zein edo zein, non edo non, noiz edo noiz, zelan edo alan).

Zeingura, nongura, noizgura, zelangura, zeinbatgura.

Zein da andiangoa, luña ala atea? Luña da atea, baño andiango. ¿Zein etoñiko da lenengo lodia ala argala? Edozein etoñi daitela, naiz lodia naiz argala. Ni edezoñegaz konpontzen naz ondo. Edozeñeri emongo dautsot nik igeltsoa. Edozeñek ikusten dau ondo betauñekoakaz.

Nun ikusi dozu gizon ori. ¿Nunbaiten ikusi dot nik gizon ori. ¿Nun edo nun ikusi dozu zuk gizon au? Bai, jauna, nun edo nun ikusi dot (nunbiaten ikusi dot). Ez dot iñun bere ikusi.

¿Noiz ikusi, dozu ba zuk gizon ori? ¿Noiz atara dozu zuk surzapia? ¿Noiz zabaldu dau oñek atea? Ez dot iñoiz ikusi gizon ori. Ez dot iñoiz atara zur-zapia. Ez dau oñek iñoiz ate ori zabalduko. Noizbait zabalduko

dozu atea ta noizbait sartuko naz eskolan. Edonoiz sartuko dira orek eskolan. Edonoiz ataraten dau orek sur-zapia ta edonoren auran kentzen ditu surtako zikin-keriak. ¿Ori lango ume lotsagañirik! ¿Ori lango ume lotsagañirik ez da yayo eguzkiaren azpian! Edonoiz eta edonoren (edozeñen) auran esaten ditu orek bear ez diran berba zantañak. ¿Ori da umearen lotsagaldua! ¿Ori da umearen lotsabakoa! ¿Ori da umearen lotsagaña! Edozeñen auran ataraten ditu orek ondo gorderik egon bear litzakezan trapu zikiñak. ¿Ori lango ume bañitsurik! Edonun, edonoiz ta edozeñen auran atarako dituzu ba, ondo gorderik egon bear litzakezan trapu zaar zikiñak? Ez egizu orelangorik egin.

Ez dot nik inoren auran ezetariko trapu zikiñik atara, ta ez bota niri ezeren erurik, ez daukat erurik eta. (ez daukat arean erurik eta). Ni ez naz erudun.

¿Zenbat atzamar daukozuz? Amar atzamar daukodaz. ¿Zenbat esku ta zenbat eskutur daukoguz? Bakotxak esku bi ta eskutur bi daukaguz. Au bekokia da. Au atzamaña da. Au burua da. Onek belañiak dira. Au suña da. Onek eskuak dira. Esku bat esku bi, esku biak. Iztar bat, iztar bi, iztar biak. Begi bat, begi bi, begi biak. Au zure atzamaña da). Ori bere okotza da (ori okotza dau). Burua dot (au nire burua da). Ori atzamaña dozu (ori zure atzamaña da) Au gure liburua da (au liburua dogu). Ori zuen liburua da (ori liburua dozue). A etxea dabe (a eruen etxea da)

¿Nun daukozu atzamaña? Ementxe daukat atzamaña. ¿Nun ete daukazu burua? Emen daukat burua. Ez daukat emen burua. Edozeñek esango leuke ori dala zure atzamaña. Edozeñek esango leuke ori atzamaña dozula. Zeinbat gura liburu ekañi ditu irakasleak, ta noiz gura erakutsiko dauskuz. Norgura sartu ta zelangura ibiliko gara. Emen daukodaz sagar edeñak eta artu egizu bat. ¿Zein artuko dot? Artu egizu zeingura. Yan egizuz zeinbatgura. Yañi zaitez nongura. Yagi zaiteze noizgura. Ibilñi zaiteze zelangura. Zelangura ibilñi dira. Arapau ditue nonbait eta sekuleko sartadak emon dautsez

¿Zelangoa dozue mutiko ori? Mutiko au edozelangoa dozu, ezelan bere ezin dogu arteztu berau, ¡okefagoa da, okefagoa! Zelan edo alan arteztuko neuke nik ba. (Zelanbait arteztuko neuke nik). Ezin izango zenduke ezelan bere arteztu ¡mutil ona da ba berau! Ezigatxa dogu.

Amalaugarren ikaskaya

goyago, gitxiago, beste; onenbeste, orenbeste, ainbeste

Zuk ikeltso bat daukazu; nik iru igeltso daukadaz. Nik zuk baño igeltso geyago daukat. Zuk amar peseta daukozuz. Legarreta jaunak bost laurleko daukoz. Zuk Legarreta jaunak baño diru geyago daukozu. Legarreta jaunak, zuk baño diru gitxiago dauko.

Nik bost idazti daukodaz; zuk bariz, idazti bi daukozuz. ¿Zuk baño idazti geyago ete daukodaz nik? ¿Nik baño idazti gitxiago ete daukozuz zuk? ¿Nok ete dauko idazti geyago, zuk ala nik?

Zuk eun peseta daukozuz; nik beogeta amar peseta daukodaz. ¿Zenbat diru daukozu zuk? ¿Zenbat diru daukot nik? Zuk nik baño diru geyago daukazu? ¿Nik zuk baño diru geyago daukot? ¿Nok dauko diru geyago, zuk ala nik? ¿Nok dauko dirurik geyen, zuk ala nik?

Idazti lodiak 300 ori daukoz. Idazti meyak beogetamar ori daukoz. ¿Zein idaztik daukoz ori geyago?

Nik 20 peseta daukodaz, zuk 30 peseta daukozuz, Azpiroz jauna 20 laurleko daukoz. Nik zuk baño diru gitxiago daukot, baña Azpiroz jaunak daukan beste diru daukot (beste ain beste daukot) ¿Azpiroz jaunak daukan beste diru ete daukot nik? ¿Nik baño diru geyago al daukozu zuk? ¿Zuk daukozun beste diru ete daukot nik? ¿Nik daukodazan beste liburu ete daukozuz zuk? ¿Liburu txikiak, andiak daukozan beste ori ete daukoz? Idazti nagusiak ori asko daukoz (500) ori; idazti txikiak bariz ori gitxi daukoz (25 ori).

Irakasleak mai gañean idazti gitxi daukoz. Zuk ule asko daukozu; Ezpeleta jaunak ule gitxi dauko. Sota jaunak diru asko dauko. Nik diru gitxi daukot salkelean. ¿Idazti andiak ofi asko daukoz? ¿Ikasgu onetan ikasle asko dagoz? ¿Diru asko ete daudozu zuk sakelean? ¿Ezpeleta jaunak ule andia dauko? ¿Luma asko ete daukozuz zure kutxan?

Pospolo kutxa bat daukot nik. Nik iminten ditut pospoloak mai gañean eta nik iminten ditut pospoloak arki gañean. ¿Zer da nik mai gañean iminten dodana?

¿Zer ete da au?

Lumadun kutxa bat da
Luma bat da
Luma batzuk dira
Lumak dira
Pospolo kutxa bat da
Pospolo bat da
Pospolo batzuk dira
Pospoloak dira.

Nik idazti batzuk daukodaz mai gañean eta beste idazti batzuk arki gañetan.

Idazti goñiak mai gañean dagoz eta idazti baltzak arki gañetan.

¿Zelango margodunak dira arki onek? Bata baltzerana da ta bestea baltza. ¿Margo bardinekoak (margo bardindunak) dira arki biak? Ez, ez dira margo batekoak; ez dira kolore batekoak. ¿Zelango aldeak dabe ba margoan? Bata baltzerana da ta bestea baltza da. ¿Kolore bardindunak ete dira idazti onek? ¿Neuk beste idazti daukozuz zuk?

Amaboskaren ikaskaya

— Mai gañean tintontzi bat, kutxa bat, idazti batzuk eta igeltso batzuk daukodaz. Nire sakelean surzapi bat daukot. Arki gañean ez daukot ezer bere. Ez dago ezer

bere arki gañean. ¿Zer daukot nik mai gañean? ¿Nire sakelean? ¿Arki gañean?

Nire eskumako eskuan igeltso bat daukot; ezkerreko eskuan bariz ez daukot ezer. ¿Zer daukot nik eskumaldeko eskuan? Igeltso bat dauko berorek eskumaldeko eskuan. Ta esku ezkerrean ¿zer daukot? Ezer bere ez (ezebez). ¿Zer ete daukot nik kutxa txikian? Luma batzuk. ¿Zer ete daukot nik kutxa andian? Ez dauko ezer.

Berak ez dauko ezer bere arkigañean. Zerbait (zerbaist) badauko berak mai gañean. Nik ba daukot zerbait nire eskumaldeko eskuan. Ez daukot nik ezer bere, nire esku ezkerrean.

¿Ba dauko berak ezer mai gañean? Bai, badauko zerbait. ¿Ba dauko ezer arki gañean? Ez, ez dauko ezer bere.

¿Nor ete dago mai oren aurrean? Mikel dago. ¿Nor dago mai ostean? Guruzeta neskatila dago. ¿Nor dago leyo aurrean? Lagun bat dago. Arki belegian ez dago lagunik, baña arki baltzeranean norbait dago. Ikasguan norbait dago; baña or kanpoan ez dago inor bere. ¿Mai ostean norbait ete dago? ¿Leyo aurrean inor ete dago? ¿Or kanpoan badago inor? ¿Ikasguan? ¿Kalean? ta abar.

Zu leyo aurrean zagoz. ¿Zeren aurrean zagoz zu? Leyo aurrean nago ni. Zu Azpiazu jaunaren ondoan zagoz. ¿Noren ondoan zagoz zu? Azpiazu jaunaren ondoan nago ni. ¿Zeren ondoan zagoz zu? Mai ondoan nago ni. ¿Nor dago Azpiazu jaunaren eskumaldean? Zu zagoz, juana. (Berori dago, jauna). Eta ¿nor dago bere ezker aldean? Lagun bat. ¿Nor ete dago zuen ezker aldean? ¿Nire eskumaldean? ¿Zure ezker aldean?

Sartu, urten, yari (yesari). yagi

Ni ikasguan sartzen naz. Nik arki bat artzen dot. Ni yari egiten naz. Yagi egiten naz ni. Nik ikasgutik urten egiten dot. Nik urteten dot ikasgutik.

Jauna, urten mesedez ikasgutik (urten begi mesedez ikasgutik) (urten bei mesedez ikasgutik). ¿Zer egin dau berorék? ¿Zer egin dau jaun orék? Berak urten egin dau, bera sartu egin da.

Sartu zaitez mesedez. ¿Zer egiten dozu zuk? Yarı zaitez. ¿Zer egiten dozu zuk? Yagi zaitez. ¿Zer egiten dozu zuk?

Nik egiten dodana ¿zer da? Zuk urten egiten dozu. Sartu egiten zara zu. Yarı zaiteze. Zu yarten zara. Zu yagiten zara.

¿Ikastaldia asi auretik sartzen gara gu ikasguan? Bai, orduan sartzen gara ikasguan.

¿Arki gañetan yarten gara gu? Bai, gu arki gañetan yarten gara. Ez, gu ez gara yarten.

¿Ikasleak bere, sartzen ete dira? Yarten ete dira? ¿Yagiten ete, dira? ¿Urteten ete dabe? Bai, sartu egiten dira. Yarı egiten dira. Urten egiten dabe. ¿Nun sartzen ete dira? (Nora sartzen ete dira). ¿Nundik urteten dabe?

Emon: Neuk emoten dot, zeuk emoten dozu, berak emoten dau, geuk emoten dogu, zuek emoten dozue curak emoten dabe.

Neuk emoten dautzut

Zeuk emoten daustazu

Geuk emoten dautzugu

Zeuk emoten dauskuzu

Neuk emoten dautsot irakasleari

Neuk emoten dautsot andreari Neuk emoten daotsot berari.

Neuk emoten dautset irakasleei

Neuk emoten dautset andrei Neuk emoten deutset eurei.

Neuk emoten dautzut liburua. ¿Zer egiten dot nik?

Zuk emon egiten daustazu liburua. Emon egidazu (emoidazu) mesedez arkatza. ¿Zer egiten dozu zuk? Nik emon egiten dautsot arkatza Ezkoriatza jaunari. ¿Zer emoten dautsot nik Ezkoriatza jaunari? ¿Zuk ingia emoten dautsozu berari. Emon egiozu zure idaztia neskatileari. ¿Zer emoten dautsozu zuk neskatiilari? ¿Nik nire idaztia emon dautsot? Jaunak, nik emoten dautzuedaz

ikasleak. ¿Zer emoten dautse irakasleak ikasleei? Berak eragokunak emoten dautsez. Nik ez dautzut emoten idaztia, arkatza bañc. ¿Idaztia emoten dautzut nik zuri? Ez, ez daustazu emoten.

Berba egin

Esan

Berba egiten dautzut

Nik zerbait esaten dautzut:

Zuk berba egiten daustazu

Zuk zerbait esaten daustazu,

Otxoa jaunak berba egiten dausku. Berak zerbait esaten dausku. Guk Otxoa jaunari berba egiten dautsogu. Ikasleak berba egiten dautsoe Zubilaga jaunari. Eurek zerbait esaten dautsoe berari. Zubilaga jaunak berba egiten dautse ikasleei. Berak zer edo zer esaten dautse eurei.

Berba egiten dautzut. Nik esaten dautzut nire izena. ¿Zer esaten dautzut nik? Zure izena esaten daustazu zuk. Esan egidazu zure izena mesedez. (Esaidazu zure izena mesedez). Esan egidazu zertzuk dagozan mai gañean. ¿Zer esaten dautsozu zuk berari? Txopitea jauna, ¿zer esan dautzu andra orek? Esan egidazu zelango margo-duna dan kapela ori.

Amaseigaren ikaskaya

Arkatza — Guk arkatz bategaz idazten dogu.

Lumea — Guk luma bategaz idazten dogu.

Aiztoa — Guk aizto bategaz ebaten dogu.

Eskuak — Guk eskuakaz artzen dogu (koyuten dogu, oratuten dogu).

Oñak — Gu oñakaz ibilten gara. (Oñakaz gabiltz).

Arkatzagaz ¿zer egiten dogu? ¿Lumeagaz? ¿Aizto bategaz? ¿Eskuekaz? ¿Oñekaz?

¿Zegaz idazten dogu guk? ¿Zegaz ebaten dogu ingia? ¿Zegaz ibilten gara?

Begiakaz ikusten dogu. Belarriakaz entzuten dogu. Nik begiak izten ditut, ez dot ikusten (ez dot ezer bere ikusten). Nik begiak zabaltzen ditut, ikusi egiten dot (begiak zabaldu ezkerro ikusi egiten dot) (begiak itxi ezkerro ez dot arean bere ikusten). Zu nire aurrean zagoz, ikusi egiten zaitut. Artxanko jauna ez dago emen, nik ez dot ikusten Artxango jauna. Maya zure aurrean dago. ¿Ikusten ete dozu maya zuk? Leyoa zure ostean dago. ¿Ikusten ete dozu leyoa? Itxi egizuz begiak. ¿Ikusten dozu? ¿Zer ikusten dozu mai gañean? ¿Zer ikusten dozu emen?

Berba egiten dot nik, zuk entzuten dozu (zuk entzun egiten dozu) nire berbea. ¿Zer entzuten dozu zuk? Nik nire irakasleari entzuten dautsot. ¿Zer entzuten dozu zuk? ¿Entzuten dozu tarantak kalean ataraten daben zaratea?

Neuk ikusten dot, zeuk ikusten dozu, berak ikusten dau, geuk ikusten dogu, zuek ikusten dozue, eurak ikusten dabe.

Neuk entzuten dot, zeuk entzuten dozu, berak entzuten dau, geuk entzuten dogu, zuek entzuten dozue, eurak entzuten dabe.

Suragaz usain artzen dogu. Lorak usain ona botaten dabe, tinteak ez dau usain ona botaten; usain txarra botaten dau. Egur ereak usain txarra botaten dau. Ona lora batzuk; larosea, klabeliñea, ta abar.

Laroseak usain ona botaten dau? ¿Azur ereak usain ona botaten dau? Tinteak usain ona botaten al dau?

Nik usain artzen dot, zuk usain artzen dozu, berak usain artzen dau, guk usain artzen dogu, zuek usain artzen dozue, eurek usain artzen dabe.

Aboagaz yan eta edaten dogu. Aboagaz yaten dogu. Aboagaz edaten dogu.

Geuk ogia, ckelea, ortuariak eta arnariak yaten ditugu.

Arnariak: sagaña, madaria, maatsa, malukia, kereizak eta abar.

Guk ura, ardaoa, sagardaoa, garagardaoa, tea, esnea ta akeita edaten ditugu.

Ogia.—Nik ogia yaten dot. Nik ez dot ogirik yaten.

Okelea.—Nik okelea yaten dot. Nik ez dot okelarik yaten.

Ura.—Nik ura edaten dot (akeita), Nik ez dot urik edaten (akeitik).

Arnariak.—Nik arnariak yaten ditut. Nik ez dot arnaririk yaten.

Neuk yaten dot, zeuk yaten dozu, berak yaten dau, geuk yaten dogu, zuek yaten dozue, eurak yaten dabe.

Neuk edaten dot, zeuk edaten dozu, berak edaten dau, geuk edaten dogu, zuek edaten dozue eurak edaten dabe.

¿Ogia yaten dogu guk? ¿Ardaoa edaten dozu zuk? Arnariak yaten dituzu zuk? Ona azukerontzi bat. Azukerontzian azukerea dago. Zuk teyari ta akeitari azukerea egiten dautsezu. Zuk kafeari esnea egiten dautsazu. Nik akeita esneagaz artzen dot (edaten dot), nik ez dot artzen kafe baltzik (kafea utsik). ¿Kafeari esnea egiten dautsozu? ¿Kafea utsik edaten dozu? ¿Ardaoa uragaz edaten dozu? ¿Ogi zuria yaten al dozu? ¿Ardao zuria ala baltza edaten dozu? ¿Zer egiten dautsezu kafeari ta teyari?

Amazazpigaren ikaskaya

Kolareagaz yaten dogu guk sopea (zukua, saldea). Tenedoragaz (sardeagaz) yaten dogu okelea. Aiztoagaz (kutxiloagaz) zatitzen dogu guk okelea.

¿Zegaz yaten dogu guk sopea?

¿Zegaz zatitzen dogu okelea?

¿Zegaz yaten dogu guk okelea?

Ona eratilu bat, ora plater bat. ¿Zeñetan iminten dogu okelea?

Basua, katilua. ¿Zeñetan edaten dogu ardaoa? Zeñetatik edaten dogu kafea, esnea, ta abar.

Ogia ona da yateko, Ingia ez da ona yateko. Ura ona da edateko. Tintea ez da ona edateko (ez da egokia edateko). Arkatz onek ez dau arean bere idazten; ez da ona txara da. Nire aiztoak ez dau arean bere ebaten; oso txara da. Luma ori ausita dago, txara da. Beste lumea da ona.

¿Zure arkatza ona al da? ¿Zuen lumea txara ete da? ¿Aizto au ona da?

Lañoseak usain edera dauko; lañoseak usain edera botaten dau (usain gozoa).

Tinteak usain txara botaten dau; tintiak usain txara dauko (usain zantara).

¿Malukiaren usaina gozoa al da? Azur erearen usaina gozoa ete da?

Malukiak usain edera dauko, yateko gozoa da (malukiak usain gozoa dau, yateko gozoa da). Kafea azukereagaz gozoa da; azukera barik bariz, ez da gozoa, garatza da.

Lañoseak usain gozoa dau? ¿usain gozoa al dau? ¿Kafea azukereagaz gozoa da? ¿Sopea azukereagaz gozoa ete da? ¿usain gozoa dau? ¿Malukia gozoa al da?

Usain gozoa-sumatzea atsegin yatzu. Usain txara (usain zantara sumatzea ez yatzu atsegin) (ez yatzu gustetan). Gauza onak yatea atsegin yaku. Gustatu egiten yaku guri gauza onak yatea, gauza gozoak artzea. Gauza garatzak, yateko gozo bakoak yatea, ez yakuz gustetan

Gustetan yat, gustetan yatzu, gustetan yako, gustetan yaku, gustetan yatzue, gustetan yake. Ez yat atsegin, ez yatzu atsegin, ez yako atsegin, ez yaku atsegin, ez yatzue atsegin ez yake atsegin.

¿Gustetan yatzuz sagarak? ¿Sagara gustetan yatzu?

¿Esnea gustetan yatzu? ¿Sagardoa gustetan yatzu?

¿Neskatilei gustetan ete yakez gozoak? ¿Andrei gustetan ete yake kartetan egitea?

¿Gustetan yatzu (atsegin) yatzu) euskeraz egitea? ¿Euskaleria gustetan yatzu?

Ikusteko atsegingaŕiak diran gauzak politak dira. Donostia polita da; itxasoā edeŕa da. Bizkai'ko itxas - ertzean gauza atsegingaŕi asko ikusten dira. Bai ta Gipuzkoa'ko itxas-ertzean bere gauza atsegingaŕi asko ikusten ditugu. Ikusteko atsegingaŕi ez dan gauzea motza da. Saguzara motza da. Elaya polita da. Kardantziġoa oso polita ta atsegingaŕia da. Mozġoa motza da. Mozġoa ez da polita, motza da. Zaldia edeŕa da. Motza da.

¿Donostia polita al da? ¿Neskatiġa oŕen yantzia polita da? ¿Euren kapelak politak dira? ¿Nire tataŕa polita al da? ¿Nire idazkerea polita al da? ¿Bizkai ta Gipuzkoa'ko itxas-ertzak politak ala motzak dira? ¿Saguzara polita da? ¿Elaya polita da? ¿Euskerea polita al da? ¿Entzuteko atsegingaŕia ete da euskera? ¿Euskeraz entzutea atsegin yatzu?

Ikusteko atsegingaŕiak diran gauzak politak dira. Yateko atsegingaŕiak diran gauzak baŕiz, gozoak.

Amazortzigaren ikaskaya

Ezin dot. Al dot (neinke) (neinteke)

Aditzak: urten, ukutu, ebagi, ausi, ikusi, zenbatu, idatzi, irakuŕi, yan, edan. Goi, be, barik.

Nik mayari ukutzen dautsot, arkiari, idaztiari, ta abar. Ukutu egiozu mayari. Ukutu egin dautsozu mayari zuk. ¿Zer egin dozu?

Ukutu egiozu idaztiari, arkiari, mayari, ta abar. Ukutu egiozu goyari.

Zuk ezin dautsozu goyari ukutu. Nik ezin dautsot goyari ukutu. Jaun onek ezin dautso goyari ukutu.

Zuk mayari ukutu ziŕneyo. Nik arkiari ukutu neyo. Jaun onek idaztiari ukutu leyo.

¿Mayari ukuto ziŕneyo? ¿Nik ukutu neyo goyari? ¿Andra oŕek ukutu leyo arkiari?

Neuk izten dot atea; atea itxita dago. Nik ezin dot

urten. Neuk zabaltzen dot atea; atea zabalik dago, nik urten neinke (urten nengike, urten dagiket).

Nik arkatz bat daukot; neuk idatzi neinke. Jaun orek ez dauko arkatzik; ezin dau idatzi.

Goya goi dago; nik ezin dautsot ukutu.

Argi-ontzia be dago; nik ukutu neyo.

Nire aurrean ditudan gauzak ikusi neinkez; nere atzetik (nere ostean) agiri diran gauzak ezin ditut nik ikusi. Nik begiak izten ditut; nik ezin dot ikusi.

Jaun onek aizto bat dauko eskuan; papela ebagi leike (ebagi legike, ebagi dagike). Nik ez daukot aiztorik; nik ezin dot ingirik ebagi.

Zabaleta jaunak betaurako batzuk daukoz; berak ikusi leike betaurakoakaz; berak ezin dau ikusi betaurako barik.

Neuk ikusi neinke, zeuk ikusi zeinke, berak ikusi leike betaurakoakaz; berak ezin dau ikusi betaurako barik.

Neuk ikusi neinke, zeuk ikusi zeinke, berak ikusi leike, guk ikusi geinke, zuek ikusi zeinke eurak ikusi leikee. Nik ezin dot ikusi, zuk ezin dozu ikusi; berak ezin dau ikusi, guk ezin dogu ikusi, zuek ezin dozue ikusi, eurek ezin dabe ikusi. Nik ikusi neinke gauza bat; ikusi neinkez gauza batzuk. Zuk ikusi zeinke gauza bat, ikusi zeinkez gauza batzuk. Berak ikusi lei gauza bat; ikusi leiz gauzak batzuk. Guk ikusi geinke gauza bat; ikusi geinkez gauza batzuk. Zue ikusi ziñeye gauza bat, ikusi ziñeyez gauza batzuk. Nik ezin dot ikusi gauza bat; ezin ditut ikusi gauza batzuk. Zuk ezin dozu ikusi gauza bat; ezin dituzu ikusi gauza batzuk. Berak ezin dau ikusi gauza bat; ezin ditu ikusi gauza batzuk. Guk ezin dogu ikusi gauza bat; ezin ditugu ikusi gauza batzuk. Zuek ezin dozue ikusi gauza bat; ezin dituzue ikusi gauza batzuk. Eurak ezin dabe ikusi gauza bat; ezin ditue ikusi gauza batzuk.

¿Neuk ikusi neinke? ¿Neuk zabaldu, irakuñi, idatzi... neinke? ¿Zeuk zabaldu, irakuñi, idatzi... ziñei (edo zi-

ñeiz). Berak, zabaldu, irakurri, idatzi... lei (edo leiz)
Geuk zabaldu, irakurri, idatzi... giñei (edo giñeiz?). Zuek
zabaldu, irakurri, ikusi, idatzi... ziñeye (edo ziñeyez).
Eurak idatzi; irakurri, zabaldu... leye? (edo ¿leyez?)

Ukutu neyo. Ukutu ziñeyo. Ukutu leyo. Ukutu gi-
ñeyo. Ukutu ziñeyoe. Ukutu leyoe. Ukutu neyo gauza
bateri, ukutu neyoe gauza batzueri. Ukutu leyo ta leyoe.
Ukutu giñeyo ta giñeyoe. Ukutu ziñeyoe ta ukutu ziñeyoe
Ukutu leyoe ta ukutu leyoe.

¿Ukutu neyo goyari? Ez zuk ezin dautsozu goyari
ukutu. ¿Ukutu neyo nik argi ontziari? Bai, zuk ukutu
ziñeyo. ¿Zenbatu zeinkez zuk buruko uleak? Ez, nik ezin
ditut zenbatu buruko uleak. ¿Zenbatu ziñeiz nire idaz-
tiak? Bai, nik zenbatu neinkez zure idaztiak. Zenbatu
egizuz (konteizuz) ba. ¿Apurtu geinke guk atea? ¿Ausi
geinke guk arkia? Ez, guk ezin dogu arkia ausi. ¿Ausi
geinke argi-ontzia? Bai ausi geinke argi-ontzia.

Guk aitzagaz ebaten dogu; ¿aizto barik ebagi gein-
ke guk ezer? ¿Tenedoragaz, tenedor bategaz yan geinke
guk okelea? ¿Liburu barik irakurri geinke? ¿Aboa za-
baldu barik berba egin zeinke? Ikasleak ez dauke igeltso-
rik; ¿idazti leye ezer olbaltzean? Ez, euren ezin dabe
ezer idatzi olbaltzean igeltso barik.

Idaztiak andiak dira, sakelak bariz txikiak dira.
¿Ikasleak sartu leikeez idaztiak euren sakeletean? Ez, eu-
rek ezin ditue sartu idaztiak uren sakeletan.

¿Zegaitik' lako,' ta

Nik ezin dot ebagi papela... nik ez daukot aitzorik. Nik
ezin dot ebagi ingia aitzorik ez daukodalako (Aitzorik
ez daukodalako ezin dot nik ebagi ingia). Ezin dot ebagi
ingia aitzorik ez daukot eta.

¿Ebagi neinke nik ingia? Ez, ezin dozu; ezin zein-
ke ¿Zegaitik? ¿Zer dala ta? Aitzorik ez daukozulako. (Ez
daukozu aitzorik eta).

¿Zegaitik ezin dot nik ebagi papela? Aiztorik ez daukozulako.

Atea itxita dago; zuk ezin dozu ezin ziñei urten, ezin zeinke urten.

¿Zergaitik, edo zer dala ta ezin dozu urten zuk? Atea itxita dagolako.

Kutxa au txikia da; idazti au andia da; guk ezin dogu ezetara bere sartu idazti au kutxa onetan.

¿Zegaitik ezin dogu guk sartu idazti au kutxa onetan? Idaztia andia ta kutxea txikia diralako. Idaztia andia ta kutxea txikia dira ta).

Itxi egizuz begiak; zuk ezin dozu ikusi arean bere. ¿Zegaitik ezin dozu ikusi? Begiak itxita daukodazalako. (Begiak itxita daukodaz eta). Zabaleta jauna ez dago emen. ¿Zegaitik ezin dabe ikusi ikasleak Zabaleta jauna? Bera ez dagolako emen. (Ez dago bera emen eta). Nik artu dot zure idaztia. ¿Irakurri zeinke? Ez, ezin dot. ¿Zegaitik? Idaztirik ez daukot eta.

Iriondo jaunak ez dauko betaurerikorik. ¿Ikusi leike berak ezer betaureriko barik? Ez, berak ezin dau ezer ikusi. ¿Zegaitik ezin dau ikusi ba? Betaurerikoak ez daukoz eta.

Gura dot, ez dot gura

Atea zabalik dago. ¿Urten zeinke? Bai, urten neinke. ¿Zegaitik ez dozu urteten ba? Zuk ez dozulako gura (zuk gura ez dozulako).

¿Apurtu zeinke zure idaztia? Bai, neuk apurtu neinke nire idaztia. ¿Zegaitik ez dozu apurtuten ba? Zuk gura ez dozulako (zuk ez dozulako gura).

Nik ausi neinke erlojua; baña ez dot ausi gura. Neuk apurtu neinke nire yantzia, nire yakea, baña ez dot apurtu gura.

Irakasleak idatzi leike orman, baña ez dau idatzi gura (ez dau idatzi nai).

Nik gura dot (nai dot), zuk gura dozu (nai dozu), berak gura dau (nai dau), guk gura dogu (nai dogu),

zuek gura dozue(nai dozue), eurak̄ gura dabe (nai dabe).

Nik ez dot gura, zuk ez dozu gura (ez dozu nai), berak ez dau gura, guk ez dogu nai, zuek ez dozue nai, eurek ez dabe nai.

¿Urten zeinke? ¿Gura dozu urten? ¿Ausi zeinke leyoa? ¿Nai dozu leyoa ausi? ¿Nai dozu euskeraz egin emen? ¿Erderaz nai dozu egin? ¿Zer da zuk irakuñi nai dozuna, idaztia ala egunorokoa? ¿Nai dozu zerbait yan? Ez, eskerik asko, ez dot ezer yan gura. ¿Gura dozu zerbait edan? ¿Zer da zuk edan nai dozuna?

Ezkero, baldin ba..., ezin

Atea itxita dago: atea zabalik dago.

Atea itxita dago: ezin geinke urten.

Atea itxita baldin badago ezin geinke urten (atea itxita egon ezkero ezin giñei urten).

Begiak itxi ezkero (begiak izten baldin ba ditugu) ezin geinke ikusi.

Ingeltsorik euki ezik, ezin dot idatzi olbaltzean.

Ez arkatzik ez lumarik euki ezik ezin geinke idatzi.

¿Urten geinke atea zabalik egon ezik? (¿Atea zabalik egon ezik urten geinke?) ¿Kolararik euki ezik yan geinke soparik? ¿Aiztorik euki ezik ebagi geinke okelea?

Bear dot, bear dozu, zabaldu bear dot...

Atea itxita dago. Urten egin gura dozu. (Urten gura dozu). Atea zabaldu ezik ezin zeinke urten; atea zabaldu bear dozu urten gura baldin badozu.

Begiak zabaldu ezik ezin dogu ezer ikusi; begiak zabaldu bear ditugu ikusteko.

Olbaltzean idazteko igeltsoa bear dogu.

¿Zer egin bear dogu leku batetik urteteko? Atea zabaldu bear dogu. ¿Ikusteko zer egin bear dogu? Begiak zabaldu bear ditugu ikusteko. ¿Zer egin bear dot edo

zer euki bear dot, zer artu bear dot olbaltzean idazteko? Igeltsoa artu bear dozu olbaltzean idazteko. Sopea yateko ¿zer artu bear dogu? Kolarea artu bear dogu guk sopea yateko. Okelea ebateko ¿zer euki edo artu bear izaten dogu? Aizto bat artu bear izaten dogu okelea ebateko. Berba egiteko ¿ezer egin bear izaten dozu? Aboa zabaldu bear izaten dot berba egiteko.

Jaun onen idaztia itxita dago. ¿Irakurri leike? Ez, ezin dau irakurri. Irakurri gura baldin badau (irakurteko) ¿zer egin bear ete dau? Bere idaztia zabaldu bear dau (zabaldu egin bearko dau).

Ikasleak ez daukee ez ingirik ez arkatzik. ¿Ezer idazti leikee? Ez, ezin dabe ezer bere idazti. ¿Zegaitik? Ez daukelako ez ingirik ez arkatzik. Ingi barik eta arkatzik barik ezin dabe ezetara bere, ezer idatzi. Idatzi nai baldin badabe ¿zer egin bear ete dabe? Ingia ta arkatza eskatu bear dautzue.

ALKAR “alkar ikusi”, “alkar artu”, “alkarregaz ezkondu”, “alkarren ondoan egon, bizi”, “alkarregandik urin bizi”, “alkarren leyan ibili” “alkareri inun diranak esan”, “alkarregaz etori”.

Aita ta biok kalean alkar ikusi dogu. Alkar ikusi dozue. Alkar ikusi dabe. Ondo alkar artu dogu. Ondo alkar artu dabe. Ipiñaburu'ko Kontze ta Legendika'ko Imanol alkarregaz ezkondu dira. Alkarregaz ezkondu gara. Alkarregaz (alkarekin) ezkonduko zaree. Euba ta Bedialauneta jaunak alkarren ondoan dagoz. Alkarren ondoan bizi dira. ¿Nortzuk bizi dira alkarren ondoan? Euba ta Bedialauneta jaunak bizi dira alkarren ondoan. ¿Euba ta Bedialauneta jaunak alkarren ondoan bizi dira? Ez, ez dira alkarren ondoan bizi, alkarregandik urin baño. Alkarren ondoan bizi gara. ¿Zer esan dot? Alkarren ondoan bizi zareela esan dozu. Alkarregandik urin bizi zaree. ¿Zer esan dot? Alkarregandik urin bizi garala esan dozu. ¿Nortzuk bizi dira alkarregandik urin? Gu bizi gara urin alkarregandik. Eskola onetako ikasleak alkarren leyan dabilte euskera ikasten. Alkareri inun diranak esaten ibili dira. Alkarekin etori dira.

Emeretzigaren ikaskaya

Emen, or, an; «ementxe, ortxe; 'n

Emen irakuñi dogu. ¿Nun irakuñi dozue? Ementxe irakuñi dogu. Or irakuñi dozue. ¿Nun irakuñi dabe? Ortxe irakuñi dabe. An yazo da. Bilbo'n yazo da. ¿Nun yazo da? Bergara'n yazo dana irakuñi dogu ementxe. Idaztian irakuñi doguna, Bilbo'n yazo da. Idazti onetan irakuñi dozuena, Bergara'n yazo da. Yazoko da. Yazoten da. ¿Nun yazo da idazti onetan irakuñi doguna? Bergara'n yazo ei da idazti onetan irakuñi dozuena. ¿Inun yazo alda? Ez ez da inun yazo. Nunbaiten yazo da. Durango'n yazo ei da.

Eguraldia ilun dago. Eguraldia ilun egon da. Eguraldia argi dago. ¿Zelan dago gaur eguraldia? Eguraldia gaur ilun-ilun dago. Eguraldia gaur argi-argi dago. Gaur eguraldia ez dago ilun, argi-argi dago. Eguraldi edera dago. ¡Au da eguraldiaren edera! Emen, Gernika'n, gaur, merkatu eguna da, astelena da ta. Astelenetan izaten da merkatu eguna Gernika'n. ¿Noiz izaten da Gernika'n merkatu eguna? Astelenetan izaten da Gernika'n merkatu eguna. Gaur ez da merkatu eguna; biar izango da. ¡Au da merkatuaren edera! Ni sartu naz merkatu egun baten Gernika'n. Ibañondo jauna sartu da merkatu egun baten Markina'n. Gu sartu gara merkatu egun baten Valmaseda'n. ¿Nor sartu da merkatu egunean Durango'ko denda baten? Eeibar'ko denda baten ikusi dot. Elgoibar'ko denda baten ikusi dogu argi eder bat. ¡Ori da argiaren edera! ¡Ori da emakumearen dotorea! Ikatza ta Ibañondo jaunak sartu dira Gernika'n denda baten, eta antxe ikusi dabe argi dotore bat. ¡A da argiaren dotorea! ¿Nun sartu dira Ikatza ta Ibañondo jaunak? Gernika'n, denda baten. Argiari begira egon naz. Argiari begira nago. Egon zaitez apur baten argiari begira-begira Ibañondo neskatila argiari begira dago. Zuek argiari

begira-begira zagoze. Argi makatza da au. Au argi makatza da ¿Zer da au? Ori argi makatza da. ¿Zelan esaten da erderaz, argi-makatza? Emakume bat; emakume bi; iru emakume. Emakumetxo bat, emakumetxo bi, iru emakumetxo; ¿Nor sartu da denda baten? Emakumetxo bat sartu da Bilbo'ko denda baten. Nun sartu da emakume ori? Bilbo'ko denda dotore baten sartu da emakume ori. Ikusi dot. Ez dot ikusi. ¿Ikusi dozu? Bai, jauna, ikusi dot. Bilbo'ko denda eder baten ikusi dot argi makatz dotore-dotore bat. ¿Zelan esaten da erderaz dotorea? Emakumetxo bat sartu da eskolan eta maya ikusi dau; Ikusi egin dau. Ikusi egin dozu. Ikusi egingo dot. Ikusi egingo dozu. Ikusi egingo dau. Ikusi egingo dogu. Ikusi egingo dozue. Ikusi egingo dabe. Ez dot ikusiko.

esan, egon, ikusi, gusteu

Esan dautsot. Esango dautsot. Esan daustazu. Esaten dautzut. Niri esan daust Ibañondo jaunak Bilbo'ko denda dotore-dotore baten argi makatz eder bat ikusi dabela. Argi makatza ikusirik esan dautsot eñxeko-andreari. ¡Au da argiaren edeña! ¡Au da dendearen andia! ¡Au da egunaren beroa! ¡Au da eguraldiaren euritsua! Ibañondo jaunak, dendea ikusirik esan dau: ¡au da dendearen zabala ta andia ta edeña! Egundo onako dendarik ez dot ikusi. ¡Egundo onakorik! ¡Ene! ¡Au da dendearen edeña! Egundo onako dendarik! ¡Egundo onakorik! ¿Zelan esaten da erderaz “¡egundo edo egundo onakorik”!... Gustetan yat denda au edeña dalako. Edeña ta argia dalako gustetan yat denda au. Dorotea, zabala, polita, andia... dalako gustetan yat sano denda au. ¿Zegaitik gustetan yatzu denda au, Zabalandikoetxea jauna? Edeña dalako; polita dalako; argia dalako... gustetan yat denda au. Eskola au bere, sano gustetan yako Ibañetxebea andreari. Niri bañiz ez yat gustetan denda au. Arean bere ez yat gustetan. Niri beste denda bat gustetan yat.

Gustetan yat, gustetan yatzu, gustetan yako, gustetan yaku, gustetan yatzue, gustetan yake. Ez yat (etxat gustetan); ez yatzu (etxatxu gustetan)... ta abar.

Egon naz. Begira-begira egon gara; begira - begira egon zaree. Begira-begira egongo dira. Emakumetxoa argiari begira-begira dago. Ez dago begira.

Eskolako maya ikusirik apur baten berari begira-begira egon naz eta irakasleari esan dautsot: ¡Au da mayaren zabala! ¿Berořena da? Bai nirea da. Emakumetxoarena da.

Polito ikusi dot. Polito dago. Polito dago-lako gustetan yako argi-makatza Zinkunegi jaunari. Polito-polito toloztuta sartu dozu zure sur-zapia kutxa baruan. Sur-zapia mai gañean ikusirik, polito-polito toloztu, ta sartu dau irakasleak kutxa baruan. Orain polito dago sur-zapia zurezko kutxa baltz dotore ořetan. Polito dago irakasle jaunaren sur-zapia bere zurezko kutxatxo dotore ořetan. Polito dago irakasle jaunaren sur - zapia bere zurezko kutxatxo dotore ořetan. ¿Zelan dago irakaslearen sur-zapia? Polito dago irakaslearen sur - zapia. ¿Nun dago polito irakasle jaunaren sur-zapia? Bere zurezko kutxatxo ořetan dago polito irakaslearen sur-zapia.

kosteu, erosi, saldu

Ibařondo jauna denda baten sartu da, ta sur-zapi dotore bat erosi dau. ¿Nun sartu da Ibařondo jauna ta zer erosi dau? Denda baten sartu, ta sur-zapi dotore bat erosi dau. ¿Nor sartu da denda baten eta zer egin dau? Ibařondo jauna sartu da denda baten, eta sur-zapi dotore bat erosi dau. ¿Zelango sur-zapia erosi dau Ibařondo jaunak? Sur-zapi dotorea erosi dau Ibařondo jaunak.

¿Zenbat kostetan da onako sur-zapi bat?, esan dautso Ibařondo jaunak dendedeari. ¿Zenbat kostetan da onako bat? ¿Zenbat kostetan da ořako bat? ¿Zenbat kostetan da alako bat?

Amar eREAL kostetan da onako bat, erantzun dautso dendeerak Ibañondo jaunari. ¿Bat erosiko zenduke? Bai bat erosiko neuke. Sur-zapi bat erosiko genduke.

Erosiko neuke, erosiko zenduke, erosiko leuke, erosiko genduke, erosiko zendukee, erosiko leukee; erosiko zeunskit, erosiko leuskit ta abar.

Bat erosiko leuke Ibañondo jaunak eta itanduten dau; ¿nun saltzen dira? ¿Nun saltzen ete dira onetariko sur-zapiak?

¿Zuk daukozuz emen salgei ala? Bai, nik daukodaz ementxe, erantzun dautso dendereak.

Nik daukodaz, zuk daukozuz, berak daukoz, guk daukoguz, ta abar.

Ogeigaren ikaskaya

gura-izan, imiñi, agur-esan, yoan, 'nean

Gura dot. Ez dot gura. Gura dogu. Ez dogu gura. Irakasle jaunak erosi gura dau. Ez dau erosi gura. Imiñi gura dabe. Argi-makatza imiñi gura dabe eskolan. Ez dabe imiñi gura. ¿Gura dozu idazti bat?

¿Emen saltzen ete dira idaztiak? Bai, emen saltzen dira. ¿Gura dozu bat ala? Bai, imiñi egiozu bat Zabaleta jaunari.

Imiñi dagidala, imiñi dagizula, imiñi dagiala, imiñi dagigula, imiñi dagizuela, imiñi dagiela... ta abar.

Imiñi egizu, ez egizu imiñi; imiñi egizue, ez egizue imiñi; imiñi egistazu, imiñi egiozu...

Imiñi dagidanean, imiñi dagizunean, imiñi dagigunean, agur esan dagigunean... ta abar.

Sur zapi dotore au mai gañean imiñi dagidanean ikasle guztiak poz andia artuko dozue. Nik olbaltzean zenbaki bat idatzi dagidaenan ikasle guztiak irakurri egingo dozue. Sekulako poza artu dau Erenteria jaunak, eta agur esanaz etxera yoan da.

artu bear dot, artu bear dozu, artu bear dau,

artu bear dogu... ta abar

Sekulako poza artu bear dozue gaur gabean olbaltzean gauza bat imiñi dagidanean. Argitxo datore au eskolan imiñi dagigunean. Imiñi egistazu orotariko argitxo dotore bat. Sekulako ikarea artu bear dau gaur gabean Ibañondo jaunak, argitxo ori eskolan ikusi dagianean. Ikusi dagigunean, ikusi dagizuenean, ikusi dagienean. Gure eskolan argitxo dotore ori imiñi dagigunean dan-danak esango dabe: "¡Ori da argiaren edera!"

Esan dot, esan dautsot, esan daust. Esaten dot, esaten dautsot, esaten daust. Ez dot esaten, ez dautsot esaten.

Esan egiozu, ez egiozu esan. Esan egistazu, ez egistazu esan... ta abar.

Gustetan yat, ez yat gustetan; gustetan yako, ez yako gustetan... ta abar.

Imiñi dau, imiñi dogu, imiñi dozue, imiñi dabe, ta abar.

Imiñi dau argi makatza polito-polito bere kutxatxoan, eta agur esanaz yoan da. Agur esanaz alde egin dau. Agur esanaz alde egin dot. Agur esanaz alde egin dabe, ta abar.

Agur esanaz urten dot eskolatik, agur esanaz urten dozu eskolatik, ta abar.

Irakasle ona agur esanaz yoan da etxera. Lau urteko umeak baño gaiztotasun geyago ez dauko irakasleak. Lau urteko umeak baño gaiztotasun geyago ez daukon gizon zintzoak, agur esanaz, eskolatik urten dau.

¿Nok urten dau eskolatik agur esanaz? Lau urteko umeak baño gaiztotasun geyago ez daukon gizon zintzo batek.

Uréngo egunean etóri da baíro. Uréngo egunean óra nun agertzen dan béra baíro. Uréngo egunean agertu naz. Uréngo egunean agertu da.

Agertu nazanean, agertu zaranean, agertu danean, agertu garanean, agertu zareenean, agertu diranean.

Irakaslea etóri danean así gara ikaskayak emoten. Zuek zatozenean asten gara ikaskayak emoten, eurek datozenean asten gara ikaskayak emoten, ta abar.

Uréngo merkatu eguna danean yoango gara argi makatzak erosten Artekaleko dendara. ¿Nora yoaten gara argi makatzak erosten. ¿Zetan yoaten gara Artekale'ko dendara? Argi makatzak erosten yoaten gara Artekale'ko dendara. ¿Noiz yoango gara argi makatzak erosten Artekale'ko dendara? Uréngo merkatu eguna danean yoango gara argi makatzak erosten Artekale'ko dendara.

Len eroan dodan idaztia ez da ona izan; len eroan dozun idaztia ez da ona izan; len eroan dogun kutxea baltza izan da; len eroan dozuen sur-zapia andia izan da. Ara, ba, len eroan dogun ingia txara izan da, ez da ona izan.

eldu, ikeratuta itxi, legez (lez), lenbeste

Pozáren eldu naz eskolara. Pozáren eldu zara eskolara. Pozáren eldu da etxera, ta abar. ¿Zelan eldu zara etxera? Pozáren eldu naz etxera. Estuen nago, estuen dago, ta abar. Estuen egon naz, estuen egon zara.

Artekale'ko dendan erosi dodan idaztia eskolako mai gañean imiñi dot, eta pozáren eldu naz ori egiteko. Pozáren eldu naz eskolara irakaslea ikeratuta izteko. ¿Zelan eldu zara eskolara? Pozáren (pozik) eldu naz eskolara irakaslea ikeratuta izteko. ¿Zetarako eldu zara pozáren eskolara? Irakaslea ikeratuta izteko eldu naz pozik eskolara.

Baña nire poza pozure yoan da; zure poza pozure yoan da; bere poza pozure yoan da, ta abar. ¿Nora yoan

da gure poza? Imiñi dot liburu au eskolako mai gañean eta lenbestean gelditu dira danak. Lenbeste argi, lenbeste ilun gelditu da eskolea. Esakerea dan legez, nire poza pozure yoan da. Imiñi dot argi ontzia ta len beste ilun gelditu da, ta esakerea dan legez, nire poza pozure yoan da.

burle egin, fundidu, kendu

Burle egin daust, burle egin dauste, burle egin dautsot, burle egin daustazue ta abar. Burle egin dautsat sano nire ikaskide bateri. Burle egin dauste sano ikaskideak niri. Burle egin dautset nik ikaskideei. Burle egin daust sano irakasleak esaten izan dabela... Eretziñearen argia ona da. Eretziñearen argia edera da. Eretziñearen argia eletrikea baño ederagoa da. Ez dago ondiño argirik eretziñearen alderako. Gure irakaslearen alderako ez dago ondiño irakaslerik. Gure mutilaren alderako ez dago ondiño beste mutilik. Gure eskolearen alderako ez dago ondiño, beste eskolarik. Gure eskolea da onena, gure irakaslea da onena, gure mutila da onena. Gure mutil, eskola, ta irakaslearen alderako ez dago ondiño mutilik, eskolarik eta irakaslerik. Eretziñearen alderako ez dagola ondiño argirik esaten izan dabe. Eretziñearen alderako ez dagola ondiño argirik esaten izan daust irakasleak niri.

¿Fundiduta ete dago ba? ¿Eskolako atea itxita ete dago ba? ¿Eskolako leyoa zabalik ete dago ba? ¿Epelde jauna yañita ete dago ba? ¿Fundiduta egon ete da ba? Ekañi dot bonbilea, ekañi dozu bonbilea, ta abar. Ez dot ekañi, ez dozu ekañi, ez dau ekañi, ta abar.

¿Ekañi dozu idaztia? ¿Zera? ¿Irakurtekoa? ¿Yatekoa? ¿Argi egitekoa? Bai, ara...

Irakasleak artu ta imiñi dau beste idaztiaren lekuan nik dendatik ekañi dodan idaztia. ¿Zer imiñi dau irakasleak beste idaztiaren lekuan? Nik dendatik ekañi dodan

(ekafitako idaztia). Irakasleak, nik dendatik ekañiriko idaztia imiñi dau beste idaztiaren lekuan, berau kenduta. Kenduta dago, Berau kenduta imiñi dau irakasleak nire idaztia beste idaztiaren lekuan.

Ikusten dot, ikusten dozu, ikusten dau, ikusten dogu, ta abar.

¿Ikusten dozu zein polito, Ibañondo jauna?, esan dautso irakasleak. Andie da gero erantzun dautso Ibañondo jaunak irakasleari.

¿Zelan ikusi dozu? ¿Zelan imiñi dozu? ¿Zelan imintzen dozue?, ta abar.

Nik ondo imiñi dot, zuk ondo imiñi dozu, berak ondo imiñi dau. Nik ortxe dagon legez imiñi dot, zuk ortxe dagon legez imiñi dozu, berak ortxe dagon legez imiñi dau. Goiko leyoko untze batetik soka bategaz dingilizke imiñi dot. Goiko ateko untze batetik soka bategaz dingilizke imiñi dogu, ta abar.

Baña, Ibañondo jauna, Jaungoikoak parkatu dagidala (dagistala), arkatzik ezpadaukozue onek ez dautzue balio. Ogirik ezpadaukozue ezin dozue ondo yan. Ardaorik ezpadaukozu ezin dozu ondo afaldu ta abar. Onek balio dautzu, onek ez dautzu balio, orek ez dautso balio, ta abar

Atzera artu, atzera emon, aditu erazo

Atzera artu dautso, atzera artu dautsozu, atzera artu dautso, atzera artu dautsagu, atzera artu dautsazue, atzera artu dautsoe. Atzera artu dautsat idaztia irakasleari, ta atzera emon dautsodaz bost eñealax dendereari. Inun diran gauzak aditu erazo daustaz, inun diran gauzak aditu erazo dautsodaz, ta abar.

Inun diranak esan daustaz, inun diranak esan dautsazuz, inun diranak esan dautskuez, ta abar. Inun diran atzalgundeak egin daustaz aditu erazoteko, oratz barik ezin dala yosi, arkatz barik ezin dala idatzi, atez zabaldu barik ezin dala eskolatik urten, ori barik ez dala gauza irakurteko etxera eroandako idaztia.

ulertu, lenbestean yoan

Ulertu dot, ez dot ulertu, ez dau ezer bere ulertu, ez dogu ezer bere ulertzen. ¿Ulertu dozu? Ez, jauna, ez dot ezer bere ulertu. ¿Ezer ulertu dau? Ez, jauna, ez dau ezer bere ulertu, ta abar.

Lenbestean yoan da. Len baño txartoago yoan da, buru beruan naste ilun bat daroalako, ta abar.

NOBERE BURUA IKUSI, IL, GARBITU

Neure burua ispiñuan ikusi dot, zeure burua ispiñuan ikusi dozu, bere burua ispiñuan ikusi dau, gure burua ariskuan ikusi dogu, zuen burua arisku goñian ikusi dozue, euren burua ispiñuan ikusi dabe. Gizon orék bere burua il dau. Neure burua ondo garbitu dot. Zeure burua garbitu egizu. Bere burua garbitu dau. Kanean alkar ikusi dabe ta euren burua il. Ez dot neure burua ilgo, ez dozu zeure burua il bear, ez dozu zeure burua garbitu bearik, ez dau bere burua garbitu bear izango.

Irakaslea ikusi dot.

Irakasleak bere burua ikusi dau.

Nik neure burua ikusi dot, zeuk zeure burua ikusi dozu, berak bere burua ikusi dau, geuk geure burua ikusi dogu, zeuk zeuen burua ikusi dozue, eurek euren burua ikusi dabe. Neure burua il dot, zeure burua il dozu, bere burua il dau...

Nik ikasle bat ikusi dot, guk ikasle bat ikusi dogu, geuk geure burua ikusi dogu, geuk alkar ikusi dogu; zeuk ikasle bat ikusi dozu, zeuk zeure burua ikusi dozu; zuek ikasle bat ikusi dozue, zuek zeuen burua ikusi dozue, zuek alkar ikusi dozue; eurek ikasle bat ikusi dabe, eurek euren burua ikusi dabe, eurek alkar ikusi dabe, alkar il dabe. ¿Nun ikusi dozu zeure burua? Ispilu baten

ikusi dot neuk neure burua. ¿Nok ikusi dau bere burua
ispilū baten? Neuk ikusi dot neure burua ispiū baten.
¿Zer egin dozu? Ikusi egin dot neuk neure burua ispiū
baten. ¿Nun ikusi dozue alkar? Kalean ikusi dogu alkar.
Gizon bik kalean alkar ikusi dabe. Alkarégaz bizi dira
orék; alkarégaz bizi gara, ta abar.

GAUZEN IKASKIZUNAK

ERLOJUA

¿Ze ordu da?

Itzez egitekoa

Ona sakelerako erloju bat, ora ormarako erloju bat. Ordu batak dira, ordu biak, irurak, laurak, bostak, seirak, zazpirak, zortzirik, bederatzirik, amarak, amaikak, amabiak. Laurak eta laurenak dira; lau ta erdiak (laurterdiak). Bostak. Bostak eta bost, eta amar, eta ogei, eta ogetabost. Seirak ogetabost gitxiago, seirak ogei gitxiago, amar gitxiago, bost gitxiago. Zazpirak. Zazpirak eta beroge. Zortzirik. ¿Ze ordu da? ¿Ze ordu dogu? Ordu batak, ordu biak, irurak, eta abar...

Zu amaiketan etorten zara ona. Amaibietan yoaten zara emetik. Ordu batetan bazkaltzen dozu. ¿Ze ordutan etorten zara ona? ¿Ze ordutan yoaten zara emetik? ¿Ze ordutan bazkaltzen dozu?

Ordu batek, irurogei minutu ditu. Ordu erdi batek ogetamar minutu ditu. Ordu lauren batek amabost minutu ditu. ¿Zenbat minutu ditu ordu batek? ¿Ordu erdi batek? ¿Ordu lauren batek?

Ormarako erloju bat sakelerakoa baño andiagoa da. Yakea, koratiloa baño luzeagoa da. Bilbo, Eloño baño andiagoa da. ¿Ormarako erlojua sakelerakoa baño andiagoa da? ¿Koratiloa yakea baizen luzea da? (Ez, ez da ain luzea, laburagoa da. ¿Bilbo Eloño baizen txikia da? (Ez, ez da ain txikia andiagoa baño).

Lañoseak usain ona botaten dau; klabeliñeak baño usain gozoago dauko. ¿Klabelediñeak baño usain gozoago ete dauko lañoseak? ¿Klabelediñeak lañoseak baizen usain gozoa ete dauko? ¿Kafe baltza ona ete da? ¿Akeite azukereagaz (azukeradun akeita), azukera bakoa baño obea ete da? ¿Zure lumea ona da? ¿Nirea baño obea da?

¿Egur éreak usain txarra botaten dau? ¿Tinteak egur éreak baizen usain txarra botaten dau?

Gaur Durango'n merkatu eguna da ta eguraldia ilun-ilun dago. Zuen lumea ona da; ederto idazten dau (beragaz ederto idazten da, beragaz ederto idatzi leiteke). Nire lumea txarra da, beragaz ezin leiteke ondo idatzi. Zure oguzkerea ona da, zuk ederto oguzten dozu. Gizon bat sartu da Durango'ko denda baten eta tximistargi makatza ikusi dau. Ibaseta anderañoak oguzkera txarra dau, txarto oguzten dau berak. ¿Zure lumeagaz ondo idatzi leiteke? ¿Aizto onek ondo ebaten dau? ¿Ondo ebaten al dau aizto onek? Zuk euskeraz ederto egiten dozu, baña erderaz obeto, alan bere. ¿Euskeraz, erderaz baizen ondo egiten dozu? Ez, ez dot ain ondo egiten, txartoago egiten dot. Egurola jaunak betaurrekoak erabilten ditu, zuk ez dituzu erabilten. ¿Zuk, Egurola jaunak baño obeto ikusten dozu? Emen irakuri dozuna Bilbo'ko denda baten merkatu egunean yazo da.

Irakuri ta itz egiteko

Ormarako erlojua sakelerakoa baño andiagoa izaten da; guk lenengokoa gela baten sapaldai gañean, edo orma kontran iminten dogu; bestea sakelean, boltsiloan erabilten dogu. Ormarako erlojuak edo zurezkoak, edo arizkoak edo burdin gorizkoak izaten dira; sakelerakoak bariz, edo urezkoak, edo zidañezkoak, edo nikelezkoak, edo galtza iruzkoak. Bata eta bestea, zein ordutan bizi garean yakiteko erabilten edo eukiten ditugu. Ordu bategen irurogei minutu ditu. Ta minutu bakotxak irurogei segundu ditu. Ogeta lau orduk egun bat egiten dabe.

Ikasgu onetan ormarako erloju bat dago, baña ez dabil; kordelik ez dauko ta geldi dago. Nik emongo dautsot kordela. Nik emon bear dautsot kordela. Ona giltza. Nik ordutan iminten dot erlojua. Nik iminten dot erlojua ordutan; amaikak eta ogei dira. Atzeratu egingo dot; amaikak egin-egiñetan imiñi bear dot. Zure erlojua ederto, guztiz ederto dabil, ez da auñeratu ez atzeratzen, egin-egiñean dabil beti. ¿Ze ordu ete da, X anderañoa? Ama-

biak lauren gitxiago dira, jauna. Ajuria andrearen ikaskaya amaiketan asi ta amabietan amaitzen da, ordu bete irauten dau. ¿Ze ordutan asten dozu ikaskaya? ¿Ze ordutan amaitzen dozu? ¿Amaitu dozu? ¿Ze ordutan etortzen zara eskolara? ¿Ze ordutan bazkaltzen dozu?

Eragokunak

(Erantzun ondo itauna oneri)

1. ¿Zelango autua erabili dogu aurereko ikaskai oretan?
2. ¿Gela onetan ormarako erlojurik ete dago? 3. ¿Nun dago? 4. ¿Sakelerako erlojurik badaukozu? 5. ¿Sakelean daukozu? 6. ¿Nun iminten dogu ormarako erlojuak?
7. ¿Segundoak koskatzen ditu zure erlojuak? 8. ¿Ze ordu da zure erlojuan? 9. ¿Ze ordutan asten zara ikaskaya emoten? 10. ¿Ze ordutan amaitzen dozu? 11. ¿Zenbat minutu ditu ordu batek? 12. ¿Zenbat ordu ditu egun batek? 13. ¿Zenbat segundu ditu minutu batek? 14. ¿Erlojuau ba dabil? 15. ¿Zure erlojuu atzera dabil? 16. ¿Ibili leiteke zure erlojuu kordelik emon barik? 17. ¿Zegaitik emoten dautsozu kordela erlojuari? (¿Zetarako emoten dautsozu kordela erlojuari?). 18. ¿Aurera dabil zure erlojuu? 19. ¿Nire erlojuu atzera dabil? 20. ¿Ormarako erlojuu sakelerakoa baño andiagoa ete da? 21. ¿Maya arkiu baño andiagoa da? 22. ¿Ormea maya baño luzeagoa da? 23. ¿Leyoa atea baizen luzea da? 24. ¿Nire yakea korati-
loa baño andiagoa da? 25. ¿Andrak gizonak baño luzeagoak ditue uleak? 26. ¿Emakumeen kapelak gizonenak baño obeak ete dira? 27. ¿Ura esnea baño obea da artzeko? 28. Klabeliñeak lañoseak baño usain gozoagoa dau? 29. ¿Egur ereak tinteak baño usain obea dauko? 30. ¿Erderaz euskeraz baño obeto oguzten dozu zuk? 31. ¿Euskeraz ondo oguzten dozu? 32. ¿Zure irakasleak zuk baño obeto oguzten ete dau? 33. ¿Nik baizen ondo idazten dozu zuk? 34. ¿Begi onak dituzu? 35. ¿Ondo ikusten dozu? 36. ¿Egurbide jaunak betaurereko barik ondo ikusten ete dau? 37. ¿Betaurerekoakaz obeto ikusten dau?

URTEA

¿Ze egun da gaur?

Itzez egitekoa

Egunak ogetalau ordu ditu. Zazpi egunek aste bete egiten dabe. Asteko zazpi egunak onexek dira: astelena, martitzena, eguaztena, eguena, barikua, sapatua ta domekea. ¿Zeintzuk eta dira asteko zazpi egunak? (¿Zeintzuk dira asteko zazpi egunen izenak?) ¿Zenbat ordu ditu egun batek? Zenbat egun ditu aste batek?

Zazpi egunegaz egiten da astea. 30 edo 31 egunek egiten dabe ilēbetea. Urteak 365 egun ditu.

Ona ilābeteen izenak: Urtañila, zezeila, martia, aprila mayetza, bagila, garagañila, agostua, iraila uria, zemendia ta abendua. Oraingo ilābetea iraila dogu. ¿Zein ilēbete dogu oraingo au? Gaur amaboskañena da (amaboskañen eguna da gaur, gaur irailen amaboskañena da). ¿Zenkañen eguna dogu gaur? Amaboskañena dogu. ¿Ze egun da gaur? Gaur irailen amaboskañena da. Oraingo ilēbete au iraila dogu; lengo ilea agostua izan zan. Datoñen ilea (ilēbetea) uria izango da. Gaur eguena dogu; atzo eguaztena izan zan; biar barikua izango da. Gaur 15'gañen eguna da, atzo 14'gañena izan zan, biar 16'gañena izango da. ¿Zenkakñena da gaur? ¿Zenkakñena izan zan atzo? ¿Zenkakñena izango dogu biar? ¿Arañegun zenbakñena izan zan? ¿Zenkakñena izango da biar, etzi?

Urteak lau aro ditu: udabaria, udea, udagoyena (udazkena) eta negua. Martia, Aprila ta Mayetza udabafiko ilābeteak dira; bagila, garagañila ta agostua dira udako ilābeteak; iraila, uria ta zemendia dira udagoyeneko ilābeteak eta abendua, urtañila ta zezeila dira neguko ilābeteak. ¿Zein ete da oraingo urtaroa? ¿Udan, udagoyenean, neguan, ala udabarian ete gara?

párido = surbil

Irakuri ta itz egiteko

Ona egutegi bat. Ona urteko irureun eta irurogeta bost egunak dituan egutegia. Urte bakotxak amabi ilabete ta berogeta amabi aste ditu.

Aste batek zazpi egun ditu, ta ona euren izenak; astelena, martitzena, eguaztena, eguena, barikua, sapatua, domekea. Asteko sei egunetan bear egitēn dogu; zazpigārenean, domekan, ez dogu bearik egiten. Yayeguna da.

Īleen izenak onek dira: Urtañila, zezeila, martia, aprila, mayetza, bagila, garagañila agostua, iraila, uria, zemendia ta ebendua. Īlabete batzuk ogetamar egun ditue, beste batzuk ogeta amaika, eta bakarik zezeilak ditu ogetazortzi. Lau urtetik lau urtera zezeilak ogeta bederatzi egun izaten ditu, eta urte oneri seibiduna esaten yako

Urte bakotxak lau urtaro ditu, ta onexek dira; udabañia, udea, udagoyena ta negua. Martia aprila ta mayetza udabañikoak dira; bagila, garagañila ta agostua, udakoak dira; iraila, uria ta zemendia udagoyenekoak ditugu, ta ebendua, urtañila ta zezeila neguko ilabeteak dira.

¿Esan ziñeist zein urtarotan aurkitzen garean? (¿Zein urtarotan aurkitzen gara orain?) Neguan aurkitzen gara (neguan sartuta gagoz). Urtaro au martien ogetabatgañen egunean amaitzen da ta orduantxe asten da udabañia (egun oñetan esten yaku udabañia). Gaur martien bigařena dogu (martien bigařena dogu gaur); atzo izan zan lenengokoa; biar izango da irugařena. Īleko edo asteko zein egunetan bizi garan yakin nai baldin badogu egutegiari begitu bear izaten dautsogu. Igaz, miła bederatziureun eta ogetazazpigañen urtean, urtañilaren lenengo eguna sapatuz yausi zan, aurten, miła bederatziureun eta ogetazortzigañen urtean urtañilaren lenengo eguna domekaz yausi da, eta datořen urtean, 1929 gařenean, martitzenez yausiko da. Gaur, urtañilaren zazpigařena, sapa-

tua dogu ta oregaitik zuk gaur emoten daustazu asteko azkenengo ikaskaya; domekaz eskolea itxita egoten da.

Onezkero amabirik dira, amaitu dozu ikastaldia, yoan zeinkez, baña idatzi egizu eragokuna datoñen astelenerako (datoñen astelenerako idatzi egizu eragokuna).

Eragokunak

1. ¿Zenbat egun ditu urte batek?
2. ¿Zenbat aste sartzen dira urte batean?
3. ¿Zenbat egun ditu astebe-teak?
4. ¿Noiz asten yaku urtea?
5. ¿Zein da urtearen lenengo, irugañen, boskañen, zortzigañen ilabetea?
6. ¿Urtearen azkenengo ilabetea baño aureragokoari zelan deritxo? (¿zer dau izena?).
7. ¿Asteko zazpi egunak zeintzuk dira?
8. Asteko azkenengo egunari ¿zelan deritxo?
9. Gaur asteko ¿zein egunetan aurkitzen gara? (¿asteko zein egunetan aurkitzen gara gaur?).
10. ¿Domekea izan zan atzo?
11. ¿Zein egunetan etoñten zara zu ona?
12. ¿Amaboskañena barikua izango ete da?
13. ¿Zenbat denpora egoten zara zu emen?
14. ¿Zenbat denpora irauten dau zure ikastaldiak?
15. ¿Zerbakañena dogu gaur?
16. Datoñen astelena ¿zeinbakañena izango da?
17. Ilaren azkenengo eguna ¿zenbakañena izango da?
18. Biar da ilaren azkenengoa?
19. ¿Zein urtarotan aurkitzen gara orain?
20. ¿Zenbat irauten dau urtaro bakotxak?
21. Uda-ko ilabeteak ¿zeintzuk ete dira?
22. Neguaren osteko urtaroari ¿zelan deritxo? (¿zelan deritxo neguaren urengoko urtaroari?)
23. ¿Udabañian aurkitzen gara orain?
24. ¿Zein egun dator domekearen auretik?
25. Ze ordu dogu onezkero?
26. ¿Zein egunetan egiten dogu bear?
27. Domeketan bearik egiten dozu?
28. ¿Irakasleak artzen dabe ikaskairik domekaz?
29. Zein egun artzen dogu yai egiteko?

Eguna ta gaba

(Eguna da; gaba da).

Itzez egitekoa

Eguzkia zeruan agertzen yaku. Egunaz ikusten dogu eguzkia; begien aurrean dogu egunaz eguzkia. Gabaz itargia ta izañak ikusten ditugu; eguzkia ostenduta egoten da gabaz.

Egunaz ederto ikusten ditugu gauzak, argi-argi egoten dalako (argi argi egoten da ta). Gabaz ez ditugu gauzak ain ondo ikusten, ilun-ilun egoten da ta. Ikasgu au argi-argi dago, leyo edeñak, andiak eta zabalak ditu ta. Bañuko gela oñek, leyorik ez dauko ta, ilun ilun egoten da beti.

Gabaz alde guztiak, inguru guztiak ilun-ilun egoten dira ta ikusteko argia bear izaten dogu; edo orio argia edo tximistaduna, eletrizidadeduna (eletrikea). Ikasgu onetan txismist-argia dogu. Tximist-argiak argituten dauku ikasgua (Eskolan argi eletrikeak egiten dauku argi). Nik biztuten dot argia. Neuk amatetan dot. Zuek biztuten dozue argia. Zuek amatetan dozue argia. ¿Zer egiten dot nik? ¿Zer egiten dozue zuek?

¿Eguzkia nun dago? Zeruan. ¿Noiz ikusten dozue eguzkia? Ugunez. ¿Ikusten ete dogu gabaz eguzkia? ¿Zer ikusten dogu zeruan gabaz? Itargia eta izañak. Ilun dagonean ikusten al dozu ezer? ¿Argi dagonean ezer ikusten ete dozu?

¿Noiz biztuten dogu argia, egunez ala gabaz? Orio argia ala eletrikea daukogu guk emen? (¿orio argia ala tximistaduna ete daukogu guk emen?) Argi-ontzi bategaz egiten dogu argi. ¿Argi-ontzirik ba al daukozu? Ona argi-ontzi bat. Biztu egizu argia mesedez. Ekazu argi-ontzi bat. Eskeñik asko. Biztu egizu tximistargia mesedez. Amatu egizu. Biztu egizu bañero. Eskeñik asko.

Eguzkiak urten egiten dau; eguzkia sartu edo ostendu egiten da. Eguzkiak goizean urtetan dau; arastian (arasaldean) sartzen da. Eguna goizean asi ta gaubean amaitzen da. Gaba arastian asi eta goizean amaitzen yaku. Eguna, gaba. Udan eguna goizeko irurretan asten da. Neguan arastiko bostean asten da gaba.

¿Noiz urtetan dau eguzkiak? (¿noiz yagiten da eguzkia?) Goizean. ¿Noiz ostenduten yaku (¿noiz ostenduten da?) eguzkia? Arastian. ¿Ze ordutan urtetan dau eguzkiak udan? Goizeko lauretan (bostetan); goizetik urten daroa. ¿Ze ordutan urtetan dau neguan? Goizeko zazpiretan (zortziretan); berandu urten daroa. Goiz, berandu (belu). Eguna udan ¿luzeak izaten dira? Eguna neguan ¿luzeak izaten ete dira? ¿Zegaitik izaten eta dira eguna udan luzeak? Eguzkiak goizetik urtetan dau alako (eguzkia goiz yagiten dalako) ¿Gabak neguan, luzeak izaten ete dira? ¿Zegaitik izaten ete dira gabak neguan luzeak? Eguzkia berandu (belu) yagiten dalako. ¿Neguan goizeko bostetan argi egoten da? ¿Udan arastiko seiretan ilun egoten da?

Irakuri ta itz egiteko

Egunaren ogetalau orduak zati bitan erdibiltzen dira: eguna ta gaba. Eguna argi egoten da eta guk ederto ikusi geinke edozer gauza; baña gabaz ilun egoten da ta ez dogu ezer bere ikusten (ezin izaten dogu ezer ikusi), ta argiren bat biztu bear izaten dogu; orioduna edo tximistaduna zerbait ikusi nai baldin badogu.

Zuk diñozu emen ilun dagola orain, tira ba, ona argiontzi bat, biztu egizu mesedez. Biztu egizu tximistargia mesedez. Orain argiak argitu dausku ikasgua. Edozer gauza ikusi geinke orain, argi dago ta. ¿Zek egiten dausku argi orain? ¿Ondo ikusten dozu? Gela edo areto andietan tximistadun argia eukiten dabe, beronek oriodun argia baño argi geyago ta atsegingarriagoa emoten dau ta.

Eguneko argia eguzkiagandik yatorku, zeruan agiri dan eguzkiagandik. Begiratu egizu leyotik ¿ikusten dozu gure gañean zeru urdin edera? Gabaz eguzki ori ostenduta egoten da, ta guk ezin izaten dogu ezer ikusi gure inguruan; baña itargia ta izañak ikusten ditugu zeruan. Izañak asko ta asko dira; ezin dira ezetara bere zenbatu.

Egunaren askereari goiza deritxo ta egunaren amari gaba. Goizean eguzkiak urten egiten dau; arastian, sartu egiten da. Eguzkiak sorkaldetik urten daroa, ta sorkaldetik sartzen da.

Amabietan (eguerdian) eguzkia egoaldean edo egoalderantza egoten da; ipaialdea egoaldearen aurrez-aurre dagon aizealdea da. Sorkaldea; sorkaldea, egoaldea, ta ipaialdea dira ezagutzen ditugun lau aize-alderdiak.

Udan eguzkiak goizetik urten daroa, irurretan edo lauretan (irurak edo laurak inguruan) eta egunak luzeak izan oi dira; baña neguan oso berandu urten daroa, zazpiretan edo beranduago; egunak oso laburak izaten dira.

Egunaz egiten dogu bear (bearean ekiten dautsogu egunaz). Arastian etxeratzen gara; gabaz oyan sartu ta lo egiten dogu; goizean yagi egiten gara, gorputza edo arpegia ta eskuak garbitu egiten ditugu, oraztu egiten gara, yantzi, ta gosaldu egiten dogu.

Eragokunak

1. ¿Zelan zatitu edo erdibitzen dira egunaren ogetalau orduak?
2. ¿Noiz egoten da argi?
3. ¿Orain ilun dago?
4. ¿Nundik yatorku eguneko argia?
5. Eguzkia ¿nun dago?
6. ¿Eguzkiak egiten dauku argirik gabaz?
7. ¿Zelan argituten da ikasgu au gabaz?
8. Gabaz ikusi nai baldin badogu ¿zer egiten dogu?
9. ¿Zer ikusten dozu gabaz zeruan?
10. ¿Zeintzuk dira aizearen lau alderdiak?
11. ¿Noiz urteten dau eguzkiak?
12. ¿Martien ze ordutan urten daroa?
13. ¿Eguzkia udan goizetik ostenduten da?
14. Ze ordutan sartzen da eguzkia orain?
15. ¿Zein urtarotan izaten dira egunak luzeago?
16. ¿Orain gabak

egunak baizen luzeak ete dira? 17. ¿Argi ez baldin badago zuk ikusi zeinkez ondo inguruko gauzak? 18. ¿Noiz biztuten dogu guk argia? 19. ¿Zegaz biztuten dogu argia? 20. ¿Noiz yoaten zara etxera? 21. ¿Zegaz egiten dogu argi? 22. ¿Zer egiten dogu goizean? 21. ¿Ze ordutan gosaltzen dozu? 24. ¿Ze ordurarte egiten dogu bear? 25. ¿Beaía maite dozu? 26. ¿Iretargiaren argitasuna eguzkiarena baizen bizia al da? 27. ¿Tximistargiak oriodun argiak baño argi biziagoa dauko? 28. ¿Noiz egiten dauku argi itargiak? 29. ¿Zenbatu ete leitekez izaíaak? 30. ¿Nundik urteten dau eguzkiak? 31. ¿Nundik sartzen da? 32. ¿Ze ordutan etxeratzen zara zu? 33. Neguan udan baño beranduago etxeratzen zara? 34. ¿Goizetik yagiten zara udan? 35. Nik gaubeko bederatziretan oeratzen naz, ¿berandu da? 36. ¿Ni zu baño beranduago oeratzen naz? 37. ¿Seiretan neguan oindiño argi-argi egoten da eguna? 38. Garagaílean, aíaastiko zortziretan gaba izaten al da?

Eguraldiak

(Eguraldi ona da; eguraldi txara da).

Itzez egitekoa

Zerua ilun agertzen yakunean, odeiz estaldurik egoten da. ¿Zelango margoa euki daroa orduan zeruak? Aírea ¿Zerez estaldurik agertzen yaku orduan zerua? ¿Zelango margodunak izaten dira odehyak?

Zerua odeiz estaldurik agertzen yakunean euria izaten da; euria da. Neguan eduía izaten da saí (eduía da). Eduía zuria da, baña goía.

Zerua urdin dago; eguzkia agiri da zeruan—eguraldi ona da. Euria da; eduía da— eguraldi txara da.

Ona guardasol bat (aterki bat). Euria edo eduía danean aterkia zabaldu daroagu. ¿Aterkirik ba al daukozu? ¿Noiz zabalдутen dozu zure aterkia? ¿Euria ari danean zein margo euki daroa zeruak? ¿Aprílean euri asko

egin daroa? ¿Udan edurik izaten ete da? ¿Neguan izaten da edurik? ¿Zelango margoduna dogu edura? ¿Zerez estaltzen dira neguan etxeak eta kaleak? ¿Zabaltzen ete dituzue aterkiak eguzkia danean? Ez. ¿Zer zabaltzen dozue orduan ba? Eguzkitakoa. Euritakoa (aterkia). Eguzkitakoa. ¿Zer zabaltzen dabe andrak eguzkia danean? ¿Zerua margo areaz agiri danean eguzkirik egiten ete dau?

¿Eguraldi ona al da gaur? ¿Eguraldi txara danean urteten dozu kalera? Eguraldi txara danean ¿zelango margoa euki daroa zeruak? ¿Zelango eguraldia eginten dau gaur, ona ala txara?

Udan soñeko gitxi iminten ditugu; neguan bariz, soñeko askogaz ibilten gara. Udan etxeko leyo ta ateak zabal-zabalik eukiten ditugu; neguan bariz, sutondoan yarita sari egon oi gara ipuñak esan edo entzuten. Udan bero egiten dau (bero da), neguan bariz, otz egiten dau (otz izaten da). ¿Neguan kalean ibilten zaree? ¿Agostuan bero izaten da? ¿Urtaillean bero izaten ete da? ¿Apirka'ren erdian dagozan erietan bero izaten al da? ¿Ipañaldeko lur egalean otz izaten al da?

Soñeko asko iminten baldin badituzu bero izaten zara. Neguan gañeko soñeko barik urten ezkerro kalera, otz izaten zara. ¿Bero izaten ete gara udan eguzkitatik ibili ezkerro? Neguan etxeko leyoak zabaldu ezkerro ¿otz izaten ete gara?

Etxe baten. Kalean, etxean, bero da, otz da.

Sutontzia beroegi baldin badago zuk ezin dautsozu ukutu. Sopea otzegi egon ezkerro ez da ona izaten. Zuk ezin izaten dozu artu kafea beroegi egon ezkerro (ezketiño.

¿Kafe otza atsegin yatzu? Ukutu egiozu sutontziari ¿bero ala otz dago? ¿Orain zu otz ala bero zara? (Ni ez naz ez otz ez bero, ederto aurkizen naz). ¿Gela onetan bero ala otz daukozue? (Ez dogu susmetan ez otz ez bero, ederto aurkitzen gara bertan).

Ipañaldeko lur egalean neguan ta udan otz egiten dau, egunean-egunean egiten dau otz luñeko alderdi aretan, ez dau sekula bere berorik egiten bertan.

Bilbo'n neguan ikusten dogu edur apurtxoren bat noizean bein; udan ez dau bein bere edurik egiten.

¿Martien edurik egiten ete dau Bilbo'n? Bai, batzuetan egiten dau zerbait. ¿Agostuen edurik egiten ete dau? Ez, Agostuen ez dau inoiz bere, edurik egiten. ¿Irakasleak egunero egiten dau euskeraz ikastaldia emoten daragoyon bitartean? Bai, egunean-egunean (egunero). ¿Berak inoiz egiten dau erdera apuren bat? Ez, sekula bere ez (inoiz bere ez). ¿Zegaitik ori? Berlitz deritxon irakasbidea darabilen irakasleak beti egin bear izaten dautselako euren ikasleei eurek, ikasi nai daben izkuntzan, eta ez ikasleak lendik dakien izkuntzan; ezin dabe inoiz bere, ikasleak dakien izkuntza eskolan erabili. Bilbon saritxo izaten da euria (Bilbo euritsua da) Iruña'n gitxian izaten da euria (Iruña ez da euritsua); geyenetan eguraldi ona izaten da Iruña'n.

¿Egunean-egunean bazkaltzen dozu ordu berean? Ez, geyenetan amabietan bazkaltzen dot; baña batzuetan ordubatetan bere bai; beranduago gitxitan.

Irakuri ta itz egiteko

Zerua afea edo rabaña agiri da; odeiz estaldurik dago; ur iantakada lodiak eta andiak catoz goitik beera, euria da (euria ari da). Zabaldu egizu euritakoa. Orain ez gara bustiten gorputzetik beintzat, baña ibilteko aro txarra dago, kalea urez beterik agiri da ta etzera etxera yoan bearko dogu, kanpotik ibilteko eguraldi txarra dago ta.

Gela onetan ederto ogon leiteke, giro ona dago, emen egoteko. Yantzi bustiak kendu (soñeko bustiak kendu) eta legorak iminten ditugu (sikuak). ¡Au da eguraldiaren txarra! ¡Ikusi! ora nun asten dan edura oster. Oraingo aldirako eguraldi txarak (denpora txarak) egiten ditu; Aprilean sartuta gagoz, baña au Abenduko eguraldien antzekoa dogu, otz andia egiten dau benetan.

Yari zaitez suto doan eta berotu zaitez. Sua oso motel dago. ¡Yon!, bota egiozu ikatz apurtxo bat suari. ¿Otz

zaree ala? Imiñi egizuz oñak sutondoan (sartu egizuz anakak barurago) berotuteko. ¿Epeldu zara? ¿Berotu zara? Eskerik asko oraintxe ederto nago (ederto aurkitzen naz. Anketako otza txara izaten da oso. Ni gaizki aurkitzen naz anketako otza daukodanean.

Begira ona. Zelango aizea dabilen kanpoan, gizon orek bere kapela eskuan artu bear izan dau aizeak eroan ez dagion. Aize au oso iguingarria da, baña beronek eroango ditu odehyak beragaz euria meztuten asi da. Geratu da euria. Orain ez da euririk. Ateri da. Atertu dau.

Eragokunak

1. Eguraldi txara danean ¿zelango margoa izaten dau zeruak? 2. ¿Zerez estaltzen da zerua? 3. ¿Orain euria da? 4. ¿Zer yausten da zerutik lurera neguan? 5. Kaleak urez beterik dagozanean ibilteko aro ona izaten da? 6. Euriagaz ez bustitzeko ¿zer eroaten dogu eskuan? 7. Eta eguzkiagaz ez baltzitateko ¿zer? 8. ¿Zelango denporea egiten dau gaur? 9. ¿Eguraldi txara danean urtente dozu etxetik? 10. ¿Beró andia egiten ete dau gela onetan? 11. ¿Otz egiten ete dau emen? 12. ¿Zein ilabetetan egiten dau edura? 13. ¿Otz zara? 14. ¿Zegaz berotuten dogu gelean neguan? 15. ¿Lur egaletan sua egiten dabe gizonak udan? 16. ¿Zegaz egiten ete dabe sua? 17. ¿Zer egiten dogu guk otza kentzeko? 18. ¿Nundik dator beroa? 19. ¿Eguzkia neguan udan baizen epel egoten da? 20. Ibilteko aro txara izaten da kalean euria danean? 21. ¿Nun yarten zara berotuteko? 22. ¿Aize andia dabilenean atsegin izaten yatzu etxetik urtetea? 23. ¿Zek erabilten ete ditu odehyak leku batetik bestera? 24. ¿Zein ilabetetan egiten ete dau aize andia? 25. ¿Zein ilabetetan iminten dituzue yantzi lodiak? 26. ¿Iruña'n zelango eguraldia egiten ete dau geyenetan? 27. ¿Bilbo'n izaten ete da edurik zezeilean? 28. Aprilean edur geyago eginte dau? 29. ¿Agostuen egiten dau arean edurik? 30. ¿Beti, egiten ete dau otz iparaldeko lur egalean? 31. Gitxitan izaten ete da

euria Bilbo'n? 32. ¿Gure irakasleak egiten dausku escolan erderarik arean? 33. ¿Zegaitik egiten dausku beti euskeraz? 34. ¿Egunero egin bear dausku berak guri euskeraz eskolan? 35. ¿Berak gura izan ezkeru erabili leike enderea eskolan? 36. ¿Zer ordutan bazkaltzen dozu zuk geyenetan? 37. ¿Inoiz bazkaltzen dozue beranduago?

Aldi Igaroa

Geyenetan, ia egunero, amabietan bazkaltzen dot. Atzo arañegun, lengo astelenean, ordubatetan bazkaldu neban.

Ez neban atzo nik amabietan bazkaldu, ordu batetan baño.

Nik artu dot gaur papela; nik artu neban atzo ingia.

Neuk artzen dot oraintxe ingia; neuk artu dot len ingia; neuk esaten dot egunero ikaskaya; neuk esaten neban egunero ikaskaya.

Zeuk esaten zenduan egunero buruz ikaskaya. ¿Zeuk esaten zenduan buruz egunero ikaskaya? Bai, neuk esaten neban egunero buruz ikaskaya.

Esaten neban, esaten zenduan, esaten eban, esaten genduan, esaten zenduen, esaten eben. Esan neban, esan zenduan, esan eban, esan genduan, esan zenduen, esan eben. Esango neban, esango zenduan, esango eban, esango genduan, esango zenduen, esango eben.

Nik zabaltzen dot oraintxe nire idaztia; neuk zabaldu neban atzo nire idaztia.

Zabaldu egizu zure liburua. ¿Zeuk zabaldu dozu zure idaztia? Bai, neuk zabaldu dot nire idaztia. ¿Zeuk zabaldu zenduan atzo zure idaztia? Bai, neuk zabaldu neban atzo nire idaztia.

Itxi egizu zure idaztia. ¿Zeuk itxi al dozu zure idaztia? Bai, neuk itxi dot neure idaztia. ¿Zeuk itxi al zenduan atzo zure idaztia? Bai, neuk itxi neban atzo nire idaztia.

Neuk itxi neban atzo nire idaztia; zeuk itxi zenduan zurea. Ibañondo jaunak itxi eban berea, geuk, zeuk eta bjok, itxi genduan gurea, zuek itxi zenduen zuena, eta eurek itxi eben eurenena. Ez neban neuk itxi atzo nire idaztia, zeuk ez zenduan itxi zurea, berak ez eban itxi berea, geuk ez genduan itxi geurea, zeuk ez zenduen itxi zuena, la eurek ez eben itxi eurenena.

Neuk izten dot nire liburua; neuk itxi dot nire liburua; neuk izten neban nire idaztia egunero; neuk itxi neban nire idaztia atzo; bere idaztia izten izan dau; bere idaztia itxi izaten dau.

Izten izan dot, izten izan dozu, izten izan dau, ta abar
Itxi izaten dot, itxi izaten dozu, itxi izaten dau, ta abar.

Zabaltzen izan dot, zabaltzen izan dozu, zabaltzen izan dau, ta abar.

Zabaldtu izaten dot, zabaldtu izaten dozu, zabaldtu izaten dau, ta abar.

Irakasleak euskeraz egiten dau eguneroko ikastaldia emoteko. Atzo berak euskeraz egin eban; ez eban berak euskeraz egin atzo. Ikasleak euskeraz egiten dabe, eurek ez dabe erderaz egiten.

¿Zein egunetan emoten dozue zuen ikaskayak? Zuek emoten dozue ikaskai bat oraintxe. Zuek lengo asteleanean emon zenduen ikaskai bat. ¿Zuek emon zenduen atzo ikaskai bat? Bai, geuk emon genduan atzo ikaskai bat. Ez, guk ez genduan atzo ikaskairik emon. ¿Artzen dozu zuk kaferik goizetan? ¿Artu zenduan zuk kaferik atzo goizean? Bai, artu neban nik kafea atzo goizean. Ez, nik ez neban artu kaferik atzo goizean.

Ikaskaya emonda gero ¿zer egiten dogu guk? Berba egiten dogu, ta irakurri ta idatzi bere bai. ¿Zer egin genduan guk atzo ikaskaya amaituta gero? Berba egin genduan ta irakurri ta idatzi bere bai. ¿Zer egin eban irakasleak atzo, ikaskaya amaitu ondoren? Berba egin eban, eta bai ta irakurri idatzi ta ikasleei gauzak itandu bere. Ta ikasleak ¿zer egin eben? Berba egin eben eta bai ta irakurri, idatzi ta irakaslearen itaunei erantzun bere.

Ibañondo jaunari berbarik egin zeuntsoa atzo? Bai, egin neutson (neutsan).

Berba egin neutsan, berba egin zeuntsan, berba egin eutsan, berba egin geuntsan, berba egin zeuntsoen, berba egin euntsen.

Berba egin zeunstan, berba egin eustan, berba egin zeunsten, berba egin eusten.

Berba egin neutzun, berba egin eutzun, berba egin geuntzun, berba egin eutzuen.

Berba egin zeunskun, berba egin euskun, berba egin zeunskuen berba egin euskuen.

Berba egin neutsen, berba egin zeuntsen, berba egin eutsen, berba egin geuntsen, berba egin zeuntseen, berba egin eutseen.

Idazki bat egin neutsan atzo irakasleari. Idazki bat egin eustan atzo irakasleak niri. Idazki bat egin geuntsen atzo ikasleei. ¿Nok egin eutzun atzo idazki bat? Irakasle jaunak egin eustan. Eta nik egin neutsan beste bat berari. Ikasleak egin eutsoen idazki bat irakasle jaunari, eta berak egin eutsen beste bat ikasleei.

Idazki bat egin dautsat	gaur.	Idazki bat egin neutsan	atzo.
»	»	» dautsazu	» » » zeuntsan »
»	»	» dautso	» » » eutsan »
»	»	» dautsagu	» » » geuntsan »
»	»	» datsazue	» » » zeuntsoen »
»	»	» dautsoe	» » » eutsoen »

Idazki bat egin daustazu	gaur.	Idazki bat egin zeunstan	atzo.
»	»	» daust	» » » eustan »
»	»	» daustazue	» » » zeunsten »
»	»	» dauste	» » » eusten »

Idazki bi egin dautzudaz	gaur.	Idazki bi egin neutzuzan	atzo.
»	»	» dautzuz	» » » eutzuzan »
»	»	» dautzuguz	» » » geuntzuzan »
»	»	» dautzuez	« » » eutzuezan »

Idazki bat egin dauskuzu	gaur.	Idazki bat egin zeunskun	atzo.
»	»	» dausku	» » » euskun »
»	»	» dauskuzue	» » » zeunskuen »
»	»	» dauskue	» » » euskuen »

Idazki bat egin dauskuzu gaur. Idazki bat egin zeunskun atzo
 » » » dausku » » bi » euskun »
 » » » dauskuzue » » bat » zeunskuen »
 » » » dauskue » » bi » euskuen »

Idazki bat egin dautzuet gaur. Idazki bat egin neutzuen atzo
 » bi » dautzuedaz » » bi » eutzuezan »
 » bat » dautzuegu » » bat » geuntzuen »
 » bi » dautzueez » » bi » eutzueezan »

Idazki bat egin dautset gaur. Idazki bat egin neutsen atzo.
 » » » dautsezu » » » » zeuntsen »
 » bi » dautsez » » bi » eutsezan »
 » » » dautseguz » » » » geuntsezan »
 » bat » dautsezue » » bat » zeuntseen »
 » » » dautsee » » » » eutseen »

Idazki bat egin dot gaur, idazki bi egin ditut gaur;
 idazki bat egin neba atzo, idazki bi egin nituan (neba-
 zan) atzo, ta abar.

Gaur ikusi zaitut kalean; atzo ikusi zindudazan
 kalean.

Gaur ikusi nozu kalean. Atzo ikusi ninduzun kalean
 » » nau » » » » ninduan »
 » » nozue » » » » ninduzuen »
 » » nabe » » » » ninduen »

Gaur ikusi zaitut kalean. Atzo ikusi zindudazan kalean
 » » zaitu » » » » zinduzan »
 » » zaitugu » » » » zinduguzan »
 » » zaitue » » » » zinduezan »

Gaur ikusi dot aita kalean. Atzo ikusi neban aita kalean
 » » dozu » » » » zenduan »
 » » dau » » » » eban »
 » » dogu » » » » genduan »
 » » dozue » » » » zenduen »
 » » dabe » » » » eben »

Gaur ikusi gaituzu kalean. Atzo ikusi ginduzuzan kalean
 » » gaitu » » » » ginduzan »
 » » gaituzue » » » » ginduzuezan »
 » » gaitue » » » » ginduezan »

Gaur ikusi	zaituet	kalean.	Atzo ikusi	zinduedazan	kalean
»	»	zaitue	»	»	zinduezan
»	»	zaituegu	»	»	zindueguzan
»	»	zaituee	»	»	zindueezan

Gaur ikusi ditut (dodaz) idaztiak eskolan.

»	»	dituzu (dozuz)	»	»
»	»	ditu (dauz)	»	»
»	»	ditugu (doguz)	»	»
»	»	dituzue (dozuez)	»	»
»	»	ditue (dabez)	»	»

Atzo ikusi nituan (nebezan) idaztiak eskolan.

»	»	zenduzan	»	»
»	»	zituan (ebazan)	»	»
»	»	genduzan	»	»
»	»	zenduezan	»	»
»	»	zituen (ebezan)	»	»

Gauza bat esan dot gaur, gauza batzuk esan ditut (dodaz) gaur. Gauza bat esan neban atzo, gauza batzuk esan nituan (nebazan) atzo, ta abar.

Gauza bat esan dautzut gaur, gauza batzuk esan dautzudaz gaur; gauza bat esan neutzun atzo, gauza batzuk esan neutzuzan atzo, ta abar.

¿Ze ordutan bazkaltzen dozu zuk? ¿Gaur goizean yan dozu okelarik? ¿Zer edaten dozu zuk katiluan? Atzo gaubean edan zenduan zuk ardaorik? Anderaño ¿emon dozu gaur ikaskairik? ¿Atzo emon zenduan ikaskairik? ¿Lengo astelenean emon genduan guk ikaskairik? ¿Orain eskolan zagoz? ¿Atzo egon ziñian eskolan? Atzo gaubean yoan ziñian antzokira? ¿Egon ziñian Iruña'n 1913'gañen urtean?

Egon naz gaur, atzo egon nintzan; egon zara gaur, atzo egon ziñian; egon da gaur, atzo egon zan; egon gara gaur, atzo egon giñian; egon zaree gaur, atzo egon ziñeen; gaur egon dira, atzo egon ziran.

Lengo urte baten Iruña'n yazo zan. Emen irakuñik dogun? lengo urte baten Iruña'n yazo zan.

¿Gaur ba dago eguzkirik? ¿Atzo egon zan eguzkirik? Anderaño, ¿zeuk egin ete dozu zeure kapela? ¿Zeuk egin zenduan zeure kapela.

Neuk dot, zeuk dozu, berak dau, geuk dogu, zeuek dozue, eurek dabe. Artu dot, artu dozu, ta abar. Artu neban, artu zenduan, ta abar. Bazkaldu dot, bazkaldu dozu, ta abar. Bazkaldu neban, bazkaldu zenduan, ta abar. Berba egin dot, berba egin dozu, ta abar. Berba egin neban, berba egin zenduan, ta abar. Irakuñi dot, irakuñi dozu, ta abar. Irakuñi neban, irakuñi zenduan, ta abar. Izan dot, izan dozu, ta abar. Izan neban, izan zenduan, ta abar. Idatzi dot, idatzi dozu, ta abar. Idatzi neban, idatzi zenduan, ta abar. Entzun dot, entzun dozu, ta abar. Entzun neban, entzun zenduan, ta abar. Yan dot, yan dozu, ta abar. Yan neban, yan zenduan, ta abar. Edan dot, edan dozu, ta abar. Edan neban, edan zenduan ta abar. Izan naz, izan zara, ta abar. Izan nintzan, izan zintzan, ta abar. Egin dot, egin dozu, ta abar. Egin neban, egin zenduan, ta abar. Zabaldu dot, zabaldu dozu, ta abar. Zabaldu neban, zabaldu zenduan, ta abar. Izi dot, izi dozu, ta abar. Izi neban, izi zenduan, ta abar. Itaundu dot, itaundu dozu, ta abar. Itaundu neban, itaundu zenduan ta abar. Erantzun dot, erantzun dozu, ta abar. Erantzun neban, erantzun zenduan, ta abar.

¿Zelan imiñi zenduan ba? Ba..... nik, ortxe dagon legez. Ementxe dago, ortxe dago, antxe dago. Ementxe dagon legez, ortxe dagon legez, antxe dagon legez.

Oraingo ta lengo aldiak

¿Nun izan gintzazan atzo?

Itzez egitekoa

Egunero yoaten naz eskolara. Atzo eskolara yoan nintzan (eskolan izan nintzan atzo). Domekan eleizan izan ziñian zu. Lengo domekan eleizan izan ziñian zu. Eguñola jauna urtean-urtean yoaten da (izaten da) Algortara, (Algortan), Irailean. Lengo urtean Agostuen izan zan (egon zan), (yoan zan). Biziola andrea gugaz yoan zan. Sari yoaten gara gu antzokira. Atzo gaubean yoan gintzazan antzokira. Gu ez gintzazan yon antzokira arañegun.

Oraintxe noa, oraintxe zoaz, oraintxe doa, oraintxe goaz, oraintxe zoaze, oraintxe doaz. Atzo lauretan kaletik niñoyan, atzo lauretan kaletik ziñoyozan, atzo lauretan kaletik yoyan, atzo lauretan kaletik giñoyazan, atzo lauretan kaletik ziñoyezan, atzo lauretan kaletik yoyazan

Gaur yoan naz; atzo yoan nintzan. Gaur yoan zara; atzo yoan ziñian. Gaur yoan da; atzo yoan zan. Gaur yoan gara; atzo yoan gintzazan. Gaur yoan zaree; atzo yoan ziñeen. Gaur yoan dira, atzo yoan ziran.

Oraintxe nator, oraintxe zatoz, oraintxe dator, oraintxe gator, oraintxe zatoze, oraintxe datoz. Atzo lauretan kaletik nentorñan, atzo lauretan kaletik zentozan, atzo lauretan kaletik etorñan, atzo lauretan kaletik gentozan, atzo lauretan kaletik zentozen atzo lauretan kaletik etozan.

Gaur etorñi naz, atzo etorñi nintzan, ta abar.

Eskolan nabil, eskolan zabiltz, eskolan dabil, eskolan gabiltz, eskolan zabilitze, eskolan dabiltz. Atzo lauretan kaletik nenbilan, atzo lauretan kaletik zenbiltzan, atzo lauretan kaletik ebilan, atzo lauretan kaletik genbiltzan, atzo lauretan kaletik zenbiltzen, atzo lauretan kaletik ebiltzan.

Gaur eskolan ibili naz, atzo ibili nintzan, ta abar.
Orain ementxe nago, orain ementxe zagoz, orain
ementxe dago, orain ementxe gagoz, orain ementxe zago-
ze, orain ementxe dagoz. Atzo lauretan kalean nengoan,
atzo lauretan kalean zengozan, atzo lauretan kalean egoan,
atzo lauretan kalean gengozan, atzo lauretan kalean zen-
gozen, atzo lauretan kalean egozan.

Gaur egon naz, atzo egon nintzan, ta abar.

Ona naz, ona zara, ona da, onak gara, onak zaree,
onak dira. Len ona nintzan, len ona ziñian, len ona zan,
len onak giñian, len onak ziñien, len onak ziran.

Gaur ona izan naz, atzo ona izan nintzan, ta abar.
Merkatu eguna zan, eguraldia ilun-ilun egoan.

Sartu naz gaur, lengo egun baten sartu nintzan, ta
abar. Bilbo'ko denda baten sartu zan lengo egun baten,
(lengo baten). emakumetxo bat.

¿Izan ziñien atzo gaubean antzokian? ¿Etoñi ziñan
atzo ona? ¿Yoan ziñan lengo astelenean etxera? ¿Ze or-
dutan sartu zara emen? ¿Ze ordutan etortzen dira ikas-
leak eskolara? ¿Zein urtetan yoan zan Elkano munduari
bira egiten? ¿Zein ilabetetan urten eban? ¿Zein ilabetetan
etoñi zan atzera? ¿Zenbat denpora emon eban bira ori
egiten? ¿Etoñi gintzazan atzo ona gu? ¿Zenbat denpora
egoten gara gu eskolan? Zure lagunak ta zuk igon zen-
duen lengo baten Gorbeya'ra. Gero yatzi ziñien.

¿Zegaitik ez ziran etoñi ona Etxebeste jauna ta Etxe-
nike andrea lengo astean?

Ez dagoz Euskalerian, España aldera yoan ziran
lengo ilean. Ni yoan nintzan eurei agur egiten bultzira.

¿Ze ordutan urten zenduan Bilbo'tik?

Goizeko amañetan urten genduan eta arastiko irure-
tan eldu gintzazan atzera Bilbo'ra. Bost ordu emon gen-
duazan bidean.

Ba dakit, ikaskaya, ba dakizu ikaskaya, ba daki
ikaskaya, ba dakigu ikaskaya ba dakizue ikaskaya, ba
dakie ikaskaya. Gaur ba dakit ikaskaya, atzo ba nekian
ikaskaya. Gaur ba dakizu ikaskaya, atzo ba zenkian ikas-
kaya. Gaur ba daki berak ikaskaya, atzo ba ekian ikas-
kaya. Gaur ba dakigu ikaskaya, atzo ba genkian ikaska-

ya. Gaur ba dakizue ikaskaya, atzo ba zenkien ikaskaya. Gaur ba dakie ikaskaya, atzo ba ekien ikaskaya.

Atzo ez nekian ikaskaya baña gaur ba dakit, atzo ez zenkian ikaskaya, baña gaur ba dakizu; atzo ez ekian ikaskaya, baña gaur ba daki; atzo ez genkian ikaskaya, baña gaur ba dakigu; atzo ez zenkien ikaskaya, baña gaur ba dakizue; atzo ez ekien ikaskaya, baña gaur ba dakie.

¿Ba dakizu gaur ikaskaya? Bai, jauna, gaur ba dakit. ¿Atzo ba zenkian ikaskaya? Ez, jauna, atzo ez nekian ta abar.

Idazti au ez da nirea, baña nik darabilt. Idatzi ori ez da zurea ta ¿zelan darabilzu zuk? Nik ez darabilt idazti au jauna, Ibañtxebeak darabil, berea da (berena da). Ez da gurea, baña guk darabilgu idazti au. ¿Zelan darabilzue idazti ori zuona izan barik? Ez, ez darabilgu guk, jauna, orék darabile.

Neuk darabilt gaur, nik nerabilan atzo; zeuk darabilzu gaur, zuk zerabilan atzo; berak darabil gaur, berak erabilan atzo; geuk darabilgu gaur, geuk gerabilan atzo; zuek darabilzue gaur zuok zerabilen atzo; eurak darabile gaur, eurak erabilen atzo.

¿Zer darabilzu? Nik ez dot ezer bere egin jauna, au izan da.

Neuk artzen dot kutxea mai gañetik eta arki gañera daroat (daroyat), zeuk daroazu (daroyazu), berak daroa (daroya), geuk daroagu (daroyagu), zuek daroazue (daroyazue) eurak daroe (daroye).

Nik oraintxe daroat, atzo lauretan neroyan; zeuk oraintxe daroyazu, atzo lauretan zeroyan; berak oraintxe daroya, atzo lauretan eroyan; guk oraintxe daroagu, atzo lauretan geroyan; zuek oraintxe daroazue, atzo lauretan zeroyen: eurek oraintxe daroye, atzo lauretan eroyen.

Gauza bat daroat, gauza batzuk daroadaz; gauza bat neroyan, gauza batzuk neroyazan, ta abar.

Idazti bat dakat, idazti bat nekañan; idazti bat dakazu, idazti bat zekañan; idazti bat dakar, idazti bat ekañan; idazti bat dakagu, idazti bat genkañan; idazti

bat dakazue, idazti bat zenkañen; idazti bat dakañe, idazti bat ekañen.

Idazti bat dakat, idazti bi dakadaz; idazti bat nenkañan, idazti bi nekazan, ta abar.

¿Zer diñot? ¿Zer diñozu? ¿Zer diño? ¿Zer diñogu? ¿Zer diñozue? ¿Zer diñoie? Neuk niñoan atzo, zeuk ziñoan, berak iñoan, geuk giñoan, zuek ziñoen, eurek iñoen.

Zuk diraustazu, berak diraust, zuek diraustazue, eurek dirauste.

Nik dirautzut, berak dirautzu, guk dirautzugu, eurek dirautzue.

Nik dirautsat, zuk dirautsazu, berak dirautsa, guk dirautsagu, zuek dirautsazue, eurek dirautsoe.

Zuk dirauskuzu, berak dirausku, zuek dirauskuzue, eurek dirauskue.

Nik dirautzuet, berak dirautzue, guk dirautzuegu, eurek dirautzuee.

Nik dirautset, zuk dirautsezu, berak dirautse, guk dirautsegu, zuek dirautsezue, eurek dirautsee.

Berak diraust oraintxe, berak ziraustan atzo. Berak dirautzu oraintxe, berak zirautzun atzo. Berak dirautsa oraintxe, berak zirautsan atzo. Berak dirausku oraintxe, berak zirauskun atzo. Berak dirautzue oraintxe, berak zirautzuen atzo. Berak dirautse oraintxe, berak zirautsen atzo.

Zuk diraustazu oraintxe, zuk ziraustazun (?) atzo. Zuk ziraustan; berak ziraustan; zuek zirausten, eurek zirausten; zeuk zirauskun, berak zirauskun; zuek zirauskuen, eurek zirauskuen; zeuk zirautsan, berak zirautsan; zuek zirautsoen, eurek zirautsoen, ta abar.

Gero aldia

Itzez egitekoa

Gaur ikasi dozu ikaskaya, atzo ikasi zenduan (zendun) ikaskaya.

Biar ikasiko dozu ikaskaya.

¿Gaur ikasi dozu zuk ikaskaya? Bai, gaur ikasi dot nik ikaskaya.

¿Atzo ikasi zenduan zuk ikaskaya? Bai, atzo ikasi neban nik ikaskaya.

¿Biar ikasiko dozu ikaskaya? Bai, biar ikasiko dot nik ikaskaya. Ez, biar ez dot ikasiko ikaskaya (ez dot biar ikaskaya ikasiko).

¿Irakasleak gaur agindu dautzuz ikaskai batzuk?

¿Irakasleak atzo agindu eutzuzan ikaskai batzuk?

¿Irakasleak biar aginduko dautzuz ikaskai batzuk? (¿biarko aginduko dautzuz ikaskai batzuk?). Bai, biarko aginduko daust ikaskai bat. Ez, ez daust biarko ikaskairik aginduko.

¿Egunero yaten dogu guk? ¿Atzo yan genduan guk?

¿Biar yango dogu? Bai, biar yango dogu. Ez, ez dogu biar yango.

¿Ikasleak egunero etorten dira eskolara? ¿Etoñi ziran atzo eskolara?

¿Biar etoñiko dira ikasleak eskolara? Bai etoñiko dira. Ez, ez dira etoñiko.

¿Zer egingo dozu zuk biar? ¿Zer egingo dau berak?

¿Zer egingo dogu guk? ¿Zer egingo dozue zuek? ¿Zer egingo dot nik? ¿Zer egingo dabe eurek?

Berba egingo dot nik biar, idatziko dot (idatzi egingo dot), biar irakuñiko dot, biar yango dot, biar edango dot.

Berak berba egingo dau, berak idatziko dau, berak irakuñiko dau, berak yango dau, berak edango dau.

Berba egingo dogu, idatziko dogu, irakuñiko dogu, yango dogu, edango dogu.

Berba egingo dozu, idatziko dozu, irakuriko dozu, yango dozu, edango dozu.

Berba egingo dozue, idatziko dozue, irakuriko dozue, yango dozue, edango dozue.

Berba egingo dabe, idatziko dabe, irakuriko dabe, yango dabe, edango dabe.

Ni sartuko naz, ni yoango naz, ni etoriko naz, ni egongo naz.

Bera sartuko da, bera yoango da, bera etoriko da, bera egongo da.

Gu sartuko gara, gu yoango gara, gu etoriko gara, gu egongo gara.

Zu sartuko zara, zu yoango zara, zu etoriko zara, zu egongo gara.

Zuek sartuko zaree, zuek yoango zaree, zuek etoriko zaree, zuek egongo zaree.

Eurek sartuko dira, eurek yoango dira, eurek etoriko dira, eurek egongo dira.

¿Irakuriko dozu biar goizean egunerokoa? ¿Idatziko dozuz idazki batzuk gaur gaubean? ¿Biar gaubean yagon dozu okelarik? ¿Ardaorik edango dozu? ¿Etoriko zara biar? Urengo ikaskayan ¿zein idazti irakuriko dogu? ¿Zer irakuriko dozue emen? ¿Noiz etoriko da irakaslea? Ementxe gagoz gaba noiz etoriko dan begira. Datoñen astean etoriko dira. Gaur ez dira etoriko, biar etoriko dira aurki.

(Eukiko dot, eukiko dozu, eukiko dau, eukiko dogu, eukiko dozue, eukiko dabe.

Daukat, dauazu, dauko, daukagu, daukazue, daukoe. Nekan, zeunkan, eukan, geunkan zeunkoen, eukoen.

Eukiten dot, egunero eukiten dot idazki bat, egunero eukiten dozu, ta abar.

Egunero eukiten neban idazki bat, egunero eukiten nituan idazki bi, ta abar.

Gaur euki dot idazki bat, gaur euki dozu idazki bat, eta abar.

Atzo euki neban idazki bat, atzo euki zenduzan idazki bi; ta abar.

Biar eukiko dot idazki bat eskuan, biar eukiko dozu, ta abar.

Anderaño, ¿ba daukozu idazkirik? Bai, ba daukat. Ez, ez daukat.

Ikasten diñardut, ikasten diñarduzu, ikasten diñardu, ikasten diñardugu, ikasten diñarduzue, ikasten diñardue. Ikasten daragoyot, ikasten daragoyozu, ikasten daragoyo, ikasten daragoyogu, ikasten daragoyozue, ikasten daragoyoe.

Diñardut (daragoyot), diñarduzu (daragoyozu), ta abar.

Gaur yazo da Bilbo'n atzo yazo zan Durango'n. Lengo urte baten Durango'n yazo zan.

Izango naz, izango zara, izango da, izango gara, izango zaree, izango dira.

'n 'la

Ona nintzan, ona ziñian, ona zan, onak giñian, onak ziñien, onak ziran.

Esan dot, esan dozu, esan dau, esan dogu, esan dozue, esan dabe.

Atzo esan neban, atzo esan zenduan, atzo esan eban, atzo esan genduan, atzo esan zeduen, atzo esan eben.

Ona zala esan neban, ona zala esan zenduan, ona zala esan eban, ta abar.

Ona izango zala esan neban, ona izango zala esan zenduan, ona izango zala esan eban, ta abar.

Ona izan zala esan neban, ona izan zala esan zenduan, ona izan zala ezan eban, ta abar.

Emen irakuñi dogu gauza bat. Emen irakuñi dogun gauzea. Mai gañetik artu dot kutxa bat. Auxe da mai gañetik artu dodan kutxea, orixe da mai gañetik artu dozun kutxea, axe da mai gañetik artu dauan kutxea, ta abar.

Mai gañetik artu doguna, mai gañetik artu dozuna, ta abar.

¿Zer da mai gañetik artu dodana? ¿Zer da mai gañetik artu dozuna? Mai gañetik artu duana ¿zer da? Auxe da mai gañetik artu dozuna, orixe da mai gañetik artu dauana, axe da mai gañetik artu dozuena.

Emen irakuriko dozuena, lengo urte baten Durango'n yazo zan. ¿Zer yazo zan lengo urte baten Durango'n? Emen irakuriko doguna yazo zan lengo urte baten Durango'n. Ementxe irakuriko doguna yazo zan. Ementxe irakurí doguna yazo zan.

Ementxe irakurí doguna lengo urte baten Durango'n yazo zala esan dogu. ¿Nok esan dau ori? Guk esan dogu ori. ¿Zer esan dozue zuek? Emen irakurí doguna lengo urte baten Durango'n yazo zala. Ez zan zayo. Ez dogu irakurí. Durango'n yazo zana ez dogu guk irakurí. Emen irakurí doguna ez zan Durango'n yazo, Bilbo'n baño.

Gizon bat sartu zan, emakume bat eta gizon bat sartu ziran Artekale'ko denda baten. ¿Nun sartu ziran? Denda baten sartu ziran andra-gizonak.

Biar yazoko da. Etzi yazoko da. Etxidamu yazoko da, ta abar.

Tximistargi baria

(Yazorikoa)

Emen irakuriko dozuena, gaur goizean Durango'n yazo da.

Merkatu eguna izan da; eguraldia ilun-ilun egon da, emakumetxo bat sartu da Artekaleko saloki edo denda baten, eta ikusirik tximistargi makatza, apur baten argi ari begira-begira egon, eta esan dautso etxeko-andrearari.

¡Ene! ¡Au da argiaren edera! ¡Egundo onakorik!

¿Gustetan yatzu, Ana-Mari?

...bai, Polito dao kristalezko bere ontzitxo oretan. ¿Zenbat kostetan da onako bat?

Bost eREAL.

Bat erosiko neuke. ¿Nun saltzen ete dira?

Neuk daukodaz ementxe. ¿Gura dozu bat ala?

Bai, imiñistazu bat. Sekuleko ikarea artu bear daure (dabe) Kosanton gureak eta mutilek, gaur gabeen argi dotore au imiñi dagidanean gure subeteen.

Imiñi dau argi - makatza polito - polito bere zimera-txoan eta agur esanaz yoan da Ana-Mari ona, lau urteko umeak baño gaiztotasun geyago ez daukon emakumetxo zintzoa.

Gaubean oña nun agertu dan bera artekaleko denda artan (aretan) eta esan dautso etxeke-andreari:

Ara ba, len eroan dodan argi-ontzitxoia ez da ona izan edo...

¿Ez?

Neu pozañen eldu naz etxera, ta estuen egon naz gaba noiz etofiko dan gure gizonok ikeratuta izteko, ta esakerea dan legez, nire poza pozura yoan da. Imiñi dot argitxo au ta lenbeste ilun. Burle egin dauste sano gure gizonok esaten izan dabela, eretziñearen alderako ez da-gola ondiño argirik eta ¡ene! ¡ene!

¿Fundiduta egon ete da ba? ¿Ekañi dozu bonbilea?

¿Zera? ¿Argi eitekoa? Bai... ara...

Saloki-andreak artu ta imiñi dau beste makatzaren lekuan, berau kenduta, ta ederto argi egin dau.

¿Ikusten dozu Ana-Mari, zein polito?

¡Andie da gero!

¿Zelan imiñi dozu ba?

Nik ba... ortxe dagon legez, goiko kuartueko untze batetik abarka kordelaz dingilizke.

Baña, Ana-Mari, Jaungoikoak parkatu daistala, letrezidaderik ezpadaukozue onek ez dautzue balio.

Artu dautso argi-makatza saloskari edo dendereak, eta emon dautsoz atzera bost erealak, ete inun diran atzagalundeak bere egin dautsoz, aditu erazoteko, tximista barik edo eletrezidade barik, denkereak esaten izan dabben legez, ez dala gauza argi-egiteko etxera eroandako argi-makatza.

Ez dau ezer ulertu, ta lenbestean yoan da, edo len baño txartoago, buru bañuan naste ilun bat eroan dabelako.

Irakuri ta itz egitekoa

¿Emakumentxoren bat sartu da gaur goizean Durango'ko Artekaleko denda baten?

Bai, emakumetxo bat sartu da, ta tximistargi makatza ikusi dauanean, gusteu egin yako, ta bat erosi ta, etxera eroan dau.

Baña, ¿zetarako eroan ete dau Ana-Mari'k argi makatza etxera?

Etxeko subetean imiñi, ta gizonok ikeratuta izteko asmoagaz erosi ta eroan dau Ana-Mari'k argi makatza atxera.

Ta, ¿zenbat kosteu yako Ana-Mari'ri bonbilea?

Asko ez, bost e'real kosteu yako; baña etxera eroan dabenean ta subetean imiñi, bonbila o'rek ez dautso bapere argirik egin, ta lenbeste ilun gelditu dala esan dautso etxeko-andreari.

¿Zelan izan ete da ori ba?

Ara, Ana-Mari'k ez dauko etxean tximista edo eletrezidaderik, eta Durango'ko dendan erosiriko bonbilea bere etxean kuartu bateko untze batetik dingilizka abarka kordel bategaz imiñi dau. ¿Zelan egingo dau argi o'retariko bonbila batek etxean tximistarik euki ezik?

Bai, aituten da, ta guk ederto dakigu tximista barik ez dirala gauza o'retariko argi-ontziak argi-egiteko, baña. ¿Ana-Mari'k aitu ete dau ori?

Ez, jauna, Ana-Mari'k ez dau ezer bere aitu ta lenbestean edo len baño txartoago yoan da atzera etxera, buru baruan naste ilun bat eroan dau ta.

Eragokunak

(Utsuneak bete aditza igaro aldiz yařita)

Emen irakuřiko dozuena lengo urte baten Durango'n yazo...

Merkatu eguna..., eguraldia ilun-ilun..., emakumetxo bat sartu... Artekale'ko saloki edo denda baten, eta ikusirik tximistargi makatza, apur baten argi ari begira-begira egon eta esan... etxeko andreari.

¡Ene! ¡Au da argiaren edeřa! ¡Egundo anakorik!
¿Gustetan yatzu Ana-Mari?

...bai, Polito dago kristalezko bere ontzitxo ořetan.
¿Zenbat kostetan da onako bat?

Bost eřeal.

Bat erosiko neuke. ¿Nun saltzen ete dira?

Neuk daukodaz ementxe. ¿Gurozu (gura dozu) bat ala?

Bai, imiņistazu bat. Sekuleko ikarea artu bear daure Kosanton gureak eta mutilek, gaur gabean argi dotore au imiņi dagidanean gure subetean.

Imiņi... argi makatza polito-polito bere zimeratxoan, eta agur esanaz, yoan... Ana-Mari ona, lau urteko umeak baņo gaiztotasun geyago ez... emakumetxo zintzoa.

Uřengo merkatu eguna... ořa nun agertzen dan bařiro bera Artekale'ko denda artan eta badiņotso etxeko andreari:

Ara ba, lengo egunean eroan... argi ontzitxoa ez... ona izan edo.

¿Ez?

Neu pozařen eldu... etxera, ta estuen... gaba noiz etořiko... gure gizonok ikeratuta izteko, ta esakerea dan legez, "nire poza pozure yoan... Imiņi... argitxo au ta, lenbeste ilun. Burle egin... sano gure gizonok esaten... eřetziņearen alderako ez daola argirik ondioko ta ¡ene! ¡ene!"

¿Fundiduta egon ete... ba? ¿Ekañi dozu bonbilea?
¿Zera? ¿Argi eitekoa? Bai, ara.

Saloki andreak artu ta imiñi... beste makatzaren lekuan berau kenduta, ta ederto argi egin...

¿Ikustozu, Ana-Mari, zein polito?

¡Andie da gero!

¿Zelan imiñi... ba?

Nik ba, ortxe dagon legez, goiko kuartoeko untze batetik abarka kordelaz dingilizke.

Baña, Ana-Mari, Jaungoikoak parkatu daistala, letrezidaderik ezpadaukozue onek ez dautzue balio!

Artu... argi makatza saloškari edo dendereak, eta emon... atzera bost oréalak, eta inun diran etzalgundeak bere egin... aditu erazoteko tximista barik edo eletrizidade barik, dendereak esaten... legez, ez... gauza argi egiteko etxera eroandako makatza.

Ez... ezer ulertu, ta lebestean yoan... edo len baño txartoago, buru-buruan naste ilun bat... lako.

1. ¿Goiko ipuin orék diñona nun yazo zan? 2. ¿Noiz yazo zan ori? 3. ¿Zelako eguna zan ori yazo zanean? 4. ¿Zelan egoan eguraldia egun aretan? 5. Nor sartu zan denda baten? 6. ¿Nun sartu zan emakumetxoa? 7. ¿Zer ikusi eban emakumetxo arek? 8. ¿Makatzari begira-begira egon zan? 9. ¿Zer esan eutson emakumetxo arek etxeke-andreari? 10. Etxeko-andreak ¿zer erantzun eutson berari? 11. ¿Zenbat eskatu eutson etxeke andreak emakumetxoari argi makatzagaitik? 12. ¿Gusteu yakon argi makatza Ana-Mari'ri? 13. ¿Zegaitik edo zetarako erosi gura izan eban argi makatza emakumetxoak? 14. ¿Zer artu bear eben Kosantonek eta mutilek argia ikusi egienean? 15. ¿Nortzuk artu bear eben ikarea? 16. ¿Noiz artu bear eben ikara ori? 17. ¿Nun imiñi gura eban emakumetxoak argia? 18. ¿Nun imiñi eban emakumetxoak argi makatza erosita gero? 19. Bere zimeratxoan argi makatza sartuta ¿zer esan eban, eta zer egin eban Ana-Mari'k? 20. ¿Emakumetxo arek gaiztotasun andia eukan? 21. ¿Zeñek baño gaiztotasun geyago ez eukala esan dogu? 22. ¿Noiz agertu zan bañero emakumetxoa denda aretan? 23. ¿Zer esan eutson orain etxeke-andreari? 24. ¿Argi ontzitxoa ona

zala esan eutson? 25. ¿Ez zala ona izan esan eutson? 26. ¿Nok esan eutson ori dendereari? 27. ¿Nori esan eutson ori emakumetxoak? 28. ¿Noiz eroaniko argi makatza ez zala ona esan eutson? 30. ¿Zer ez zala ona esan eutson? 30. ¿Zer erantzun eutson dendereak? 31. Gero ¿zer esan eutson emakumeak dendereari? 32. Etxera ¿zelan eldu zala esan eutson? 33. ¿Zelan egon zala gaba etoñi eitean? 35. ¿Nortzuk ikeratu bear zirala? 36. ¿Zelako esakerea aitatu eban Ana-Mari'k? 37. ¿Noren poza yoan zan pozure? 38. ¿Zegaitik yoan zan Ana-Mari'ren poza pozure? 39. ¿Imiñi eban Ana-Mari'k argi makatza bere etxeko subetean? 40. ¿Eta imiñi añen ¿zer yazo yakon? 41. ¿Lenbeste ilun gelditu zan etxea? 42. ¿Zer egin eutsoen gizonok Ana-Mari'ri ori ikusita? 43. Ta gero ¿zer esan eben gizonok ondioko? 45. ¿Zer esan eutson dendereak Ana-Mari'ri au entzunda? 46. ¿Emon eutson Ana-Mari'k bonbñlea dendereari? 47. Ta onek ¿zer egin eban bonbñlea artu ebanean? 48. Dendereak beste makatzaren lekuan Ana-Mari'rena imiñi ebanean ¿arek argirik egin ete eban? 49. ¿Zer esan eutson dendereak Ana-Mari'ri bere bonbñleak argi egiten ebala ikusi ebanean? 50. ¿Añitu zan Ana-Mari ori ikusita? 51. ¿Zer itandu eutson dendereak gero Ana-Mari'ri? 52. Ta onek ¿zer erantzun eutson? 53. ¿Nundik eskegi ebala argi makatza esan eban emakumetxoak? 54. ¿Zegaz imiñi eban dingilizke argi makatza? 55. ¿Zegaitik ez eban argirik egin argi makatzak Ana-Mari'ren etxean? 56. ¿Letrezidaderik egon baldin balitz egingo eban argi ontzitxo arek? 57. ¿Egin eutsozan dendereak emakumetxoari atzalgundeak? 59. ¿Ezer ulertu eban beronek?

IBILTEN

Itzez egitekoa

Bizkai'ko uririk nagusiena Bilbo dogu. Euskaleri'ko uririk nagusiena bere, Bilbo da. Bilbo da Euskaleria'n uririk edo eririk nagusiena. Paris da Frantziko uri-burua. London da Ingelateña'ko uri-burua. Berlin da Alemani'ko uri-burua. ¿Zein da Frantzi'ko uri-burua? ¿Ingelateña'koa? ¿Alemani'koa? Uri andia da oso London, bera da Ingelateña'n uririk nagusiena. Erusi eri andia da. ¿Zein ete da Europa'n uririk nagusiena? ¿Zein ete da Ameriketari, uririk nagusiena? ¿Bermeo Bizkayaren iparaldean al dago? ¿Zeanuri Bizkaya'ren egoaldean al dago? Ermu Bizkaya'ren sorkaldean agiri da; ta Lanestosa Bizkaya'ren sarkaldean. Bizkaya'k itxasoa dauko ipar aldetik, egoaldetik bañiz, Araba ta Burgos'en zati bat, sorkaldetik Gipuzkoa sarkaldetik Burgos'en beste zati bat eta Santander.

Getxo Bilbo'tik ur-urēan dago. Tafala Bilbo'tik urin, guztiz urin dago. Lekunberri Iruña'tik ur-urēan dago. Lanestosa Iruña'tik urin, oso urin dago. Zarautz Donostia'tik ur-urēan dago. Biana Donostia'tik urin-urin dago.

Ona Euskaleri'ko uri batzuen izenak: Donostia, Ernani, Zumaya, Zarautz, Orrio, Pasai, Irun, Zumañaga, Eibar, Elgoibar, Deba, Errenderi, Getxo, Barakaldo, Kañantza, Portugalete, Santurtze, Bilbo, Gernika, Durango, Valmaseda, Markina, Bergara, Oñate, Gazteiz Legutiano, Amuñio, Laudio, Ayala, Gatzaga, Iruña, Sanguesa, Lizaña, Tudela, Tafala.

Ona Europa'ko uri batzuen izenak: Paris, Lion, Marsela, Burdeos, Nantes, Londres, Berlin, Biana, Erroma, Milan, Mosku, Bruselas, Liberpul, Oslo, Estokolmo.

Esan egizuz Euskaleri'ko uri batzuen izenak. Esan egizuz Europa'ko uri batzuen izenak.

Ona eri batzuen izenak: Frantzi, Ingelateña, Alemani, Erusi, Austri-Ungri, Suitza, Itali, España, Portugal, Bel-

jika, Olanda, Dinamarca, Suetzi, Noruega, Erumani, Polonia, Txeko-Eslobaki, Bulgari, Grezi, Lateri-Batza.

Europa'ko efi batzuen izenak esan egizuz mesedez. Ona munduko bost zatien izenak: Europa, Apirka, Amerika, Asia, Ozeania.

Gu batzuetan efi batetik bestera ta uri batetik bestera yoan egiten gara, ta orduan, ostera bat egiten gabiltzala esaten dogu. Ostera bat egiten nabil, ostera bat egiten zabiltz (biajean nabil), ta abar. ¿Amerikarak ostera asko egiten al ditue (osteran ibilten zaleak ete dira?) ¿Frantzesak baño geyago ibilten ete dira arek atzera-aurrea? ¿Aurtengo udan zure eritik inora yoateko asmorik badozu? ¿Igaz izan zinan Suitza aldean? ¿Ingles asko izaten ete dira Italia aldean?

Osteran ibilteko bultzia (trena) edo itxasontzia artzen dogu. Legorez ibilteko bultzia edo belbila (automobila), ta itxasoz ibilteko bariz, itxasontzia. Bilbo'tik Madrilerera bultzian yoaten gara. Donostia'tik Argentiña'ra itxasontziz yoan bear izaten dogu. ¿Zenbat egun bear izaten dira Europa'tik Ameriketara yoateko? Aste bete edo, (sei, zazpi, zortzi edo bederatzi egun, itxasontzia zelangoa dan). Paris'etik Berline'ra yoateko ¿zenbat egun bear izaten dira? 18'tik 24 ordura. Emendik Atxuri'ra ¿zenbat denporan yoan leiteke? Ordu lauren baten.

Ostera bat egin baño lenago, bultziak edo itxasontziak zein ordutan urten eta eltzen diran erakusten daben idaztiak ikusi bear izaten ditugu.

Goizeko seiretan urtetan daben bultzi bat artu nai dogu. Amabietan urtetan dau Bilbo'tik bultzi arin batek. Bultzi guztiak ez dira bardiñak izaten ibilteko; batzuk besteak baño ariñago egiten dabe, ta gañera ez dira geldoki edo estaziño guztietan gelditzen. Oneri erapidoak esaten dautsee. Niri, astiro ibilten diran bultziak besteak baño geyago gustetan yataz. Bideak eta eriak ikusteko askozaz obeak izaten dira. Arin ibili ta geldoki gitxitan gelditzen diranak ez dautzue gauzak ondo ikusteko astirik emoten.

Dirudunak atzera-aurrea ibiletako izaten dira bultzi

dotore batzuk. Onetan lo egiteko tokiak eta yateko lekuak izaten dira.

Onetariko bultzietan ibilteko, diruduna izan bear, karuak izaten dira ta.

Baña aukera guztiakaz ibiltzen dira lagunak onetariko bultzietan.

Irakuri ta itzez agitekoa

A.—¿Nai dozu nigaz Paris'era etoři?

B.—Ondo pozik alan bere. Ez naz inoiz Frantzi'ko uri-buru eder apain aretan izan, eta ez dot nai ezegaitik bere, oraintxe daukidan erefi edo aukera au galdu.

A.—Ederto. Biar urtengo dogu Bilbo'tik nai baldin badozu.

B.—Ondo dago, ederto deritxot asmo ořeri; astebetean edo, Paris'en egon, eta andik Londres'era yoango gara; Mantxa deritxon itxas estunea alde batetik bestera igarotea atsegingaria izaten dala saři entzun dot.

A.—¿Nundik yoango gara Londres'era?

B.—Kale eta Dubre'tik, nai baldin badozu. Bide labura da ori; bultziz ibilteko bide geitxoago dago ortik, baña Mantxa'ko itxas estunea igaroteko denpora gitxiago bear izaten da, ordubete eta lauren inguru bakařik. Osteran ibiltzen diran lagun asko, Dippe ta Newhaven'etik igaroten dira beste aldera, baña itxaso zati andiagoa, igaro bear izaten dabe.

A.—Nik neuk, nayago dot Kale'tik Dubre'rako bidea egin, bestea baño, urtaro onetan ez dalako itxaso saři bare izaten, eta itxasoan denpora txarařaz ibiltea ez da atsegingaria izaten.

B.—¿Ze ordutan urtengo dogu biar? ¿Ba aldaukozu bultzien orduak erakusten daben idaztiaren bat?

A.—Bai, ona bat.

B.—Ara, nai baldin badozu goizeko zazpiretan urtetan daben bultzi au artu geinke. Etzi gauberako Paris'en izango gara.

A.—Ederto deritxat, Paris'era eldu ta beingoan afaldu geinke, ta gero oera.

B.—Nai baldin badozu neu etoriko naz zeurera (neu etoriko nayatzu) biar goizeko zazpiretan.

A.—Tira ba. Zeregin asko daukodaz bai, ta arin-arin yoan bear dot. Biar arte.

B.—Bai, agur, biar goizerarte

Eragokunak

1.—A. Jaunak ¿zelango osterea aitatu dautso B. jaunari? 2.—B. Jauna ¿izan ete da inoiz Paris'en? 3.—Jaun bi oreik ¿nun ete dagoz Ingelateñan ala Frantzian? 4.—¿Atsegingaria ete da osterata bat egitea? 5.—¿Eguraldi onagaz atsegingari izaten da etxetik kanpora ibiltea? 6.—¿Eguraldi txara egin ezkerora atsegingari izaten ete da kanpotik ibiltea? 7.—¿B. jaunak ontzat artu ete dau A. jaunak aitatu dautsan osterea? 8.—¿Zelango itzakaz emon ete dautso aitzen ontzat artu dauala osterata ori? 9.—¿Asmo edera ekañi dautsola esan dautso A. jaunari besteak? 10.—¿Euskereari polita deritxazu? 11.—¿Londres gustetan yatzu Paris baño geyago? (¿Zein gustetan yatzu geyago Londres ala Paris?) 12.—¿Zein gustetan yatzu geyago Iruña ala Donostia? 13.—¿Zein dozu maiteago euskera ala erdera? 14.—¿Gustetan yatzu kapela au? 15.—¿Zein lekutatik igaro bear dabe Mantxa deritxon itxas estunea? 16.—¿Nora yoango dira gero? 17.—¿Zenbat denpora egongo dira Paris'en. 18.—¿Yoan leitekez Ingelateña'ra legoñez? 19.—¿Itxasoz beste aldetik ete dago Ingelateña. 20.—¿Yoan geintekez Bizkai'tik Austri'ra legoñez? 21.—Bilbo'tik Liberpul'era yoateko ¿nun artu bear izaten dogu ontzia? 22.—¿Zelan deritxo Frantzi ta Ingelateña bitartean agiri dan itxas estuneari? 23.—¿Atsegingari izaten al da denpora edo eguraldi onagaz itxas estune ori batetik bestera igarotea? 24.—Eta denpora txaragaz ¿atsegingari izaten da? 25.—Frantzi'tik Ingelateña'ra yoateko itxas biderik ezaunenak ¿zeintzuk

dira? 26.—¿Kale'tik Dubre'rako bidea luzea da? 27.—
¿Zenbat denpora bear izaten da bide onetatik itxas es-
tunea igaroteko? 28.—¿B. jaunak nayago dau Kale-Dubre
itxas bidea, Dippe-Neuwhaben itxas bidea baño? 29.—
¿Zegaitik? 30.—Eguraldi txara danean bare egoten da
itxasoa? 31.—Eta itxasoa bare ez dagonean ¿atsegingari
izaten da berton atzera auera ibiltea? 32.—¿Nun yaki-
ten dozuz bultzien urten da eltzeko orduak? 33.—¿Zein
bultzitan nai dozu zuk geyago ibili, arin dabilzenetan
ala astiro egiten dabenetan? 34.—¿Zelan deritxe arin
ibiltzen diran bultzieri? 35.—¿Ze ordutan urtengo dabe
A. ta B. jaunak 36.—¿Ze ordutan elduko dira Paris'era?
37.—¿Zer egin bear dabe Paris ikusita gero? 38.—¿Ze
ordutan etoriko da B jauna A. jaunaren etxera biar?
39.—¿Zegaitik yoango da bera A. jaunaren etxera? 40.—
¿Denpora asko egongo da B. jauna A. jaunaren etxean?
41.—¿Zer euki dau B. jaunak arin-arin alde egiteko? 42.
¿Pozik aldendu dira alkañegandik lagun biak?

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

LECTURE 1

1.1.1

1.1.2

1.1.3

1.1.4

1.1.5

1.1.6

1.1.7

1.1.8

1.1.9

1.1.10

1.1.11

1.1.12

1.1.13

1.1.14

1.1.15

1.1.16

1.1.17

1.1.18

1.1.19

1.1.20

1.1.21

1.1.22

1.1.23

1.1.24

1.1.25

1.1.26

1.1.27

1.1.28

ANTIGÜEDADES CANDIDO

CANDIDO GARCIA CARBALLEDA

D.N.I. 13.701.365

Pérez Galdós, 16

Telf.: 427 10 27

48010 - BILBAO

